

10 CLS:FORD-0T010STEP0:READD:PRINTCHR\$(D);:NEXT:DATA42,42,32,66,
85,76,76,69,84,73,78,32,66,79,65,82,68,32,42,42,13,42,32,65,70,68,69,76,73,78,71
,32,85,84,82,69,67,72,84,32,42,13,42,42,32,32,131,151,129,149
20 DATA170,170,153,170,153,136,179,129,32,32,42,42,13,42,42,32,32,133,32,
137,142,138,142,138,142,136,140,129,32,32,42,42,13,42,32,86,73,68,73,84,69,76,
32,80,82,79,84,79,67,79,76,32,42,13,42,42,42,32,48,51,48,45,55,57,49,52,53,49
,32,42,42,42,42,10

REMARKS

01220
01230
01240
01250
01260
01270 LPRINT
01280 TEST
01290 ADDR1
01300
01310
01320
01330
01340
01350
01360
01370
01380
01390
01400
01410
01420
01430 ADJUST
01440
01450
01460 ADDR2
01470
01480
01490 STAT
01500
01510
01520
01530

JR
PUSH
LD
CP
JR
DI
LD
INC
LD
LD
LD
INC
CALL
LD
POP
EI
RET
LD
CP
RET
SUB
LD
RET
DEFS
DEFM
LD
CALL
LD
LD
LD
LD

A, (H
16
Z, TEST
HL, (NRBUF)
HL
(NRBUF), HL
HL, (BUFIN)
(HL), C
HL
ADJUST
(BUFIN), HL
HL
A, H
255
NZ
16
H, A
4
SPLSTAT
HL, MES1
DISPL
HL, (NRBUF)
A, (ADDR2+1)
D, A
E, 0
A
DE, HL
HL, DE

;Verhous
; karakter
;Plaats het karan
;Voor circulaire
;Sub voor circ
;Als HL>FF00H
;16 wordt i
;HL:=FF00H
;Het *SPL
;Druk b
;Aanta
;Pla

REMARKS verschijnt
zes maal per jaar

AUGUSTUS 1986

46

TAS-80 GEBRUIKERS
VERENIGING

10 CLS:FORD-0T010STEP0:READD:PRINTCHRS(D);:NEXT:DATA42,42,32,66,
85,76,76,69,84,73,78,32,66,79,65,82,68,32,42,42,13,42,32,65,70,68,69,76,73,78,71
,32,85,84,82,69,67,72,84,32,42,13,42,42,32,32,131,151,129,149
20 DATA170,170,153,170,153,136,179,129,32,32,42,42,13,42,42,32,32,133,32,
137,142,138,142,138,142,136,140,129,32,32,42,42,13,42,32,86,73,68,73,84,69,76,
32,80,82,79,84,79,67,79,76,32,42,13,42,42,42,32,48,51,48,45,55,57,49,52,53,49
,32,42,42,42,42,10

REMARKS

01220 JR FUSH A, (M
01230 LD CP 16
01240 LD CP Z, TEST
01250 LD CP HL, (NRBUF)
01260 LD CP HL (NRBUF), HL
01270 LPRINT LD CP HL, (BUFIN)
01280 TEST LD CP HL, (HL), C
01290 ADDR1 LD CP HL ADJUST
01300 LD CP (BUFIN), HL
01310 LD CP
01320 LD CP
01330 LD CP
01340 LD CP
01350 LD CP
01360 LD CP
01370 LD CP
01380 LD CP
01390 LD CP
01400 LD CP
01410 LD CP
01420 LD CP
01430 ADJUST LD CP
01440 LD CP
01450 LD CP
01460 ADDR2 LD CP
01470 LD CP
01480 LD CP
01490 STAT LD CP
01500 LD CP
01510 LD CP
01520 LD CP
01530 LD CP
01540 LD CP
01550 LD CP
01560 LD CP
01570 LD CP
01580 LD CP
01590 LD CP
01600 LD CP
01610 LD CP
01620 LD CP
01630 LD CP
01640 LD CP
01650 LD CP
01660 LD CP
01670 LD CP
01680 LD CP
01690 LD CP
01700 LD CP
01710 LD CP
01720 LD CP
01730 LD CP
01740 LD CP
01750 LD CP
01760 LD CP
01770 LD CP
01780 LD CP
01790 LD CP
01800 LD CP
01810 LD CP
01820 LD CP
01830 LD CP
01840 LD CP
01850 LD CP
01860 LD CP
01870 LD CP
01880 LD CP
01890 LD CP
01900 LD CP
01910 LD CP
01920 LD CP
01930 LD CP
01940 LD CP
01950 LD CP
01960 LD CP
01970 LD CP
01980 LD CP
01990 LD CP
02000 LD CP

REMARKS verschijnt
zes maal per jaar

AUGUSTUS 1986

45

TAS-80 GEBRUIKERS
VERENIGING

TRS-80 GEBRUIKERSVERENIGING
CENTRAAL KONTAKTADRES
POSTBUS 551
2070 AN SANTPOORT NOORD
TELEFOON 023 - 38 41 35
POSTGIRO 40 80 960
VIDITEL 40 00 05 496

De TRS-80 Gebruikersvereniging is opgericht op 1 oktober 1978. Het doel van de vereniging is het bijstaan van haar leden als gebruikers van de TRS-80 of soft/hardware-matig daarmee compatibel zijnde apparaten. De ondersteuning aan de leden omvat ondermeer het verstrekken van kennis, uitwisselen van ervaringen en dergelijke. Om dit doel te bereiken wordt elke twee maanden het verenigingsblad **REMARKS** uitgegeven, dat gratis aan de leden wordt toegezonden, wordt een Software-bibliotheek in stand gehouden en vinden in de diverse afdelingen maandelijkse kontakt-bijeenkomsten plaats.

De artikelen en programma's in **REMARKS** zijn bedoeld voor niet commercieel gebruik. Voor overname is schriftelijke toestemming van het hoofdbestuur vereist.

Toepassing van informatie die mondeling, via **REMARKS** of anderszins is verkregen geschiedt geheel voor eigen risico. Het bestuur aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele schade die uit een dergelijke toepassing zou kunnen voortvloeien.

REMARKS verschijnt in de maanden februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Copy voor het oktober-nummer (op floppy of cassette) moet uiterlijk 1 september zijn ontvangen op het

Redactie-adres :

D. B. Koman,
 Joh. van Vlotenlaan 61,
 7412 SC DEVENTER,
 Telefoon 05700 - 43646

Voor informatie over advertenties, zie s.v.p. Adverteren in **Remarks**

Alle overige correspondentie, inlichtingen, aanmelding van nieuwe leden, adreswijziging, s.v.p. richten aan het Centrale Kontaktadres.

Samenstelling van het bestuur :

Peter Donauer,	voorzitter
Joop Groenendijk,	secretaris
Cor de Rover,	penningmeester
Gerard Zuiderduyn,	kontaktman
Henk Bartels,	software-beheer
M. Gruijters,	ledenadministratie
Danny Koman,	redactie-REMARKS

Contributie f 39.-- per kalenderjaar (met machtiging, f 38.--).

Alle betalingen ten gunste van de Vereniging moeten worden gestort op of overgeschreven naar :
 Giro 40 80 960 ten name van
 TRS-80 Gebruikersvereniging
 Santpoort Noord.

DAG BESTE JOOP EN JOS

Als redakteur wil ik hierbij een woord van dank uitspreken aan Jos de Jonge en Joop van Dam. Twee leden die onder druk van de ledenvergadering tot aftreden cq. opzeggen van hun functie gedwongen werden. Joop die zich verdienstelijk heeft gemaakt met het opzetten van een software-bibliotheek, als redakteur en als ledenadministrateur. Helaas kon Joop zich niet meer langer beschikbaar stellen om deze functie naar behoren uit te voeren. Ik wil Joop hierbij in het bijzonder bedanken voor alle moeite die hij gedaan heeft om de werkzaamheden van de **REMARKS**, die hij aan mij heeft overgedragen. Ik betreur dat Joop niet langer erelid van onze vereniging wenst te blijven.

Ook mag ik Jos niet vergeten die het penningmeesterschap van onze vereniging heeft behartigd. In hem zie ik een erelid (!), die belast werd om van een grote "troep" weer een administratie van te maken. Om de vele gesprekken met derden, om voor de vereniging een zo financieel gunstig beeld te krijgen. Maar ook hier eindigt onder druk van de ALV het penningmeesterschap van Jos.

Ik hoop dat de leden kunnen beseffen dat wij deze vereniging in stand houden in onze vrije tijd. Dat ook wij een gezin hebben die onze aandacht wenst. Als 1% van de leden zich uitspreekt tijdens een ALV om 200% inzet van het bestuur, denk ik dat wij weinig bestuursleden zullen overhouden.

Uit de oproep van nr. 45 over het inzenden van artikelen ben ik zeer tevreden over de reacties die ik mocht ontvangen. Geef het niet op en ook jouw artikel zal de **Remarks** kunnen vullen. En de IBM'ers komen toch wel weer terug naar onze vertrouwde TRS-80, die nog steeds in alles dapper gehandhaaft zal blijven.

De inhoud van dit nummer wordt voor een groot gedeelte opgeslokt door het verslag van de ledenvergadering, want zoveel pagina's had ik ook niet kunnen verwachten.

Hen, die nog op vakantie gaan, wens ik een fijne vakantie toe. Zij, die het er al op hebben zitten, wens ik weer veel plezier met deze uitgave.

Danny Koman.

INHOUD

Onderwerp	Blz		
80GRAPHICS met Franje	37	Marskramers	78
Adverteren in REMARKS	77	Memory Spooler	32
Afdelingnieuws	66	Newdos80 patch	29
Coderen	76	Nieuws van TELEBORD	52
Dag beste Joop en Jos	3	Prof. werken op Model I	19
In antwoord op een vraag	36/72	Rooster	48
LAPTOP Corner	44	SPATIE/ASM verbeterd	42
Mailing 2	59	TUBBS 030 - 791451	75/80
		Taal "T" deel 2	24
		Van het Bestuur	4
		Verslag ALV 1986	6
		Werken zonder SYSTEM	53
		Zap Superscripts	28

VAN HET BESTUUR

Nu de algemene ledenvergadering, die helaas niet in één dag kon worden afgehandeld, achter de rug is (een verslag van het 2e gedeelte vindt U elders in dit blad) is het bestuur snel aan het werk geslagen om de restpunten en problemen, die zijn blijven liggen, zo snel mogelijk op te lossen.

Helaas ontvingen wij een dag na de algemene ledenvergadering een schrijven van Joop van Dam, waarin hij het hoofdbestuur en de afdelingsbesturen liet weten niet langer beschikbaar te zijn voor de TRS-80 vereniging, hetgeen ik zeer betreurt.

Het bestuur heeft inmiddels M. Gruyters uit Weesp bereid gevonden de ledenadministratie voor zijn rekening te nemen.

Inmiddels zijn bij een eerste bestuursvergadering de verschillende functies opnieuw ingedeeld en zijn maatregelen genomen, om een herhaling van zaken, zoals die zich hebben voorgedaan, te voorkomen.

Vanaf deze plaats wil ik de afgetreden bestuursleden bedanken voor de vele tijd en energie, die zij aan de vereniging hebben besteed. Door zich belangeloos voor de vereniging in te zetten heeft deze zich nog steeds staande kunnen houden, alhoewel dit soms met vallen en opstaan gaat.

Ook de leden, die de vergadering hebben bijgewoond (vooral degenen, die dat tweemaal hebben gedaan) bedank ik ten zeerste, evenals de kascommissie voor hun vele werk.

Op de algemene ledenvergadering van 1985 is aanstoot gegeven om tot een meerjarenbeleid te komen en welke koers

de TRS-80-vereniging zal moeten varen om levensvatbaarheid te behouden. Deze zaak is nog niet uitgekristalliseerd en zal daarom ook in het komende jaar de aandacht krijgen. Een en ander zal in de komende kadervergaderingen met de afdelingsbesturen worden doorgenomen.

Eveneens wil het bestuur overgaan tot de instelling van een software-commissie (analoog aan de hardware-commissie) die het bestuur advies kan geven omtrent het software-beleid.

Als laatste rest mij nog U, namens het bestuur, een prettige en zonnige vakantie toe te wensen, om daarna weer, al of niet intensief, met Uw trouwe TRS-80 bezig te zijn.

Peter Donauer
Voorzitter

ADVERTENTIE

serieuze gebruikers over diskettes van TDK (3.)

„UITVAL APPLE DISKSCHRIFT

0,00%, DAAROM PREFEREREN

WE VOOR ONZE DESKUNDIGE

ABONNEES EXPERT-KWALITEIT

VAN TDK DISKETTES...

Willem Hartog (34), bestuurslid van de Stichting Apple Gebruikersgroep Amsterdam, waar elke 2 maanden het vakkundige Apple DiskSchrift magazine voor de 1.000 enthousiaste ledenabonnees wordt uitgegeven op TDK 5¼-inch diskette (MID-S).

TECHNOLOGISCHE EXPERTISE

Meer dan 5 decennia geleden creëerde TDK al de eerste toepassing van het door haar ontwikkelde en gepatenteerde magneetmateriaal "ferite". Sindsdien biedt TDK serieuze gebruikers een range van produkten, die in kwaliteit en betrouwbaarheid onovertroffen zijn. Heden is TDK 's werelds grootste producent van audio- en videotapes. Meer dan 50% van de in Nederland gekochte audiocassettes dragen het merk TDK! Bovendien levert TDK al jaren schrijf/lees-koppen voor diskdrives aan vooraanstaande fabrikanten. De ontwikkeling en vervaardiging van computer-diskettes was voor TDK dan ook een logische stap. Niet alleen omdat TDK al sinds de dertiger jaren de enige fabrikant ter wereld is, die zich heeft gespecialiseerd in vervaardiging van magnetisch materiaal. Maar ook, omdat juist de kwaliteit van diskettes in hoge mate afhankelijk is van hun magnetische eigenschappen. En die expertise wordt wereldwijd in bijzondere mate aan TDK toegekend.

diskettes-kwaliteit van experts

Voor alle informatie: AVC NEDERLAND B.V.
Postbus 458, 5400 AL UDEN. Tel.: 04132-67725.

HOOGSTE BETROUWBAARHEID

TDK diskettes kennen alleen internationale maatstaven. Iedere TDK diskette heeft specificaties, die ruim boven de geldende normen van de branche uitstijgen (inclusief die van o.a. IBM, ANSI, ECMA, ISO en JIS). Zo worden TDK diskettes geïnitieerd in drives met een aansturingssnauwkeurigheid van liefst 35 micron. Worden TDK diskettes minstens 600 uur achtereen middels continue tests beproefd in alle typen drives afkomstig van fabrikanten over de hele wereld. En bedragen de oppervlakte-afwijkingen in de uniforme magneetlaag van TDK diskettes nimmer meer dan 1/10e micron. Bovendien wordt elke diskette gecertificeerd, waardoor de hoogst haalbare graad van betrouwbaarheid voor de serieuze gebruiker wordt bereikt. Er kan niets mis gaan.

Verslag Algemene ledenvergadering 1986

Deze vergadering is in twee gedeeltes gehouden, doordat op 3 mei 1986 de vergadering is geschorst tot 7 juni 1986.

Aanwezig op 3 mei: Het hoofdbestuur met uitzondering van de heren Jos de Jonge, die wegens dringende werkzaamheden niet aanwezig kan zijn en de heer Henk Bartels, die wegens ziekte is verhinderd.

Bovendien zijn 30 leden aanwezig, die zich in totaal hebben verzekerd van 32 machtigingsstemmen.

Aanwezig op 7 juni: Het voltallige hoofdbestuur.

Er zijn opnieuw 30 leden aanwezig, waarvan 21 leden ook op 3 mei de vergadering bijwoonden.

1. Opening.

De voorzitter opent om 10.23 uur de vergadering en stelt voor allereerst een bureau van stemopneming te benoemen. Als eerste opdracht krijgt deze de taak om van de aanwezigen en hun machtigingen samen met de ledenadministrateur na te gaan of ieder lid is van de vereniging.

De heren v.d Bosch en Keyzer vormen het bureau van stemopneming.

Op de agenda worden een aantal punten gewijzigd.

Bij punt 6. is de vermelding onjuist, dat de heer Franken aftredend bestuurslid is, omdat deze zich reeds op 31 januari teruggetrokken heeft.

Bovendien zijn bij aanvang van de vergadering twee kandidaat-bestuursleden aangemeld.

Het voorstel om direct na de opening eerst de heer Franken zijn toelichting op de bestuurswijzigingen van 31 januari laten geven wordt met algemene stemmen aangenomen, evenals het voorstel om na deze toelichting de mogelijkheid te hebben de agenda aan te passen op de momenten, waarop dit nodig lijkt te zijn.

1a. Toelichting van de heer Franken.

Uit de toelichting van de heer Franken blijkt, dat hijzelf, ondanks het feit, dat hij moeilijk daarvoor tijd kon vrijmaken en ondanks de problemen, die hij signaleerde op bestuurlijk niveau, voornemens was om tot de ledenvergadering zitting te hebben in het bestuur en daarna zijn werk over te dragen aan zijn opvolger. En dat de wijze, waarop het overige bestuur met uitzondering van de heer Zuiderduyn de zaken dacht te kunnen oplossen, hem zeer heeft gekwetst.

Hij leest hierbij de volgende brieven voor:

De brief aan de penningmeester dd. 15 december 1986.

De brief van de penningmeester dd. 9 januari 1986.

De brief van de penningmeester dd. 13 januari 1986.

De brief van hemzelf dd. 20 januari 1986.

De lijst van overwegingen en voorstellen dd. 19 januari 1986.

In hun reactie op de verklaring van de heer Franken, zeggen de andere bestuursleden het te betreuren, dat er mensen zijn gekwetst, maar dat zij op dat moment van mening waren, dat de genomen besluiten tot bestuurswijziging het meest het belang van de vereniging dienden. Iets waaraan, achteraf, getwijfeld kan worden.

1b. Verslag kascommissie.

De kascommissie deelt in haar verslag mee, dat zij nog niet in staat is geweest alle financiële zaken van de Trs80 gebruikers vereniging te controleren.

Zij stelt voor om deze controle in de maand mei nog af te ronden en hiervan het verslag in REMARKS te publiceren. Zij vraagt of de ledenvergadering de commissie wil machtigen tot het verlenen van decharge van de penningmeester.

Daarna zal de kascommissie aanbevelingen doen aan het hoofdbestuur over de wijze waarop de boekhouding en administratie overzichtelijker kan plaatsvinden.

Het feit, dat op deze ledenvergadering de financiële stukken ontbreken en dat door het ontbreken van de penningmeester bepaalde onduidelijk niet kunnen worden opgeklaard, leidt ertoe, dat de vergadering haar ongenoegen uitspreekt over het slechte functioneren van de penningmeester. Het ontbreken van de stukken, die duidelijkheid moeten geven over het financiële verloop van de vereniging, en de financiële toekomst van de vereniging.

Uit het verloop van de discussie blijkt een grote ongerustheid bij de aanwezigen. Deze leidt ertoe, dat het overgrote deel van de vergadering de penningmeester tot de orde wil roepen.

Men besluit daarom de kascommissie de opdracht te geven om voor het eind van de maand mei, haar werk af te ronden, waarbij zij wordt gemachtigd, hoewel overbodig, alle maatregelen te nemen, die het afronden mogelijk maken. Tevens zal het hoofdbestuur via informele weg de penningmeester informeren over de stemming en mening van de ledenvergadering. De vergadering wordt hierna om 14.30 geschorst tot 7 juni 1986.

1c. Heropening.

Op zaterdagmorgen 7 juni 1986 wordt de vergadering om 10.12 uur opnieuw geopend door de voorzitter ad interim Gerard Zuiderduyn. Na opening wordt de volgende agenda vastgesteld :

- 1 Opening.
- 2 Verslag kascommissie.
- 3 Verslag penningmeester.
- 4 Mededelingen.
- 5 Ingekomen stukken.
- 6 Verslagen vorige vergaderingen.
T.w. 1984 en 1985

- 7 Jaarverslag hoofdbestuur.
- 8 Bestuursverkiezingen.
- 9 Beleidsvoornemen hoofdbestuur.
- 10 Rondvraag.
- 11 Sluiting.

2. Verslag kascommissie.

De heer Den Haan, voorzitter van de kascommissie leest het verslag van deze commissie:

1. De kascontrolecommissie heeft de zaken van het vereningsjaar 1985 van de TRS80 Gebruikers vereniging gecontroleerd en heeft geconstateerd, dat de penningmeester een post contante uitgave ten bedrage van f. 1200,00 niet met nota's en rekeningen kan verantwoorden.

2. De commissie is van mening, dat op grond van verstrekte informatie en de boekhoudkundige gegevens, GEEN inzicht is te krijgen in de werkelijke waarde danwel boekwaarde van de balansposten Hardware en Software. De toelichting bij de verschillende balansposten laat veel te wensen over en de gehele financiële administratie verdient zeer zeker geen schoonheidsprijs voor duidelijkheid en nauwgezetheid. Bij de balansposten Hardware, Software en Ontvangen contributie ontbreekt de informatie die bij ons onderzoek niet door de penningmeester kon worden verstrekt.

3. Verder moet de kascontrolecommissie constateren, dat maar 3 van de 10 afdelingen hun financieel verslag aan de penningmeester hebben verstrekt, zodat het opmaken en dus ook het controleren van de geconsolideerde balans niet mogelijk is.

De kascommissie stelt de ledenvergadering voor om de penningmeester decharge te verlenen onder de navolgende voorwaarden:

- a. Terugbetalen van het niet verantwoorde bedrag van f. 1200,00 aan de vereniging.
- b. Het meewerken aan het opsporen van boekhoudkundige gegevens van de laatste 3,5 jaar, het verbeteren van de boekhouding en het geven van een getrouw beeld van de financiële toestand van de vereniging door een bijgestelde balans per 31-12-1985. Een en ander in samenwerking met de fungerende penningmeester, andere bestuursleden en de kascontrolecommissie voor 1 september 1986.
- c. Voor 1 september een overdrachtsbalans per 7 juni 1986 te maken met een gedegen toelichting en deze ter goedkeuring aan te bieden bij de dan fungerende kascontrolecommissie.

3. Verslag penningmeester.

De penningmeester wijst op het feit, dat het ontbreken van de genoemde gegevens is terug te voeren op de wijze waarop, voor overname door hem, de boekhouding werd gevoerd.

De ontbrekende gegevens bestaan uit de registratie van de soft- en hardware die in het bezit zijn van de vereniging, daarvan de aanschaf datum en de huidige boekwaarde.

Deze gegevens zijn waarschijnlijk wel terug te vinden in de grote doos met bescheiden van de vorige penningmeester.

Op grond van het bij elkaar zoeken van deze gegevens moet het mogelijk zijn om te komen tot registratie van de gevraagde gegevens, waardoor dan een toelichting te geven is bij de balansposten Hard- en Software.

Deze kunnen dan worden vermeld op de overdrachtsbalans op 7 juni 1986 c.q. de balans op 31 december 1986.

De penningmeester wijst ook op het feit, dat er in het verleden nog niet eerder sprake is geweest van een geconsolideerde balans of financieel jaarverslag. Hij duidt aan dat hijzelf dit regelmatig in kadervergaderingen en vorige ledenvergaderingen heeft aangegeven.

Hij beschouwt het twijfelachtig, dat over eerdere jaren dan 1985 een geconsolideerde balans zal kunnen worden gemaakt, omdat de hoeveelheid werk, die dit met zich brengt wel eens onoverkomelijk zou kunnen blijken te zijn en voor het jaar 1985 acht hij het weliswaar zeer moeilijk, maar met moeite en medewerking van de afdelingen moet dit kunnen.

Hierna komt hij terug op de voorstellen van de kascommissie.

Hij is zonder meer bereid het ontbrekende bedrag aan te vullen.

T.a.v. voorstel 2 acht hij het doenlijk om over zijn zittingsperiode gegevens terug te zoeken, die het mogelijk maken om een duidelijke toelichting te geven op de balansposten. Hij maakt echter een uitzondering voor de periode voorafgaand aan zijn zittingsperiode. Hij heeft afgesproken met de kascommissie, dat hij, samen met het bestuur, kascommissie en nieuwe penningmeester, zal pogen een juiste overdrachtsbalans te creëren.

Hij concludeert uit het onderzoek van de kascommissie en uit de gebeurtenissen van de laatste tijd, dat hij zich terug moet trekken uit het bestuur en dat hij niet meer benoembaar meer is als penningmeester.

Hij duidt op zijn eerste optreden als penningmeester voor de vereniging, waarbij hij een boekhouding overnam, welke nog minder aanspraak maakte op een schoonheidsprijs. Hij had het plezierig gevonden als hij in 1986 zijn werk had kunnen afmaken, maar begrijpt dat hieraan niet kan worden tegemoet gekomen.

Hij zal alle medewerking verlenen om te komen tot een zo soepel mogelijk verloopende overname van de stukken door een nieuwe penningmeester.

De heer Mounier merkt op, dat de conclusies, die zowel kascommissie als penningmeester trekken uit de ontstane situatie, getuigen van grote wijsheid en betrokkenheid bij de vereniging, zodat de ledenvergadering deze personen het vertrouwen en de kans moet geven om te komen tot de oplossingen, die zij voorstellen.

Besluit : De vergadering besluit de voorstellen van de kascommissie uit te voeren en de balans en financiële stukken te publiceren in REMARKS van 1 oktober.

Het besluit wordt genomen met een tegenstem.

Hierna legt de penningmeester een slotverklaring af. Hij dankt de kascommissie voor de medewerking en inzet bij de werkzaamheden, die tot dusverre zijn verricht inzake de verenigingsboekhouding. Hij dankt de ledenvergadering voor het alsnog in hem gestelde vertrouwen, dat hij in staat zal zijn het besluit van de vergadering uit te voeren. Hij zal de vergadering na dit punt verlaten, vanwege zijn werk en verwacht, dat het bestuur contact met hem opnieemt om een correcte overdracht te doen plaatsvinden. Hij dankt bestuur en afdelingsbesturen voor de meestal goede samenwerking en wenst iedereen succes in de toekomst. Hierna verlaat hij de vergadering.

Door een vergissing heeft de secretaris Martin Reinders niet uitgenodigd voor de laatste bestuursvergadering, waardoor deze concludeerde, dat hij geen deel meer uitmaakte van het bestuur. Dit misverstand kan terstond worden opgelost, zodat Martin Reinders plaatsneemt aan de bestuurstafel.

4. Mededelingen.

De secretaris deelt mee, dat het punt, dat hij had willen opvoeren reeds in het voorgaande deel van de vergadering is behandeld en dat er dus geen mededelingen meer zijn van het bestuur.

5. Ingekomen stukken.

a. Brief van de afdeling Noord-Oost, waarin een kandidaat-voorzitter wordt aangemeld. Dit is de heer Peter Donauer uit Kollum.

b. Brief van de heer Smits uit de afdeling West, waarin deze de heer Joop Groenendijk voordraagt voor een niet in het oog lopende functie in het bestuur.

c. Brief van de heer Kamp uit de afdeling West, die vraagt of deze brief kan worden voorgelezen. De heer Kamp geeft in zijn brief aan, dat hij het betreurt, dat het hoofdbestuur het contactadres heeft gewijzigd en vraagt hierop nadere toelichting van het bestuur.

Het antwoord is reeds gegeven in het voorgaande deel van de vergadering en de vergadering besluit deze brief verder voor kennisneming aan te nemen.

Ook gaat de heer Kamp uitgebreid in op de kwaliteiten van de heer Zuiderduyn en laat zich in zekere mate negatief uit over de overige bestuursleden.

De vergadering vraagt of het bestuur hierop wil reageren.

Het bestuur deelt mee, dat dit een van de besluiten was, genomen op 31 januari 1986, waarvan toen een echte meerderheid van het bestuur dacht, dat dit het enige juiste was.

Ook een van de besluiten, waarvan achteraf de wijze, waarop het besluit is genomen en uitgevoerd, te betreuren is.

Het bestuur is nu van mening, dat besluiten van deze aard, allen in compromisvorm kunnen worden genomen, omdat meerderheidsbesluiten over beleidsvoornemens en goed functioneren een negatieve invloed hebben.

Danny Koman gaat in op het deel, waarin de kwaliteiten van de heer Zuiderduyn hoger worden genoemd dan die van de andere bestuursleden. Hij geeft hierover aan, dat alle leden van het bestuur een groot deel van hun vrije tijd steken in het verenigingswerk. De ledenadministratie, Remarks, secretariaat en penningen van een vereniging van ca. 3000 leden bevatten een hoeveelheid werk, die veel inzet vereisen. Deze werkzaamheden kunnen alleen worden uitgevoerd, als iedereen zijn eigen taak heeft. Een deel van deze taken zijn minder publiek dan het contactadres, maar op zijn minst even belangrijk. Het is zeker niet zo, dat de één meer doet of belangrijker is voor de vereniging, dan de ander.

6. Verslagen vorige vergadering.

Het verslag van de vergadering van 1985 is in REMARKS 39 geplaatst. Zij wordt in die vorm behandeld en ongewijzigd goedgekeurd en vastgesteld.

Tijdens een schorsing worden copieën gemaakt van het verslag van 1984. Ook dit verslag wordt zonder wijzigingen goedgekeurd.

N.a.v. de vraag van de heer Dieghenbach in 1984, over een eventuele naamsverandering van de vereniging, wordt opgemerkt, dat dit veel kosten met zich brengt en dus beter achterwege kan worden gelaten.

Een voorstel voor een nieuwe naam van de vereniging, is de wijziging tot Nederlandsche TRS80 gebruikers vereeniging, om aan te geven, dat wij te maken hebben met een old-timer onder de computers.

De reactie van de vergadering geeft niet de indruk, dat zal worden overgegaan tot naamswijziging.

7. Jaarverslag Hoofdbestuur.

Samenstelling :

Voorz. :	Cor de Rover	(tot 11 mei)
	Wouter Franken	(vanaf 11 mei)
Secretaris :	Ebe Koppenol	(tot 11 mei)
	Cor de Rover	(vanaf 11 mei)
Penningm. :	Jos de Jonge	(heel 1985)
Ledenadm. :	Martin Reinders	(heel 1985)
Contactman:	Gerard Zuiderduyn	(heel 1985)
Redacteur :	Joop van Dam	(tot augustus)
	Danny Koman	(vanaf juni)
Software	Henk Bartels	(heel 1985)
	Karel Honongs	(heel 1985)

Vergaderingen:

9 maal bestuursvergadering.

2 maal kadervergadering.

1 maal algemene ledenvergadering.

1 maal TRS 80 dag

Bovendien werd deelgenomen aan de HCC dagen, Techniek in vrije tijd en aan de Firato in verband met de Basicode demonstraie van de NOS. Bij

deze activiteiten is het bestuur bijgestaan door de afdelingen Utrecht, West en Den Haag.

Namens de vereniging nam de afdeling Breda deel aan de Computer dagen van de RCC.

De deelname aan dergelijke beurzen toont weliswaar het gezicht van de vereniging, maar het zijn slechts weinig schouders die de organisatie dragen. Ook kunnen vraagtekens worden gezet bij de doelstelling van deelname. Doordat o.a. het ledenwinnend aspect van dergelijke dagen steeds kleiner wordt, zal ook moeten worden nagedacht over het nut van deelname. Op de zelfde wijze kan ook worden gedacht over de organisatie van de TRS80 dag.

Huishoudelijk Reglement.

In 1985 kwam definitief het huishoudelijk reglement gereed.

Hiermee heeft vooral de heer Franken zich bezighouden.

Tevens werd een aanvang gemaakt met het samenstellen van een concept huishoudelijk reglement voor afdelingen. Door drukke werkzaamheden van de voorzitter en doordat het hoofdbestuur zich zekerheid wil verschaffen over de mogelijke aansprakelijkheid voor daden van afdelingsbestuur en daden op afdelingsbijeenkomsten, is het niet mogelijk geweest dit concept reglement voor eind 1985 af te hebben.

Software.

In 1986 werd in samenwerking met de afdeling Rotterdam een wedstrijd uitgeschreven, waarbij als doel werd gesteld om het communicatie programma KERMIT zo snel mogelijk geschikt te maken voor gebruik op de modellen I en III

Het resultaat werd snel bereikt, maar in de toekomst zal toch volgens een duidelijk reglement moeten worden gewerkt.

De afdeling Rotterdam is eveneens verantwoordelijk voor het feit, dat leden van de TRS80 gebruikersvereniging mee hebben kunnen spelen in het SMO spel "Chocoladefabriek".

Als niet te omzeilen bijkomstigheid van software zijn de copyrights aan de orde geweest. Regelmatig is hierover binnen het hoofdbestuur gesproken. Ook is een aantal malen via verschillende wegen aan de afdelingsbestuurders te kennen gegeven om vooral te waken tegen het schenden van deze copyrights.

Enquete.

In 1985 werd een enquete gehouden onder de leden van de vereniging. De respons was zeer goed te noemen. Een van de redenen tot het houden van deze enquete was een inventarisatie van de wensen en computers van de leden.

Doordat de model I en III steeds meer verouderen en ook meerdere leden overgaan tot aanschaf van andere (duurdere) computers, kan de vraag worden gesteld of de vereniging zijn doelstelling moet aanpassen. In de ledenvergadering is dit punt gedeeltelijk aan de orde geweest. In de kaderverga-

dering volgend op de ledenvergadering is besloten, dat een commissie zal worden opgericht, die aan de hand van de enquete en aan de hand van de mogelijkheden, zal nagaan op welke wijze de vereniging in de toekomst verder zal moeten. Ook deze commissie was niet direct te formeren. Op deze kadervergadering werd besloten, dat de heer Franken al of niet samen met een ander bestuurslid, de afdelingsbijeenkomsten zal bezoeken om daarmee individuele leden te benaderen voor deelname in deze commissie. Door drukke werkzaamheden van de heer Franken en doordat bestuursvergaderingen samenvielen met afdelingsbijeenkomsten, is het niet mogelijk geweest om deze commissie op te richten.

Kortingsbonnen.

Aan het eind van 1985 heeft Gerard Zuiderduyn contact met Tandy over de mogelijkheid van korting voor leden van de vereniging bij de aanschaf van computerartikelen.

Het bestuur laat het aan hem over om zoveel mogelijk voordeel te behalen voor de leden. Een taak waarvan hij zich bijzonder goed heeft gekweten.

REMARKS.

Ook in 1985 zijn 6 REMARKSEN uitgebracht. De ledenlijst, die ieder jaar opnieuw in de vorm van een extra gedrukt exemplaar werd uitgebracht, kende in 1985 een ander vorm. Door inschrijving konden de leden zich van een of in alfabetische of op volgorde van postcode gesorteerd exemplaar verzekeren. Een faciliteit, waarvan circa veertig leden hebben gebruik gemaakt.

Probleemafdelingen.

Onder deze kop is een aantal malen in bestuursvergadering gesproken over activiteiten van afdelingen. Over het algemeen gesproken zijn er geen echt grote problemen, maar toch bleek meer dan eens, dat het hoofdbestuur moeilijk vat kan krijgen op het doen en laten van afdelingsbesturen. De leden van het hoofdbestuur waren van mening, dat zij verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de activiteiten van een afdeling. Deze opvatting is er vooral de oorzaak van geweest, dat over een aantal onderwerpen via aangetekende stukken is gecommuniceerd.

8. Bestuursverkiezingen.

Als eerste wordt de verkiezing van de voorzitter aan de orde gesteld. De voorzitter stelt voor om de heer Peter Donauer bij acclamatie te verkiezen. De voorstel met enthousiasme aangenomen. Gerard Zuiderduyn blijft de vergadering verder voorzitten.

De voorzitter legt uit, dat een van de andere kandidaten, de heer Wouda, die zich mondeling beschikbaar had gesteld, nu niet aanwezig is. Gedurende een schorsing zal met hem telefonisch contact worden gezocht.

Na de schorsing bedankt de voorzitter de drie aftredende bestuursleden, Jos de Jonge, Martin Reinders en Ebe Koppenol voor alle tijd, die zij hebben besteed aan werkzaamheden voor de vereniging. Vooral bij de heer Reinders herinnert hij de vergadering aan het feit, dat deze persoon al

vanaf de oprichting deel uitmaakt van het hoofdbestuur en dat hij de man is geweest, die aan de wieg van de basicode heeft gestaan. Ten aanzien van de heer Franken merkt hij op, dat de taak van een voorzitter zeer zwaar is en veel tijd vergt en hij bedankt de heer Franken nogmaals officieel voor de verrichte werkzaamheden aan de verschillende concepten voor een huishoudelijk reglement.

De heer Groenendijk blijft zich beschikbaar stellen voor een bestuursfunctie, hoewel hij twijfels heeft gekregen over zijn mogelijk functioneren als penningmeester.

De heer Groenendijk wordt bij acclamatie door de vergadering gekozen.

De heer Wouda geeft later in de vergadering telefonisch te kennen geen bestuurslid te willen worden, tenzij hieraan zeer dringend behoefte is.

9. Beleidsvoornemen hoofdbestuur.

Om in de toekomst gestructureerd leiding te kunnen geven aan de vereniging is het noodzaak, dat een aantal werklijnen op papier komen. Het bestuur zal daardoor minder vaak ad hoc beslissingen hoeven nemen. Ook zal door iedere partij eenvoudiger kunnen worden geconstateerd of de gehanteerde werkwijze de juiste is geweest.

Het bestuur heeft besloten om de volgende voornemens aan de ledenvergadering voor te leggen :

Het verenigingsbestuur het gebruik van de model I, III en 4 en hun compatibels trachten te bevorderen door het verbeteren van deze genoemde modellen. Zij tracht daarvoor software en hardware beschikbaar te maken. In REMARKS zal zij zich hoofdzakelijk richten op de genoemde modellen.

a. REMARKS.

Het bestuur geeft aan het uitgeven van REMARKS de hoogste prioriteit. In de loop van 1986 is reeds een aanvang gemaakt met het creëren van een meerkoppige redactie, waardoor dan de werkzaamheden over meer personen worden verdeeld. De definitieve verdeling van taken zal in de eerstvolgende maanden moeten plaatsvinden.

b. De ledenadministratie, ledenwinning en behoud

Deze zaken worden door het bestuur als tweede in volgorde van belang gezien. Deze garanderen immers de inkomsten. Het bestuur acht het voor een goede uitvoer van dat werk noodzakelijk, dat de ledenadministrateur direct bereikbaar is voor leden. Daartoe zal in REMARKS het adres en telefoon van de functionaris met nadruk worden vermeld. Als landelijk adres zal 1 adres worden gehanteerd. Dit zal weer worden gevestigd op het postbus 551 te Santpoort.

Nieuwe leden zullen in principe worden gezocht onder de bezitters van de modellen 1, 3, 4 en compatibels.

c. Software.

Het bestuur zal trachten de softwarebibliotheek uit te breiden door het verkrijgen van public domain software en eigen software. Het bestuur zal nagaan welke mogelijkheden er bestaan om te komen tot een softwarecommissie. Deze commissie zou een soortgelijke doelstelling moeten hebben als de hardware commissie.

d. Activiteiten.

Hierbij wordt gedacht aan de organisatie van en de deelname aan beurzen en computerdagen. Het bestuur wil komen tot andere wijze van organisatie van de activiteiten. Hierbij wordt gedacht aan het delegeren van taken naar afdelingen. Door de verminderde interesse van de handelaren zal ook op dat gebied een andere organisatie dienen plaats te vinden. Ook de doelstelling van dergelijke activiteiten zal nader worden vastgesteld. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de eisen van de leden en het profijt voor de leden.

e. Hardware.

Het hoofdbestuur zal in samenwerking met de hardware commissie trachten een norm te creëren, waaraan nieuwe door de vereniging of een afdeling uit te brengen hardware dient te voldoen. Hierbij wordt gedacht aan het voorkomen van herhaling van ontwerpen en de geschiktheid van deze ontwerpen voor alle door de vereniging gedragen modellen.

Over de beschikbare hardware moet gedegen informatie worden geleverd, zodat leden gemakkelijk een beslissing kunnen nemen over de aanschaf en de mogelijkheden. In het algemeen zal worden uitgegaan van het opwaarderen van de model I etc.

Wellicht kan in overleg met een eventuele softwarecommissie de aanpassingen in bestaande software worden aangebracht, zodat het nut van een aanpassing wordt vergroot.

f. Afdelingen.

Het hoofdbestuur is voornemens om de activiteiten, die de afdelingen ondernemen voor verantwoording van de afdelingsbesturen te laten. Dit conform het in het HRA genoemde. Zij zal daarom nog uitsluitend optreden, indien duidelijk sprake is van het benadelen van de vereniging.

De verdeling van de middelen zal in deze volgorde plaatsvinden. Hierbij kan worden uitgegaan van het feit, dat een aantal zaken vaste kosten kennen. De kosten voor REMARKS en de afdelingen kunnen niet gemakkelijk worden gewijzigd. Bij de andere punten is nog onderling schuiven mogelijk. Met de nieuwe penningmeester zal nader worden nagegaan, welke bedragen kunnen worden gereserveerd. Indien uit dit overleg mocht blijken, dat een contributie verhoging gewenst is, vraagt het bestuur de ledenvergadering toestemming om deze met ten hoogste 10 procent te mogen verhogen.

Het bestuur zal deze juist genoemde regels bij haar werkzaamheden hantieren in het komende verenigingsjaar en aan de hand hiervan het volgend jaar verslag doen.

Reactie :

1. De heer van Baaren:

Is de afspraak om te komen tot een aparte vermelding van het adres en telefoonnummer van de ledenadministrateur niet in tegenspraak met de vermelding om te komen tot 1 landelijk contactadres voor de vereniging?

Het bestuur meent, dat de aparte vermelding van de ledenadministrateur uitsluitend is bestemd voor leden en als zodanig wordt bekend gemaakt. Het genoemde contactadres is het adres waarmee de vereniging naar buiten treedt en via welke de vereniging met andere instanties contact heeft.

De ledenvergadering besluit om dit punt op de volgende wijze te formuleren en te laten uitvoeren. In officiële stukken van de vereniging zal het adres "Postbus 551 te Santpoort Noord" gelden als het adres van de vereniging. Op dit adres kunnen leden terecht voor al hun opmerkingen en vragen, zodat deze contactpersoon kan verwijzen naar de juiste persoon, maar indien men direct contact wil opnemen over specifieke vragen moet men daarvoor direct terecht kunnen bij het betreffende bestuurslid. Van de bestuursleden, die dit nuttig achten, kan in het colofon van REMARKS ook het adres en telefoonnummer worden vermeld, zodat individuele leden rechtstreeks in contact kunnen komen met dat bestuurslid.

2. Vraag : Waar is de begroting, die bij deze voorstellen hoort?

Deze zal, zoals vermeld, samen met de nieuwe penningmeester worden gemaakt en in REMARKS worden gepubliceerd.

3. Er wordt een vraag gesteld of er een scheiding moet plaats vinden tussen Public Domain software en verenigingssoftware. Het gaat hierbij vooral om de prijs. Men is van mening, dat hierover nader afspraken dienen te worden gemaakt. Een eventueel op te richten softwarecommissie zal hierin een grote taak kunnen krijgen.

Punt 3. wordt uitgebreid besproken en het bestuur zal proberen een definitieve oplossing voor de regelmatig terugkerende problemen op het gebied van de softwareprijzen te vinden.

De ledenvergadering geeft het hoofdbestuur de volmacht om indien nodig het abonnementsgeld te verhogen met maximaal 4 gulden. Er zal daarbij moeten worden uitgegaan van het feit, dat dit zo laag mogelijk wordt gehouden.

9a Verkiezing Kascommissie.

De heren Kramer en Den Haan zijn bereid om opnieuw zitting te nemen in de kascommissie. Ook de heer Franken wil als derde lid in die commissie plaats nemen.

De heer van Baaren bedankt de kascommissie voor al het verrichte werk in de afgelopen maanden.

De heer Mounier stelt voor om te vermelden, dat de ledenvergadering haar grote waardering uitspreekt voor het vele werk, dat met zoveel volharding en vakmanschap door de kascommissie werd verricht.

Dit voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

10 Rondvraag.

Bert van Nes: Kunnen de stukken, die van belang zijn voor de ledenvergadering wel eerder bekend worden gemaakt.

Het bestuur zal deze stukken in het vervolg proberen te publiceren in REMARKS.

Van andere stukken, die op aanvraag kunnen worden verkregen, zal direct een copie aan de afdelingsbesturen worden gezonden.

Wim Mounier wenst het bestuur, ondanks alle toestanden, een goed bestuursjaar toe en wenst alle bestuursleden de wijsheid toe om dergelijke problemen in de toekomst te kunnen voorkomen.

Rence Rozendaal: De Hardwarecommissie functioneert redelijk, omdat nu met meer afdelingen tegelijk projecten worden aangevangen. Er ontbreekt echter nog een centrale hardwarepersoon, die de distributie e.d met deskundigheid verder kan uitvoeren.

Het aantal bestuursleden in de Hardwarecommissie geven goede hoop, dat op dit punt tot een goede oplossing moet kunnen worden gekomen.

De heer Loerakker stelt voor om als extra agendapunt op te voeren het punt 10a : Benoemen van ereleden.

Dit punt wordt met algemene stemmen aangenomen.

10a Benoeming van Ereleden.

De volgende leden worden voorgedragen voor erelid:

Ebe Koppenol, Martin Reinders, Gerard Zuiderduyn en Wouter Franken.

Al deze leden worden eenstemmig en met dank voor al hun verrichte werkzaamheden voor de vereniging benoemd.

10b Vervolg Rondvraag.

De heer Loerakker vraagt wat er wordt gedaan met het geld op de belgische giro.

Hiermee gebeurde tot nu niets, maar het zal in het komende jaar worden overgeschreven naar een nederlandse rekening.

De heer Den Haan verbaast zich over het feit, dat de voorstellen van de kascommissie niet zijn opgenomen in de beleidsvoorstellen van het hoofdbestuur, maar acht het vanzelfsprekend, dat deze daarvan deel uitmaken.

Hij wil met nadruk de geconsolideerde balans eruit lichten. Hij meent, dat het bestuur moet komen tot een dergelijke balans, want het hoofdbestuur moet aan de leden verantwoording kunnen afleggen.

Het bestuur deelt mee, dat zij alles wat mogelijk en zinvol is, zal doen om in 1986 te komen tot een geconsolideerde balans en zal daarbij duidelijk aantonen op welke wijze zij tot het eindresultaat is gekomen. Er wordt aan toegevoegd, dat de afdeling verantwoording dient af te leggen voor het saldo van de girorekening, die op naam van de TRS80 gebruikersvereniging afd. X is geopend.

Een voorstel is om de afdracht afhankelijk te stellen van een ingediende begroting.

De heer Loerakker : Wat doet de vereniging voor de Belgen.
Niets meer. Via een brief aan alle belgische leden is gevraagd of het nuttig is om een afdeling op te richten. Hierop zijn erg weinig reacties gekomen. Ook is aantal leden dusdanig klein in verhouding tot de grootte van het gebied, dat een nuttig gebruik van een afdeling valt te betwifelen.

De heer Franken : Hoe is de stand van zaken met het huishoudelijk reglement voor afdelingen?

Dat concept is, volgens besluit in de bestuursvergadering van 17 januari 1986, aan de afdelingen gezonden met het verzoek om volgens dit reglement te werken, tenzij de afdeling meent dat hierop wijzigingen, die betrekking hebben op de eigen afdeling, dienen te worden aangebracht. Van een eventueel nieuw reglement vraagt het bestuur of zij daarvan een exemplaar kunnen ontvangen.

11 Sluitting.

De vergadering wordt om ca. 15.00 gesloten.

ADVERTENTIE

PROGRAMMA'S VOOR SUPERMARKTEN, SLAGERIJEN EN ANDERE DETAILHANDELS BEDRIJVEN.

Voor TRS-80 Mod.III en Mod.IV en (onder voorbehoud) Mod.I.

In de praktijk van elke dag beproefde programma's, zoals :

- Kassa opmaak programma	- Factureer programma
- Kasboek administratie	- Debiteuren bestand
- Personeels bestand	- Verkoopcijfers in tabellen en grafieken
- Aktie-inkopen bestand	- Telefoon- en Agenda programma
- Hulpprogramma's voor opstellen van folders, advertenties en prijslijsten	
- Programma pakket t.b.v. koppeling van TRS-80 aan DTS 2100 kasregisters met bestandsonderhoud voor 1000 PLU's	
- Programma pakket t.b.v. koppeling van TRS-80 aan TEC SL-58 / SL-59 weegschalen compleet met totaal bestandsonderhoud	

Bel of schrijf naar : Van Hooidonk Supermarkt Software
Tel. 085 251130 Postbus 57 6850 AB Huissen

PROFESSIONEEL WERKEN OP EEN MODEL I

Wij, Bert Martens en ik, hebben al heel wat nuttige informatie uit REMARKS gehaald, waardoor we onze TRS-80 model I steeds beter en efficiënter zijn gaan gebruiken. In het juni-nummer viel me een opmerking op van Wim Klein uit Rotterdam, die de TRS-80 wil opwaarderen door alle hardware eens op een rijtje te zetten. Daaraan kan ik niet meedoen, want ik weet er gewoon te weinig van. Maar ik ben er voor de TRS-80 op te waarderen. Het is een uitstekende machine, waarmee je professioneel werk kunt doen. En Wim heeft zonder meer gelijk als hij zegt dat alle computers hun tekortkomingen hebben. In dit stuk kunt u daar meer over lezen. Dit wordt geen technisch verhaal, maar een artikel over tekstverwerken, en vooral over professioneel werk op de TRS-80 met Superscript. Het artikel is met Superscript vervaardigd op een model I en een Brother CE-51 printer. Het is in proportioneel schrift gezet. En dat is een van de dingen die van Superscript een programma maken dat voor zover ik weet nog steeds uniek is.

Script

We denken er nog vaak aan terug, Bert en ik, aan die dag in december 1981 toen we naar de computerwinkel togen en een TRS-80 model I aanschafte. Niet zomaar een model I, maar één met een RS 232 interface, 48 K RAM, een dubbele disk-drive en daarbij een EPSON MX 80. We hadden er al vaak over gepraat: een computer, dat zou leuk zijn; interessant om te leren programmeren, zo handig voor tekstverwerking, etc. In een Amerikaans computerblad lezen we toen een vergelijking tussen een 'dedicated' tekstverwerker - dus een machine die alleen maar kan tekstverwerken en meer niet - en een tekstverwerker die op een microcomputer werkte. De vergelijking viel gunstig uit voor het computerprogramma. In een ander artikel werden tekstverwerkingsprogramma's van verschillende microcomputers vergeleken. Uit dat artikel bleek dat Script het programma was dat voor mijn doel het meest geschikt was. En zo kochten we dan onze model I. Wie had ooit kunnen denken wat dit apparaat voor ons zou gaan

betekenen!

In januari 1982 stond de apparatuur er. We leerden programmeren, nachten werden achter de computer doorgebracht, soms door Bert, soms door mij, en er waren tijden dat we niet konden slapen van de programmeerproblemen. Uiteindelijk is Bert blijven programmeren, en ben ik me meer en meer op het tekstverwerken gaan storten, vooral ook, omdat schrijven mijn vak is.

SCP/LC

Scriptsit was een zegen. En toen Bert de Epson eenmaal had uitgerust met Grafrax en ik met SCP/LC (Scriptsit gemixt met Flextext) ging werken, was ik niet meer achter de machine weg te slaan. Je kon niet alleen vlot teksten maken, maar ze zagen er ook nog prachtig uit: vette koppen, grote, superkleine, cursieve letters, tekentjes boven en onder de regel, niets was onmogelijk. Mijn doctoraalscriptie, die stijf stond van de formules, heb ik met SCP gemaakt.

IBM en WordStar

Ik zou misschien nooit wat anders zijn gaan proberen als ik niet op de school (heao) waar ik les geef, me was gaan bezig houden met het vervaardigen van de studiegids, die elk jaar bijgewerkt moest worden, en dan helemaal opnieuw werd getypt. Ik vond dat het ding op de tekstverwerker moest worden gemaakt, maar aangezien niemand er op dat moment goed mee kon omgaan, deed ik het zelf. Achter de IBM met WordStar. Leuk programma, WordStar, maar de resultaten op de Epson-achtige printer van school haalden het niet bij mijn eigen SCP. En de IBM heeft een onplezierig beeldscherm. Na een paar uur werken keek ik scheel. Omdat ik nogal snel typ, was ik het programma weleens vooruit of ik tikte zeer snel een commando in, en dan sloeg de zaak op tilt. Bovendien zit op het toetsenbord de CONTROL-toets op de plaats waar bij andere machines de SHIFT zit, een bron van ellende. Ik was blij als ik weer achter mijn eigen, rustige TRS-80 zat, waar de letters stil op je scherm staan, en waar de onderste toetsen links en rechts gewoon SHIFT zijn, en niet CTRL, zelfs al kan het scherm dan maar 64 tekens en 16 regels bevatten.

Doordat de informatica-mensen op school mij achter de IBM zagen zitten, beval een van hen mij aan bij de uitgeverij Academic Service, die op zoek was naar een vertaler. Ik kreeg mijn eerste opdracht, en tikte mijn vertaling in onder SCP/LC. Vervolgens moest een typiste alles overtypen, en mocht ik tenslotte de drukproeven corrigeren. Zonde! Dat zou toch handiger moeten kunnen.

Ik had inmiddels het programma Superscriptsit, maar was er niet zo van onder de indruk; op de Epson werden de resultaten niet zo mooi als met SCP; je kon geen cursief maken, vette letters zagen eruit als double strike, double width en condensed letters kon je al helemaal niet maken; het was eigenlijk net zoiets als WordStar: het programma kon wel erg veel, maar de resultaten op een matrixprinter vond ik niet indrukwekkend.

Proportioneel zetwerk

Er kwam een nieuwe opdracht: een boek over WordStar vertalen.

Dat zou ik toch zelf moeten zetten, vond Bert. Omdat we inmiddels ook een Apricot-computer hadden aangeschaft, zodat we ieder een eigen machine ter beschikking hadden, dachten we: dat zetwerk moet op die Apricot gebeuren. De uitgever had ons gezegd dat hij het prachtig vond, ik zou er extra voor betaald worden als ik de tekst camera-ready inleverde, maar de tekst moest natuurlijk wel in proportioneel schrift gezet zijn. Dat leek me geen bezwaar. Maar nu juist dat proportionele bleek een enorm probleem. Op een normale typemachine, en ook op de meeste printers, is iedere letter even breed: een i en een l nemen evenveel ruimte in als een w en een m. Bij proportioneel schrift is dat anders: voor een i wordt heel weinig ruimte uitgetrokken, voor een m veel meer. Ik laat het hieronder even zien:

proportioneel:	iiiiiii	lllllll
	mmmmmmmmmm	wwwwwwwww
niet-proportioneel:	iiiiiii	llllllllll
	mmmmmmmmmm	wwwwwwwww

Problemen met Superwriter

Bij onze Brother schrijfmachine-printer (CE-51) hadden we

een proportioneel letterwiel gekocht, waarop een i één positie inneemt tegen een m drie. We schakelden de boel aan elkaar, en begonnen te werken met Superwriter, een tekstverwerker die gratis bij de Apricot wordt verstrekt. Mooi programma, dat ook voor proportioneel printen geschikt is, maar er was geen printerdriver voor de Brother. Je kunt wel via commando's in je tekst ASCII-codes naar je printer sturen - heel leuk trouwens - en zo kun je de Brother toch aan het werk krijgen en ook proportionele teksten laten afdrukken, maar dat is een zeer omslachtige procedure, waar ook nog allerlei andere problemen aan vast zitten, die ik hier nu maar verder niet zal noemen.

Er was nog een ander probleem: In Superwriter kun je weliswaar zoveel verschillende headers en footers in een document aanbrengen als je wilt, maar je kunt ze niet, zoals bij Scripsit, SCP en Superscriptsit, op oneven en even pagina's anders instellen, zoals dit:

4 *Inleiding*

Rapporteren 5

Dat was echter wel een vereiste voor boeken van Academic Service. Om daaraan te kunnen voldoen, zou je onder Superwriter bij elke pagina opnieuw de header moeten invoeren, en dat, terwijl het programma geen paginagrenzen laat zien tijdens het tekstverwerken. Veel te lastig dus.

Quill

We hadden nog een ander programma, Quill, onderdeel van een geïntegreerd pakket, XCHANGE. Aardig programma. Het zet bijvoorbeeld tekst die je cursief wilde laten afdrukken ook cursief op het scherm, en als je iets vet wilde hebben, zie je de tekst in een helderder lichtsterkte op het scherm. Quill heeft een printerdriver voor de Brother, en volmoed begon ik mijn vertaling in te typen.

Dat viel tegen! Van de regellengte klopte niets, als je wilde tabuleren, kwamen de kolommen niet recht onder elkaar, kortom, één ellende. Ik begon de breedte van de letters te berekenen, hier spaties in te voegen, daar spaties weg te laten, en inderdaad, de kolommen kregen nu een redelijk aanzien. Maar dat kostte voor een paar regels wel een dag gerekken en geprobeer.

Superscriptsit

Om niet te veel tijd te verliezen met het vertalen, begon ik toen maar weer onder SCP/LC te werken. Dan maar geen zelf gezette tekst... . Maar het liet me niet los, en ik dacht opeens aan dat lang vergeten programma Superscriptsit. En uiteindelijk bleek dat dat programma, dat ik niet had zien zitten, precies kon wat ik zocht. Van de importeur van de Brother kreeg ik de printerdriver, en toen kon het werk beginnen.

Wat een prachtig programma, dat Superscriptsit! Dat ik dat nu pas ontdekte! Door een system-tabregel in te stellen, en onder system set-up utilities documentopties in te voeren, kon ik een standaardlay-out maken die voor het hele boek geschikt zou zijn. Via de ASCII-conversion utility kon ik mijn vertalingen uit SCP omzetten in Superscriptsit-documenten, die meteen in de goede lay-out terecht kwamen. En door de printercodes onder system-set up vast te stellen, kon ik tekentjes en alles wat ik nodig had programmeren voor mijn verschillende letterwielen.

Er moest nog heel wat ge-edit worden aan de teksten, maar uiteindelijk mocht het resultaat er zijn. Als u in een boekwinkel ooit het boek 'WordStar stap voor stap' ziet liggen (lichtblauwe kaft) sla het dan eens open en blader het eens door. Het is helemaal op Superscriptsit gemaakt, ook de illustraties van teksten e.d.

Double density

Bert had al lang geleden voor mij SCP op een NEWDOS 80 schijf gezet, zodat ik met double density kon werken. Dat was een hele vooruitgang, want de ruimte op onder TRSDOS geformatteerde schijven is natuurlijk zeer beperkt. Het was wel even een stap terug, dat onze Superscriptsit disk alleen onder TRSDOS werkte. Om het WordStar-boek te maken had ik (zonder de backups!) tien schijven in gebruik.

Nu we sinds kort ook Superscriptsit op NEWDOS 80 werkend hebben, kan ik me voor het zetten van boeken geen beter programma meer wensen.

Fokkelien von Meyenfeldt / Gevers Deynootweg 47,
2586 BD DEN HAAG /tel: 070-54 95 52

TAAL "T" DEEL II

Een definitie

De statements

In deel 1 hebben we gezien hoe de definities in een T programma er uit zagen. Een precieze beschrijving van wat elk van deze definities tot gevolg heeft, volgt in een later hoofdstuk bij de formele syntax. In dit tweede deel ga ik beschrijven wat ik in gedachten had voor de statements.

De unit

Een, voor de meesten onder ons, volkomen nieuw begrip is de **unit**. Een unit is een programma-eenheid die een waarde oplevert. Een programma is in deze zin een verzameling units. Een duidelijk voorbeeld van een unit is een expressie zoals je in een assignment gebruikt (bv `sqr (1-exp (-x))`). De waarde van deze unit is gewoon de waarde van de expressie. Een assignment (Hiervoor neem ik `:=`) zoals in PASCAL. bv `a:=sqr (1-exp (-1))`) kan echter ook een waarde hebben : de waarde van de expressie. Dit maakt constructies als `a:=(b:=(c:=(d:=0)))` mogelijk; d wordt 0, c wordt d, b wordt c en a wordt b.

Een probleem worden echter instructies als `cls`. Het schoonmaken van het scherm heeft nou niet bepaald een rekenkundige waarde. Bij de taal ALGOL-68 heeft men hiervoor het type **VOID** ingevoerd. **VOID** is letterlijk vertaald "leegte", niets dus. Door nu toe te staan dat een unit iets van het type **VOID** oplevert kunnen we toch alle statements onder de naam "unit" vangen. Dus :

Regel 1 : Een unit levert een waarde op.

Een procedure willen we echter ook een waarde kunnen laten opleveren (vergelijk de functies MEM, ERL, SQR, EXP, enz). Hiervoor stellen we het volgende :

Regel 2 : Een groep units levert als waarde de waarde van de laatste uitgevoerde unit op.

Om dit te verduidelijken even een voorbeeld : stel ik heb de procedure **fac** die een waarde leest en de faculteit ervan als resultaat op moet leveren. Een mogelijke uitvoering ervan is dan :

```
1)  PROCEDURE fac;
2)  WORD i, j;
3)  BEGIN
4)    j:=read;
5)    i:=1;
6)    WHILE j > 1
7)    DO
```

```
8)      i:=i * j;
9)      j:=j - 1
10)     OD;
11)     (i)
12)     END;
```

Regel 1 kondigt de definitie van de procedure **fac** aan. Regel 2 zegt dat **fac** twee locale variabelen heeft : i en j, beiden van het type **WORD**. In regel 3 begint het programmagedeelte. De variabele j krijgt een waarde waarvan de faculteit wordt gevraagd (Regel 4), i wordt geïnitieerd op 1. Met behulp van een **WHILE**-loop wordt de faculteit berekend (Regels 6-10). Het resultaat, in i, wordt in regel 11 opgeleverd. Omdat regel 11 als laatste wordt uitgevoerd, is de waarde van i de waarde van de hele procedure.

In dit voorbeeld werd maar een simpel gebruik gedemonstreerd, nml. een procedure. Het kan echter ook getrukker gebruikt worden!

vb. `a:=(IF b < 0 THEN -b ELSE b FI);`

Hierbij krijgt a de absolute waarde van b toegewezen. Wie even over het unit-mechanisme nadenkt, komt zo al snel op een heleboel leuke mogelijkheden.

De statements

Het zal al zijn opgevallen dat de taal T veel op PASCAL lijkt. Ik zal nu een overzicht geven van de gebruikte statements :

De assignment : Een assignment gebruik je om een variabele een waarde te geven. De vorm is dan ook een variabele, gevolgd door het symbool `:=` en tenslotte een expressie.

vb. `a:=b * (c:=5);`

Het keuze statement : Dit statement gebruik je om een keuze te maken naar aanleiding van een conditie. In T zijn er twee versies; de **IF** en de **CASE**. De **IF**, zoals PASCAL die kent, heeft als nadeel dat je maar 1 statement na de **THEN** en de **ELSE** kunt zetten. Wil je er meer, dan moet je **BEGIN** en **END** gebruiken. Ik heb voor T gekozen voor de **IF** van ALGOL-68. Na de **THEN** mag je net zoveel statements zetten als je wilt. Het einde van het **THEN** gedeelte wordt aangegeven door het woordje **ELSE**, om het **ELSE** gedeelte te beginnen, of door het woordje **FI**, dat het einde van het **IF** statement aangeeft. Gebruik je een **ELSE**, dan wordt het einde van dat deel aangegeven door **FI**. Omdat de "**IF..THEN..ELSE IF..THEN.. enz**" vaak voorkomt kun je in plaats van **ELSE** ook **ELIF** gebruiken. Hierdoor wordt het **IF** statement als het ware opnieuw begonnen. (**ELIF** is een samentrekking van **ELSE** en **IF**).

vb. `IF ((print ("Geef een getal : ");`
`a:=readint`


```

) <> 0)
THEN (* a is niet 0 *)
  print ("Dat was niet nul");
  newline
ELIF (random = 5)
THEN (* a is 0, random is 5 *)
  print ("Ben je altijd zo gul?");
  newline
ELSE (* a is 0, random is niet 5 *)
  print ("Minimaal hoor!");
  newline
FI; (* 1 keer! dankzij de ELIF *)

```

Het andere keuze statement is de **CASE**. Deze biedt de mogelijkheid om 1 expressie op meerdere waarden te testen. De structuur is vergelijkbaar met die van de **PASCAL-CASE**. De grootste verandering is dat er per keuze weer meerdere statements mogen komen.

```

vb. CASE (print ("Geef een getal");
      readint) OF
  # 0 # (* readint is 0 *)
    a:=a+1; b:=-1
  # 1..5, 7# (* Meerdere keuzes! *)
    cls
ESAC; (* einde van de CASE *)

```

Het herhalings-statement : De herhaling komt in maar liefst drie vormen voor in T; de **WHILE**, de **REPEAT** en de **LOOP**. De verschillen zitten in het moment waarop getest wordt of de lus beeindigd moet worden, en hoe vaak er getest kan worden.

De **WHILE** is al bekend van **PASCAL**. Eerst wordt getest, dan wordt de lus uitgevoerd. Hierna volgt opnieuw de test, enz..

```

vb. i:=0;
  WHILE (a:=readint; a<>0)
  DO
    i:=i+1;
    lijst (i):=a
  OD; (* einde van de lus *)

```

De **REPEAT** komt ook uit **PASCAL**. Eerst wordt de lus uitgevoerd, daarna wordt getest of dat nog eens moet gebeuren.

```

vb. i:=0; som:=0;
  REPEAT
    i:=i+1;
    lijst (i):=readint;
    som:=som+lijst (i)
  UNTIL som > 100;
  (* einde van de lus *)

```

De **LOOP** is nieuw. In principe wordt alles tussen de woordjes **LOOP** en **POOL** onbeëindigd vaak uitgevoerd. Op willekeurige punten in de lus mag je echter **"EXIT IF** conditie" neerzetten. Als de conditie **TRUE** oplevert, dan

wordt de lus beeindigd. Deze "EXIT-clause" mag je zo vaak je maar wilt in de lus gebruiken.

```

vb. LOOP
  ch:=getkey;
  EXIT IF (ch='s') OR (ch='S');
  regel (i):=ch;
  i:=i+1;
  EXIT IF (i > maxregel)
POOL; (* einde van de lus *)
vb. LOOP
  print ("Hoi ")
POOL (* REPEAT UNTIL St-Juttemis *)

```

Het code statement : Voor T was een eis dat Z80-code tussengevoegd moest kunnen worden. Dit gebeurt met het code statement. Na het woordje code kun je een lijst van constanten opgeven. Deze waarden worden dan direct tussengevoegd.

```

vb. CODE 0CDH,0C9H,01H;
  (* Dit is de assembler instructie
  CALL 01C9H *)

```

Het procedure statement : Het laatste statement is het procedure-statement. Een procedure statement is heel eenvoudig een aanroep van een procedure. Een voorbeeld hiervan is **print**. Alle commando's die nog niet genoemd zijn, zijn te vinden onder het hoofdje procedure statements. Het is een kwestie van schrijfwerk voor de compiler-bouwer. Hoe meer tijd hij er aan wil besteden, des te meer procedures kent de computer standaard. In principe kun je het aan de gebruiker overlaten om met **CODE** statements alles te bouwen, maar enkele belangrijke zul je wel moeten maken.

```

vb. cls;
  print ("Dit is tekst");
  newline;

```

Until we meet again ...

Zo, voorlopig zit het er weer op. Deze keer heb ik de statements van T de revue laten passeren. Volgende keer zal ik eerst wat uitleggen over het bouwen van een compiler. Daarna zullen we beginnen met het formeel opschrijven van de syntax van T. Deze is namelijk nodig om een goede compiler te krijgen. Ook zal ik uitleggen waarom we sommige dingen niet zo gaan maken als we misschien hadden gewild, omdat we de compiler simpel willen houden.

Zoals ik al heb verteld kan de afdeling "procedure statement" zo groot worden als de vertalerbouwer maar wil. Als iemand goeie ideeën heeft voor te implementeren standaard procedures, dan zijn deze - liefst met implementatie is assembler - van harte welkom.

Bert Laverman, Calslaan 6-11, 7522 MA Enschede

ZAP SUPERSCRIPSIT

Superscrispsit Model 3, versie 01.02.03

Om deze software onder NEWDOS/80 werkbaar te krijgen zijn de ZAPS van Apparat (077) niet bruikbaar. Ik heb de ZAPS gewijzigd c.q. aangepast naar eigen idee en ben tot nu toe niet op problemen gestuit.

De aanpassing heeft wel tot gevolg dat een extra toetsenbord invoer vereist is, wanneer het scherm het volgende beeld geeft:

DRIVE 1 -----> 162 GRANS

Aangegeven wordt welke drive werd geselecteerd en de beschikbare ruimte in Grans. Om het even welke toets ingedrukt wordt gaat het programma nu gewoon verder. Is de opgegeven capaciteit aan de krappe kant dan kan daarna met CTRL-Q terug worden gegaan naar het hoofdmenu, en de eventueel opgebouwde file naar een andere diskette worden overgeschreven etc.

De ZAPS.

```
SCR17/CTL,00,30 verander
69FE 3038 F9FE 3430 F5CD 8975 0E00 3271
42CD 1944 3E0F CD33 0021
in
6932 728D 216E 8DCD 1944 2805 F6C0 CD09
4418 0644 4952 2030 0D21
```

```
SCR17/CTL,02,68 verander
2054 5253 444F
in
204E 4557 444F
```

```
SCRIPSIT/CMD,09,0A verander
AB47 0EFF 219B
ACCD 9042 C023 2346 2103 00CD 5166 0604
CD31 667D 3222 7EAF C900 0000 0000 0000
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
0000 0000 0000 0000 0000 00E5
in
```

```
ABC6 3032 2B5B
F521 275B CD19 44C0 210B 3C06 2536 2D23
10FB 363E CD49 0000 F121 DCAC 7706 043E
8477 2310 FC77 CDB2 6806 05CD 5166 0604
CD31 667D 2425 2802 3EFF 3222 7EAF C944
4952 2030 2C2F 5139 510D 00E5
```

Kees Walter, Landsmeer.

NEWDOS80 PATCH

Vaak wordt bij een TRS-80 een dubbelzijdige drive als drive 0 & 1 gebruikt. Hierbij is de normale zijde drive 0 en de extra zijde drive 1. Mensen die zo'n drive gebruiken weten misschien niet dat dit nogal inefficiënt is. Als men namelijk een DIRectory opvraagt van drive 1 dan duurt dit veel langer dan die van drive 0.

Dit komt omdat NEWDOS/80 voor elke drive een track positie bijhoudt. Als men drive 0 gebruikt en de trackpositie dus verandert, verandert de fysieke trackpositie van drive 1 ook. Dit komt natuurlijk omdat beide koppen aan elkaar zitten. Newdos denkt echter dat de trackpositie van drive 1 niet verandert. Als nu drive 1 aangesproken wordt stuurt NEWDOS de kop naar een nieuwe track UITGAANDE VAN DE OUDE TRACKPOSITIE. Het resultaat is dat de kop op de verkeerde track terecht komt en dus een fout genereert. Newdos is een goede DOS dus probeert hij het nog eens door eerst de kop naar track 0 te sturen (de fysieke track 0) en daarna weer naar de gewenste track. Nu wordt wel de juiste track gelezen. Zelf heb ik ook zo'n drive en omdat het probleem in de software zit heb ik hiervoor een PATCH gemaakt.

Deze gaat als volgt: (Alle getallen Hexadecimaal)

In SYS0/SYS moeten de volgende bytes worden veranderd:

```
Relative Sector 4 Bytes 84 85 & 86
waren 3A ED & 37
moeten worden C3 5B & 43
Relative Sector 14 Byte 04
was F7 , moet worden E6
Relative Sector 14 Bytes EB t/m FB
waren nullen, moeten worden: 01 0F 5B 43 E5 7D EE 01
6F 3A ED 37 77 E1 C3 8E
en 47.
```

Een andere patch kwam voort uit een artikel uit REMARKS. In dit artikel werd beschreven hoe men het *commando van NEWDOS/80 kan gebruiken. Een prachtige mogelijkheid. Maar toen ik het in een programma wilde gebruiken dat in het geheugengebied 3000H .. 37D0H (Ik heb hier RAM) was ondergebracht wilde dit niet. Na enig zoekwerk kwam de oorzaak aan het licht. NEWDOS/80 controleert namelijk het adres waarop een *commando staat. Als dit adres kleiner is dan 5200H dan accepteert NEWDOS het niet. De patch is heel simpel:

```
File SYS9/SYS : Relative Sector 3 Byte D4
was : 52
moet worden : 30
```

K. Hemstra
Oosthem

ADVERTENTIE

SOFTWARE IMPORT BRABANT

POSTBUS 4116

5604 EC EINDHOVEN

TEL.: 040-110038

SOFTWARE VOOR DE TRS-80

Bestellingen: per vooruitbetaling met Eurocheque of girobetaalkaart of door overschrijving op giro 4133124 of bank 52.76.53.187.

Nieuwe programma's:

AUTO FILE MANAGER: relationele database voor alle modellen (Model I double density!) onder TRSDOS of LDOS met een capaciteit van 26 sleutelwoorden, 60 veldnamen, 4096 tekens per record, 9 databases tegelijk open, ingebouwde help-functie, meer gebruiksvriendelijk dan Data Writer, met vertaalde gebruiksaanwijzing en Engelse tutorial-disk: fl. 375,-.

CLAN: een Public Domain genealogie programma uitgebracht door The Alternate Source voor Model III TRSDOS 1.3, in Microsoft BASIC geschreven en rijkelijk voorzien van remarks. Het programma wijst zich vanzelf en is geschikt voor vertaling/ aanpassing. Per persoon 5 huwelijken en maximaal 18 kinderen, tot op 5 generaties. Zowel Afstammelingen als Voorouders. De prijs: fl. 40,-, inclusief porto!

ARRANGER-II: disk catalogus programma, razend snel: slechts fl. 80,- voor alle Modellen (Model I: double density!)

NEWDOS/80: STILL GOING STRONG!

NEWDOS/80 Version 2.0 (compleet systeem met EDAS, DISASSEMBLER, Superzap etc.) gaat ook weer omlaag in prijs: van fl. 250,- naar fl.225,- inclusief Engelse Manual en Nederlandse verkorte handleiding. Als bonus bij de aan- h-af van een compleet systeem: de Public Domain Newdos/80 ties disk gratis. Het Minimum System blijft op fl. 50,- staan.

Public Domain Utilities: fl. 30,-. Gereedchapskist: fl. 125,-

NEWDOS/80 Version 2.5 voor Hard Disk van fl. 285,- naar fl. 210,-

Verdere prijsverlagingen:

PRONTO (Model 4, 128 k) "windows" programma: fl. 200,-

Super Utility Plus Model I,III of 4: fl. 250,-.

DOTWRITER Prosoft thans fl. 375,- incl. Letter Set Design System.

CCA Database Nederlands betrouwbaar Basic programma: fl. 140,-

CREATOR 4.0, database programma generator voor specifieke toepassingen:

MS-DOS of TRSDOS versie: fl. 200,-

Hypercross: conversie van data en programma's van en naar TRS80 naar

MS-Dos of CP/M: fl. 250,-.

KAPPA Boekhouden: 4.300 jaarnaalregels per periode, 950 rekeningnummers, balans en Verlies/Winst rekening: fl. 600,- incl. BTW.

TTT: TRS80 Theorie Tester voor het rijbewijs: fl. 100,-.

ADVERTENTIE

SOFTWARE IMPORT BRABANT

POSTBUS 4116

5604 EC EINDHOVEN

TEL.: 040-110038

SOFTWARE VOOR DE TRS-80

LESCRIPT 1.68

LESCRIPT Tekstverwerker Version 1.68 in prijs verlaagd van fl. 325,- naar fl. 305,-.

De bijbehorende HEXSPELL spellings controleur (werkt niet op TRSDOS 6.2!!) gaat van fl. 250 naar fl. 195,-; de combinatie van deze 2 super programma's gaat van fl. 410,- naar fl. 390,-.

Upgrade naar Version 1.68, inclusief Manual G, is fl. 25,- voor bezitters van legale kopieën.

Nieuw in de versie 1.68 zijn:

LESCRIPT is nu in staat om automatisch inspringen te realiseren (zoals in deze kopij) waarbij bijvoorbeeld het nummer of de kop van de paragraaf links staat maar de rest automatisch inspringt

LESCRIPT werkt op de Model 4 gelijktijdig met het "windows" programma PRONTO: heen-en-weer toggling. Thans kan ook Double Duty voor de tweede RAM bank van 64 k gebruikt worden.

Verdere verbeteringen: Version 1.68 kan ook halve regelafstanden drukken, en kan naar keuze met dot matrix printers in Correspondence Quality (CQ) of in Draft Quality (DQ) afdrukken. Het vet, schuin of onderstreept afdrukken kan nu heel gemakkelijk besteld worden over hele stukken tekst tussen de loper en de blok markering in plaats van letter voor letter zoals vroeger. Daarnaast zijn er nieuwe drivers voor meer dan 100 types printer bijgekomen.

LESCRIPT werkt onder Newdos/80 op de Model 4/4P in echte Model 4 mode, dus met 80 bij 24 scherm en gebruik makend van het volle geheugen. Verder zijn de HELP-file en Tutorial vertaald.

LESCRIPT voor MS-DOS gaat ook in prijs naar beneden: van fl. 800,- naar fl.700,-. De versie voor MS-DOS kan nu ook in andere sub-directories lezen, werken en wegschrijven! Het kan ook direct samenwerken met de spelling checkers Whoops en Turbo Lightning.

MS-DOS versie + Hypercross: slechts fl. 850,- voor bezitters van legale kopieën van de TRS80 versie. Handig voor de vele mensen die op beide types computer moeten werken! Files zijn geheel uitwisselbaar tussen beide types!

MS-DOS versie samen met de TRS80-versie + Hypercross voor het overzetten van en naar MS-DOS format kost voor alle drie programma's samen fl. 950,-, een korting van meer dan 200 piek!

Bestellingen: per vooruitbetaling met Eurocheque of girobetaalkaart of door overschrijving op giro 4133124 of bank 52.76.53.187.

Memory spooler

Omdat de printer erg traag is t.o.v. de computer is het vaak wenselijk de uitvoer naar die printer te Spoolen. Dit betekent dat de uitvoer in een buffer wordt bewaard en mondjesmaat aan de printer wordt doorgegeven. NEWDOS/80 heeft ook een spooler, maar deze werkt via disk en ik vond deze maar onhandig in gebruik. Daarom heb ik een geheugen spooler gemaakt. De buffer van de spooler staat niet op disk maar in het geheugen. Omdat de spooler op de clock interrupt werkt is dit programma alleen geschikt voor mensen met een Disk systeem en NEWDOS/80.

```

00100 ; Memory SPOOLER
00110 ; (C) K.Hemstra
00120 ; April 1986
00130 ;
00140 ; Voor 48K TRS-80 Model I/III
00150 ; Met NEWDOS/80.
00160 ;
00170 ; Het commando *SPLSTAT print de STATUS
00175 ; van de SPooler.
00180 ;
FE00 00190 ORG OFE00H ;Toekomstige buffer
FE00 1C1F 00200 TEKST DEFW 1F1CH ;CLS
FE02 0D0D 00210 DEFW 0D0DH
FE04 4D 00220 DEFM 'Memory printer spooler'
00225 DEFM ' by K.Hemstra'
FE27 0D0D 00230 DEFW 0D0DH
FE29 56 00240 DEFM 'Variable Buffersize :'
FE3E 0D 00250 DEFB 13
FE3F 20 00260 DEFM ' A=256'
FE45 0D 00270 DEFB 13
FE46 20 00280 DEFM ' B=512'
FE4C 0D 00290 DEFB 13
FE4D 20 00300 DEFM ' C=1024'
FE54 0D 00310 DEFB 13
FE55 20 00320 DEFM ' D=2048'
FE5C 0D 00330 DEFB 13
FE5D 20 00340 DEFM ' E or (ENTER)=4096'
FE6F 0D 00350 DEFB 13
FE70 20 00360 DEFM ' F=8192'
FE77 0D 00370 DEFB 13
FE78 20 00380 DEFM ' G=16384'
FE80 0D0D 00390 DEFW 0D0DH
FE82 59 00400 DEFM 'Your choise ? '
FE90 1400 00410 DEFW 14H
FE92 F3 00420 START DI
FE93 213DFF 00430 LD HL,LPRINT ;Vervang

```

```

FE96 222640 00440 LD (4026H),HL ; Printer Driver
FE99 2100FE 00450 LD HL,TEKST
FE9C CD00FF 00460 CALL DISPL ;Display menu
FE9F CD2B00 00470 INPUT CALL 2BH ;Keyboard invoer
FEA2 B7 00480 OR A
FEA3 28FA 00490 JR Z,INPUT
FEA5 FE0D 00500 CP 13 ;IF default(=ENTER) dan
FEA7 0610 00510 LD B,16
FEA9 2814 00520 JR Z,DEFAULT
FEAB FE41 00530 CP 'A'
FEAD 38F0 00540 JR C,INPUT ;Als invoer < 'A' dan
FEAF FE48 00550 CP 'H'
FEB1 30EC 00560 JR NC,INPUT ;Als invoer > 'H' dan
FEB3 CD3300 00570 CALL 33H ;Druk letter af
FEB6 D640 00580 SUB '@'
FEB8 47 00590 LD B,A
FEB9 AF 00600 XOR A
FEBA 37 00610 SCF
FEBB 8F 00620 LOOP ADC A,A ;256*2↑(invoer-'A')
FEBD 10FD 00630 DJNZ LOOP
FEBE 47 00640 LD B,A
FEBF 3E0D 00650 DEFAULT LD A,13
FEC1 CD3300 00660 CALL 33H
FEC4 78 00670 LD A,B
FEC5 3242FF 00680 LD (ADDR1+1),A ;Zet maximum in
FEC8 3260FF 00690 LD (ADDR2+1),A ; programma
FECB 3EFF 00700 LD A,255
FECD 90 00710 SUB B
FECE 67 00720 LD H,A
FECF 2E00 00730 LD L,0 ;HL = Adres van buffer
FED1 22F7FF 00740 LD (BUFIN),HL
FED4 22F5FF 00750 LD (BUFFP),HL
FED7 2B 00760 DEC HL
FED8 224940 00770 LD (4049H),HL ;Zet HIMEM
FEDB 210000 00780 LD HL,0
FEDE 22F9FF 00790 LD (NRBUF),HL
FEE1 2163FF 00800 LD HL,STAT ;Voeg *SPLSTAT commando
FEE4 CD6144 00810 CALL 4461H ; toe
FEE7 C20944 00820 JP NZ,4409H
FEEA FB 00830 EI
FEEB 1109FF 00840 LD DE,INTSER ;Voeg de INTerrupt
00850 ;Let op: Het volgende adres moet voor een
00860 ; Model III niet 4410H zijn maar 447BH
FEEE CD1044 00870 CALL 4410H ; SERVICE routine toe
FEF1 C20944 00880 JP NZ,4409H
FEF4 C32D40 00890 JP 402DH ;Terug naar DOS
FF00 00900 ORG OFF00H
FF00 7E 00910 DISPL LD A,(HL) ;Print string (HL)

```

FF01 B7	00920	OR	A	;Tot een 0
FF02 C8	00930	RET	Z	
FF03 CD3300	00940	CALL	33H	
FF06 23	00950	INC	HL	
FF07 18F7	00960	JR	DISPL	
FF09 0000	00970	INTSER DEF	0	;INTerrupt SERvice sub.
FF0B 05	00980	DEFB	5	;5/40 x per seconde
FF0C 05	00990	DEFB	5	
FF0D F3	01000	INTER DI		
FF0E F5	01010	PUSH	AF	
FF0F C5	01020	PUSH	BC	
FF10 E5	01030	PUSH	HL	
FF11 2AF9FF	01040	ICONT LD	HL,(NRBUF)	
FF14 7C	01050	LD	A,H	
FF15 B5	01060	OR	L	
FF16 280D	01070	JR	Z,EMPTY	;Als buffer <> leeg dan
FF18 060F	01080	LD	B,15	
FF1A 3AE837	01090	INL1 LD	A,(37E8H)	
FF1D E6F0	01100	AND	0F0H	
FF1F FE30	01110	CP	30H	;Kijk of Printer klaar is
FF21 2806	01120	JR	Z,FREE	;Zo ja spring naar FREE
FF23 10F5	01130	DJNZ	INL1	;Kijk 15 keer
FF25 E1	01140	EMPTY POP	HL	;Printer niet klaar dus
FF26 C1	01150	POP	BC	;Verlaat Interrupt
FF27 F1	01160	POP	AF	; service subroutine.
FF28 C9	01170	RET		
FF29 2B	01180	FREE DEC	HL	
FF2A 22F9FF	01190	LD	(NRBUF),HL	
FF2D 2AF5FF	01200	LD	HL,(BUFFP)	
FF30 7E	01210	LD	A,(HL)	
FF31 32E837	01220	LD	(37E8H),A	;Druk een karakter af
FF34 23	01230	INC	HL	
FF35 CD5BFF	01240	CALL	ADJUST	;Voor de circulaire buf.
FF38 22F5FF	01250	LD	(BUFFP),HL	
FF3B 18D4	01260	JR	ICONT	;Volgende karakter
FF3D E5	01270	LPRINT PUSH	HL	;Printer Driver
FF3E 3AFAFF	01280	TEST LD	A,(NRBUF+1)	
FF41 FE10	01290	ADDR1 CP	16	;16 wordt ingevuld
FF43 28F9	01300	JR	Z,TEST	;Als buffer<> vol dan
FF45 F3	01310	DI		
FF46 2AF9FF	01320	LD	HL,(NRBUF)	
FF49 23	01330	INC	HL	;Verhoog het aantal
FF4A 22F9FF	01340	LD	(NRBUF),HL	; karakters in buffer
FF4D 2AF7FF	01350	LD	HL,(BUFIN)	
FF50 71	01360	LD	(HL),C	;Plaats het karakter
FF51 23	01370	INC	HL	
FF52 CD5BFF	01380	CALL	ADJUST	;Voor circulaire buffer
FF55 22F7FF	01390	LD	(BUFIN),HL	

FF58 E1	01400	POP	HL	
FF59 FB	01410	EI		
FF5A C9	01420	RET		
FF5B 7C	01430	ADJUST LD	A,H	;Sub voor circulaire buf.
FF5C FEFF	01440	CP	255	;Als HL>FF00H dan
FF5E C0	01450	RET	NZ	
FF5F D610	01460	ADDR2 SUB	16	;16 wordt ingevuld
FF61 67	01470	LD	H,A	;HL:=FF00H-Buffer size
FF62 C9	01480	RET		
0004	01490	STAT DEFS	4	;Het *SPLSTAT commando
FF67 53	01500	DEFM	'SPLSTAT '	
FF6F 21C5FF	01510	LD	HL,MES1	;Druk boodschap af
FF72 CD00FF	01520	CALL	DISPL	
FF75 2AF9FF	01530	LD	HL,(NRBUF)	;Aantal kar in buffer
FF78 3A60FF	01540	LD	A,(ADDR2+1)	;Plaats in buffer
FF7B 57	01550	LD	D,A	
FF7C 1E00	01560	LD	E,0	
FF7E AF	01570	XOR	A	
FF7F EB	01580	EX	DE,HL	
FF80 ED52	01590	SBC	HL,DE	;Nog over in buffer
FF82 CD9FFF	01600	CALL	DECHL	;Print het getal decimaal
FF85 21D8FF	01610	LD	HL,MES2	;Druk tweede tekst
FF88 CD00FF	01620	CALL	DISPL	
FF8B 3A60FF	01630	LD	A,(ADDR2+1)	
FF8E 67	01640	LD	H,A	
FF8F 2E00	01650	LD	L,0	
FF91 CD9FFF	01660	CALL	DECHL	;Ruimte in Buffer
FF94 3E2E	01670	LD	A,'.'	
FF96 CD3300	01680	CALL	33H	
FF99 3E0D	01690	LD	A,0DH	
FF9B CD3300	01700	CALL	33H	
FF9E C9	01710	RET		
FF9F EB	01720	DECHL EX	DE,HL	;Druk HL decimaal af
FFA0 21EAF	01730	LD	HL,TAB10	
FFA3 E5	01740	DECL1 PUSH	HL	
FFA4 7E	01750	LD	A,(HL)	
FFA5 B7	01760	OR	A	
FFA6 2002	01770	JR	NZ,NOTO	
FFA8 E1	01780	POP	HL	
FFA9 C9	01790	RET		
FFAA 23	01800	NOTO INC	HL	
FFAB 66	01810	LD	H,(HL)	
FFAC 6F	01820	LD	L,A	;HL = macht van 10
FFAD 06FF	01830	LD	B,255	
FFAF EB	01840	EX	DE,HL	
FFB0 04	01850	DECL2 INC	B	
FFB1 AF	01860	XOR	A	
FFB2 ED52	01870	SBC	HL,DE	;Trek af tot < 0

FFB4 30FA	01880	JR	NC,DECL2	
FFB6 78	01890	LD	A,B	;B = aantal keer
FFB7 F630	01900	OR	30H	
FFB9 19	01910	ADD	HL,DE	
FFBA EB	01920	EX	DE,HL	
FFBB D5	01930	PUSH	DE	
FFBC CD3300	01940	CALL	33H	;Druk digit af
FFBF D1	01950	POP	DE	
FFC0 E1	01960	POP	HL	
FFC1 23	01970	INC	HL	
FFC2 23	01980	INC	HL	
FFC3 18DE	01990	JR	DECL1	
FFC5 53	02000 MES1	DEFM	'Spooler active : '	
FFD7 00	02010	DEFB	0	
FFD8 20	02020 MES2	DEFM	' bytes free from '	
FFE9 00	02030	DEFB	0	
FFEA 1027	02040 TAB10	DEFW	10000 ;TAbel van machten van 10	
FFEC E803	02050	DEFW	1000	
FFEE 6400	02060	DEFW	100	
FFF0 0A00	02070	DEFW	10	
FFF2 0100	02080	DEFW	1	
FFF4 00	02090	DEFB	0	
FFF5 00F0	02100 BUFFP	DEFW	0F000H	
FFF7 00F0	02110 BUFIN	DEFW	0F000H	
FFF9 0000	02120 NRBUF	DEFW	0	
FFFB FE92	02130	END	START	

In antwoord op een vraag

Met dit artikel wil ik een eerste bijdrage leveren als antwoord op de vraag van Hermen J. Jacobs uit Wageningen (zie REMARKS 45, blz. 28)

Deze bijdrage zal het vraagstuk in principe tot een oplossing brengen; in een volgende bijdrage zal ik laten zien hoe deze oplossing voor bestanden op disk kan worden toegepast.

In beide gevallen gaan we uit van een bestand van beperkte grootte. Voor het geval de in het vooruitzicht gestelde bijdragen niet voldoen voor een zeer groot bestand stel ik mij voor ook daarvoor een aanwijzing tot een oplossing te geven.

Hier volgt mijn eerste bijdrage. Het bijbehorend programma vindt U aan het eind van mijn verhaal afgedrukt.

Het principe waarmee ik denk het probleem het beste te kunnen oplossen is terug te vinden in het hierna volgend programma.

Vervolg op pagina 72

80GRAPHICS met Franje

80GRAPHICS programmable karakters en TRS 80 block graphics samen op het scherm.

Deze eenvoudige hardwaremodificatie is bedoeld voor diegenen die het 80GRAPHICS bordje en een 8-bits videoram voor de lower-case in het keyboard hebben ingebouwd.

Waar gaat het om?

De originele TRS 80 heeft een 7-bits videoram, waarmee 128 karakters kunnen worden getoond. De ASCII codes die kunnen worden getoond zijn 0-63 (leestekens, cijfers en upper case) en 128-191 (block graphics). Bit 6 (van 0-7) wordt niet onthouden en ook niet meegedecodeerd, zodat POKE-en van de codes 64-127 en 192-255 in de videoram gewoon een copie of ghost-image oplevert van de codes, die 64 nummers lager zijn. De lower case modificatie voegt een ram-ic'tje toe, dat bit 6 opslaat waarna de uit-decodering mogelijk wordt voor de ASCII- nummers 64-127. De karaktergenerator, soms een EPROM, stuurt dan ook de lower case dots naar het beeldscherm. Bij gebrek aan selectie op deze bit 6 blijft POKE-en van de nummers 192-255 een ghost-image van de block graphics opleveren.

Het 80GRAPHICS bordje, dat compatibel wilde zijn met de 7-bitters, zet de door U ingeprogrammeerde dots op de plaats van de block graphics, door middel van een poortgestuurde flip-flop. De block graphics zijn dan gedisabled. Wie geprogrammeerde graphics aan een bestaand programma wil toevoegen, of wie SET en RESET wil blijven gebruiken, kan de block graphics maar moeilijk missen.

Deze hardware-modificatie maakt het mogelijk de geprogrammeerde graphics als ASCII-codes 192-255 op het scherm te POKE-en, terwijl de block graphics op hun gewone plaats (128-191) blijven staan. Software, die de flip-flop omzet en de geprogrammeerde graphics op ASCII 128-191 aanstuurt kan normaal blijven worden gebruikt.

Het principe is als volgt:

De karaktergenerator (Z-29) en de block graphics generator (Z-8) op het keyboard produceren 5 of 6 data bits, die achter elkaar door een 74LS166 ic naar het scherm worden gestuurd. Deze bits vormen 1 rij van de 12 rijen die een karakter bevat. Een 74LS166 heeft een SHIFT/LOAD ingang (pin 15), die de bits verstuurt, en een CLEAR ingang (pin 9). Als de CLEAR ingang laag is, is het ic gedisabled. Op het keyboard wordt de CLEAR ingang niet gebruikt (altijd hoog). Het onderscheid tussen karakters en block graphics wordt tot stand gebracht door het SHIFT/LOAD signaal naar de 74LS166 van de karaktergenerator (Z-10) of die van de block graphics generator (Z-11) te sturen. Deze beslissing is afhankelijk van (U raadde het al) het al of niet ge'SET zijn van bit 7 van de video-ram (ge'SET is graphics), wat gecontroleerd wordt door Z-27, die de uitslag

doorgeeft aan Z-26. Dit laatste ic stuurt SHIFT/LOAD dan naar de juiste 74LS166 (Zie het Technical Reference Handbook).

Als het 80GRAPHICS bordje is ingebouwd, is Z-11 niet meer aanwezig. Op dit bordje zit ook een 74LS166, die deze taak overneemt. Verder zit er nog een tweede 74LS166, de derde in totaal dus, die de geprogrammeerde dots uit de rams (2x 2114) naar het scherm kan sturen. Hoe worden deze twee 74LS166-en geselecteerd? Precies, door de poortgestuurde flip-flop op het bordje. Maar deze selecteert geen SHIFT/LOAD signaal, maar maakt de CLEAR ingang van een der ic's laag, zodat die niet meer meedoet. SHIFT/LOAD gaat naar beide ic's tegelijk. Aan dit regime gaan we iets veranderen.

Benodigd zijn:

- 1 ic 74LS20
- 2 kleine Si-diodes

We gaan op het bordje onderscheid maken tussen de 74LS166 ic's die het SHIFT/LOAD signaal mogen ontvangen. Verbreek op het computerbord de verbinding tussen Z-26 pins 1 en 2 (aan de achterkant). De pins 1,2,4 en 5 van dit ic gaan bepalen of er block graphics worden vertoond (in de "gewone" mode van het 80GRAPHICS bord, gestuurd door OUT255,32). Pin 1 van Z-26 wordt verbonden met pin 14 van Z-27. Dat wil zeggen: bit 6 is geRESET. Als we nu ASCI 128-255 op het scherm POKE-en dan vinden we voorbij 191 niets meer. Goed, nu pakken we de nieuwe 74LS20 en buigen de pins 1,6,8,9 en 10 opzij. Dit wordt Z-26A, boven op Z-26. Wie een Speed-up modificatie heeft ingebouwd heeft een probleem, er zit al een ic op! Dat komt omdat D.B. Kitsz, van de Custom TRS-80 hier een flip-flop op heeft gezet, terwijl hij alleen maar 5V voeding nodig had! (pins 7 en 14). Verplaats dit ding naar Z-24, dat werkt ook. U heeft de plek op Z-26 absoluut nodig.

U moet n.l. Z-26A vast solderen op Z-26 met maar liefst de pins 2,3,4,5,7,12,13 en 14! Pin 1 van Z-26A wordt verbonden met pin 15 van Z-27. Dit is bit 6 geSET, dus ASCI 192-255. Daarmee komen de geprogrammeerde graphics in de 'neutrale' mode op het scherm. Nu willen we ook nog de geprogrammeerde dots in ASCI 128-191 kunnen tonen, met de flip-flop geSET, vanwege de software die daarop draait. Hiervoor nemen we de andere helft van Z-26A. Verbind pins Z-26A 2 en 10. Aan Z-26A pin 9 komt een draad naar het 80GRAPHICS bord (draad C). Zoek de 74LS166 die vlak bij de 2114 rams op het 80GRAPHICS bord zit. Op het schema is dit positie A3. Verbreek daar in de buurt het printspoor dat van dit ic, pin 9 naar de 74LS74 loopt, en hang pin 9 (de CLEAR-ingang) aan +5V, b.v. aan pin 16 van dit ic. De restanten van dat spoor, die nog aan de 74LS74 vastzitten worden met draad C van Z-26A pin 9 verbonden (niet te letterlijk nemen! Volg het spoor tot aan een doormetallisering en soldeer daar vast).

Nu nog de SHIFT/LOAD signalen versturen:

De ene helft van Z-26A stuurt SHIFT/LOAD naar de 74LS166 van de geprogrammeerde graphics als bit 6 en bit 7 van de video zijn geSET, de andere helft doet hetzelfde als bit 7 is geSET en de flip-flop op het 80GRAPHICS bord via OUT255,160 is geSET.

Deze signalen (laag) komen via pin 8 of pin 6 uit Z-26A. Die mogen elkaar niet tegenwerken. Vandaar de diodes, die met de kathode (het zwarte streepje) aan deze twee pins worden verbonden. De andere uiteindes van deze diodes komen aan elkaar, en aan een draad, draad D, die naar het 80GRAPHICS bord gaat.

We moeten de permanente SHIFT/LOAD verbinding naar de 74LS166 op positie A3 eerst onderbreken. Dit is (op het 80GRAPHICS -bord) het printspoor dat van de Z-11 connector naar deze 74LS166 pin 15 loopt. Dan gaat draad D, die van de diodes komt, inplaats daarvan aan deze pin 15.

Als dit alles gelukt is, moet de modificatie werken. Na het programmeren van het 80GRAPHICS bord moet het POKE-en van ASCI 128-255 de block-graphics en de geprogrammeerde graphics vertonen. Na OUT255,160 krijgen we 2x de geprogrammeerde graphics.

Succes!

Bijgaand ziet U het schema van het 80GRAPHICS bordje. Dit is via de printsporen uitgezocht (Pfff..).

De positiemerken, zoals A3, D4, etc. staan niet op het printje, maar daar zijn viltstiften goed voor.

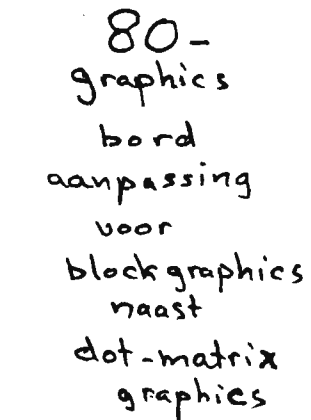
Denk er bij het schrijven van de software om, dat PRINTCHR\$(200), bijvoorbeeld, geen graphics op Uw scherm kan zetten. U krijgt een aantal spaties. Maar daar moet U het Level II-rom op aankijken!

(Er is wel een software oplossing mogelijk, om b.v. PRINTCHR\$(64 to -1) geldig te maken. Hiervoor moet een uitbreiding op de error melding van dit statement worden geschreven).

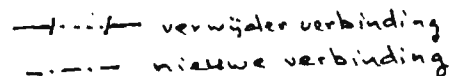
Er zit nog een slordigheid in het ontwerp van het 80GRAPHICS-bord. Bij het programmeren van de karakters wordt dezelfde informatie ook naar de videorams gestuurd, wat het videobeeld door elkaar gooit. Het is dus niet mogelijk om -onopvallend- even een karakter om te programmeren, zonder het hele beeld opnieuw te moeten schrijven. Enthousiaste hardware-hackers kunnen daar een eenvoudige oplossing voor bouwen, die alleen maar wat centimeters draad kost:

Verbreek op het 80GRAPHICS bord het spoor tussen de videoram-connector (die naar Z47) op positie D4, pin 3 en de LS157 op positie C4, pin 11. Zet aan deze pin 11 een draad vast, dit is draad E. Aan de flip-flop (74LS74) op positie C1, pin 5, wordt ook een draad gelegd, dit is draad F. Als de dots worden geprogrammeerd is deze pin hoog. Van dit signaal gaan we gebruik maken om het schrijven in de videorams te verhinderen.

Neem nu het computerbord en knip voorzichtig (!!!) pin 12 van Z49 los van de print, zo laag mogelijk, want aan die pin moet een draad.

Z 26 A op Z 26
 vast solderen van Z 26 aan
 Z 26 A pins: 2, 3, 4, 5, 7, 12,
 13, 14.
 LOS: Z 26 A pins 1, 6, 8, 9, 10
 Verbreek spoor tussen
 Z 26 p.1 en p.2.
 Verbind Z 26 A p.2. en p.10

draad
"D"
aan 226A
dot graphics
shift/load

draad
'C' een 226A
dot graphics
2-pages mode

- graphics display "disabled" tijdens program mode

Nu hebben we een logisch 'inverse-AND' poortje nodig, om het schrijven in de videorams te mixen met het flip-flop signaal. En kijk eens aan, we hoeven niets te piggy-backen, want er zitten nog twee ongebruikte op het computerbord, en wel op Z23! De pins 1 en 2 van dit ic zitten waarschijnlijk aan elkaar en aan 0 of 5V. Maak beide pins vrij, door de schuldige printsporen te onderbreken. Verwijder een eventueel afvlak-C'tje van pin 1, dat is een beruchte TANDY-grap. Aan pin 1 komen TWEE draden, n.l. draad E van het 80GRAPHICS bord, en een draad naar de losgemaakte pin 12 van Z49. Aan pin 2 van Z23 komt draad F van het 80GRAPHICS bord. Nu nog de losse uitgang (pin 3) van Z23. Die moet via een draad, bij voorkeur aan de soldeerzijde van het computerbord, worden verbonden met pin 3 van een van de videorams. Dit zijn Z45 t/m 48 en Z61 t/m 63. Zoek er maar een uit, altijd goed zolang de pins goed worden geteld. Dit was alles. Ook hierbij succes gewenst.

Er zit nog een addertje onder het gras:

Sommige LS74 flip-flops hebben een onvoorspelbare stand bij power-up. Als U daarmee 'gezegend' bent kan het zijn dat U geen videobeeld krijgt. Dan helpen alleen de grote middelen: AUTO BASIC, OUT255,32 op Uw systeemschijf.

*80GRAPHICS is in juni 1980 uitgebracht door Programma International, Inc., Los Angeles.

U. Fekken
Afd. Arnhem

SPATIE/ASM Verbeterd

Een tijdje geleden stond het programma "SPATIE/ASM" in dit blad : een decomprimeer-routine (voor Model 1 of 3) die spaties plaatst in Basic-programma's voor TRSDOS 6 in de Model-4-mode. Uit de beschrijving (zie Remarks 42, blz. 26), bleek al, dat de zaak nog niet helemaal in orde was : combinaties als "ON AGOSUB" en "ON BGOTO" werden niet op de juiste wijze van spaties voorzien.

Wie ook dit laatste probleem uit het programma wil halen, kan nu profiteren van de correcties en aanvullingen, die ons werden bezorgd door Hub Delahaye. Let op : de regels met een nummer dat eindigt op het cijfer 0, worden gewijzigd, de overige regels zijn toevoegingen.

```
0132 REGEL LD A,1
0134 LD (TEST),A ; indicatie regelbegin
0140 LD (BUFFER),HL
0330 LD BC,9
0370 JR NC,GA
0372 LD A,0
```

```
0374 LD (TEST),A ; geen regelbegin meer
0376 JR SPATIE
0462 LD A,(TEST)
0464 CP 1 ; regelbegin ?
0466 JR Z,ACHTER
0482 ACHTER LD A,0
0484 LD (TEST),A ; geen regelbegin meer
0490 INC HL
0810 JR Z,VERDER
0812 CP 64 ; het '@'-teken
0814 JR Z,VERDER
1562 DEFB 149 ; ELSE
1564 DEFB 141 ; GOSUB
1566 DEFB 145 ; GOTO
1570 TEST NOP
```

Het bijbehorende Basic-programma "SPATIE/BAS" (dat eveneens een machinetaal-routine produceert), ziet er nu als volgt uit.

```
10 CLEAR 200:CLS:POKE 16526,0:POKE 16527,252
20 PRINT"Hub Delahaye en Maarten van Gils, dec. 1985"
30 PRINT:FOR P=-1024 TO -753:READ D$:A=ASC(D$)-48
40 A=A+7*(A>9):B=ASC(RIGHT$(D$,1))-48:A=16*A+B+7*(B>9)
50 POKE P,A:PRINT USING"####";A;:NEXT P:PRINT:PRINT
60 PRINT"SPATIE/CMD","Decomprimeer-routine":PRINT
70 PRINT"Entry FC00","(64512 -- 272 bytes)":PRINT
80 POKE 16809,201:PRINT,"Aanroep : X = USR(0)":PRINT
100 DATA 2A,A4,40,3E,01,32,0B,FD,22,F3,FC,21,F2,FC,36,00
110 DATA 2A,F3,FC,23,23,23,23,7E,FE,00,28,50,FE,80,38,F6
120 DATA E5,21,F5,FC,01,0C,00,ED,B1,28,15,21,02,FD,01,09
130 DATA 00,ED,B1,28,0E,FE,F2,30,07,3E,00,32,0B,FD,18,3C
140 DATA E1,18,D3,E1,2B,7E,FE,20,28,0E,FE,3A,28,0A,3A,0B
150 DATA FD,FE,01,28,03,23,18,43,3E,00,32,0B,FD,23,23,7E
160 DATA FE,20,28,B2,FE,3A,28,AE,FE,00,20,2F,23,E5,7E,FE
170 DATA 00,20,06,23,7E,FE,00,28,42,E1,18,87,E1,23,7E,FE
180 DATA 20,28,93,FE,28,28,8F,FE,3A,28,8B,FE,22,28,87,FE
190 DATA 2C,28,AE,FE,40,28,AA,FE,00,28,D1,E5,E5,2A,F9,40
200 DATA D1,AF,ED,52,E5,C1,03,2A,F9,40,E5,D1,13,ED,B8,2A
210 DATA F9,40,23,22,F9,40,E1,36,20,18,86,2A,A4,40,22,F3
220 DATA FC,2A,F3,FC,7E,FE,00,20,10,23,7E,FE,00,20,0A,23
230 DATA 22,F9,40,CD,7A,1E,C3,19,1A,2A,F3,FC,23,23,23,23
240 DATA 7E,FE,00,20,FA,23,E5,E5,C1,2A,F3,FC,71,23,70,E1
250 DATA 18,CC,00,00,FF,CD,CE,CF,D0,D1,D4,D5,D6,BC,C1,FB
260 DATA 93,00,BD,CA,CB,CC,D2,D3,95,8D,91,00,C3,2D,40,00
```

LAPTOP CORNER

In deze tweede aflevering van Laptop Corner wederom het gebruik van een ROM-adres, maar nu voor de model 200. Verder een utility voor het definiëren van de functie-toetsen onder BASIC, en een lijst met ESQ-sequenties. De eerste listing is de model 200 variant van BIG100, zoals die in de vorige REMARKS is verschenen. Bij de model 200 is de characterset op een andere wijze in de ROM opgeborgen, bovendien staat hij op een andere plaats. Dat heeft tot gevolg dat BIG100 alleen op de 100 werkt, en BIG200 alleen op de 200. Het grotere scherm van de 200 maakt het mogelijk om de letters zo groot te laten zien, dat er nog maar twee op het scherm kunnen staan. Door in regel 300 de B te veranderen in BF worden de blokken, waaruit de letters worden opgebouwd, gesloten.

LISTING 1. BIG200.BA

```

10 REM -----
20 REM .....BIG200.....
30 REM -----
40 REM Uitgaande van de characterset
50 REM op geheugen plaats 36963 van
60 REM de Model 200 worden grote
70 REM letters op het scherm getekend.
80 REM (Ruud Broers Juni '86)
90 REM -----
100 TX$="Big200"
110 CLS : INPUT TX$ : L=LEN(TX$)
120 IF L>40 THEN L=40
130 S=INT(40/L) : IF S>16 THEN S=16
140 IF S=0 THEN S=1
150 PRINT"Size (";S;")";:INPUT S
160 IF S>16 OR S <1 THEN 150
170 IF L*S>40 THEN L=40/S
180 CLS : PRINT@600,LEFT$(TX$,L);
190 X0=INT(40-L*S+.5) : Y0=64-4*S
200 FOR I=1 TO L
210   AD=36963+8*(ASC(MID$(TX$,I,1))-32)
220   FOR J=0 TO 7
230     P=PEEK(AD+J)
240     FOR B=0 TO 5
250       IF PAND2 B THEN GOSUB 300
260     NEXT B
270   NEXT J
280 NEXT I
290 IF INKEY$="" THEN 290 ELSE 110
300 LINE(X0+(I*6-6+B)*S,Y0+J*S)-(S-1+X0+(I*6-6+B)*S,S-1+Y0+J*S),1,B
310 RETURN

```

Het tweede programma, waarvan de listing in Laptop Corner wordt afgedrukt, is een hulpmiddel bij het definiëren van de functie-toetsen van de model 100 en 200. De afgedrukte listing werkt voor beide machines. Om te zien in welke machine het programma is ingetypt wordt een PEEK gedaan van geheugenplaats 1. De inhoud daarvan is voor beide machines verschillend.

Alleen onder BASIC zijn de toetsen te definiëren. In TEXT, TELCOM, ADDRSS, etc, liggen de definities vast.

Met het programma kunnen de toetsen gedefinieerd worden en kan de definitie in een file bewaard worden. Een definitie kan niet langer dan 15 characters zijn. Als de functie-toets afgesloten moet worden met een <ENTER>, dan moet je dat aangeven met het '-teken.

Bij keuze 1 geef je de definities in, bij keuze 2 krijgen de toetsen de waarden zoals ze die bij het opstarten van de machine krijgen. De gedefinieerde waarden kunnen bij keuze 3 naar een file worden geschreven, en met keuze 4 weer worden ingelezen. Om te zien wat de volledige definities zijn moet je 5 kiezen.

Keuze 6 spreekt voor zich.

De file die gemaakt wordt bij het save van de definities is te bewerken met TEXT. Ook in deze file wordt de <ENTER> aangegeven met het '-teken.

Met de ROM-calls in regel 390 worden de functie-toetsen gedefinieerd zoals ze in de ROM staan geactiveerd.

LISTING 2. DEFKEY.BA

```

100 REM -----
110 REM DEFKEY, functie toetsen definieren
120 REM voor de model 100 en 200.
130 REM -----
140 MAXFILES=1 : DIM KY$(8) : FL$="FKEYS1"
150 ESC$=CHR$(27)
160 FM$="KEY # is "+CHR$(233)+CHR$(92)+STRING$(13,32)+CHR$(92)+
    CHR$(234)
170 CLS : SCREEN 0,1
180 PRINT "F-toets definieren ('=enter)"
190 PRINT
200 PRINT "1 F-toetsen zetten      6 Stop"
210 PRINT "2 F-toetsen default"
220 PRINT "3 Save F-toets file"
230 PRINT "4 Load F-toets file"
240 PRINT "5 List alle toetsen      keuze:";
250 V$=INPUT$(1)
260 ON VAL(V$) GOTO 270,390,410,490,600,660 : GOTO 260
270 FOR I=1 TO 8
280 PRINT@40,ESC$;"J";
290 PRINT:PRINT USING FM$;I;KY$(I)
300 PRINT "-----> "+CHR$(233);

```

```

310 LINEINPUT KY$
320 IF KY$ <>" " THEN KY$(1)=KY$
330 IF LEN(KY$(1))>15 THEN 280
340 KY$=KY$(1)
350 E=INSTR(KY$,"") : IF E <>0 THEN MID$(KY$,E,1)=CHR$(13)
360 KEY I,KY$
370 NEXT I
380 GOTO 170
390 IF PEEK(1)=51 THEN CALL 23164,0,23366:CALL 27795 ELSE CALL
    28192,0,28357: CALL 33747
400 GOTO 170
410 PRINT@40,ESC$;"J"
420 PRINT"Save filenaam ("FL$")";:INPUT FL$
430 IF LEN(FL$)>6 THEN 410
440 OPEN FL$ FOR OUTPUT AS 1
450 FOR I=1 TO 8
460 PRINT #1,KY$(I)
470 NEXT
480 CLOSE : GOTO 170
490 PRINT@40,ESC$;"J"
500 PRINT"Laad filenaam ("FL$")";: INPUTFL$
510 IF LEN(FL$)>6 THEN 490
520 OPEN FL$ FOR INPUT AS 1
530 FOR I=1 TO 8
540 LINEINPUT#1,KY$(I) : KY$=KY$(I)
550 E=INSTR(KY$(I),"")
560 IF E <>0 THEN MID$(KY$,E,1)=CHR$(13)
570 KEY I,KY$
580 NEXT I
590 CLOSE : GOTO 170
600 PRINT@40,ESC$;"J"
610 FOR I=1 TO 8
620 PRINT @20+I*20,KY$(I);
630 NEXT
640 PRINT:PRINT"Spatie voor vervolg ";
650 AS=INPUT$(1): GOTO 170
660 SCREEN 0,0 : CLS : END

```

Een voorbeeld van de file met functie-toets definities zou kunnen zijn:

Files'	Load"
Save"	Run'
List	Edit
Cls'	?Fre(0);himem'
Menu'	

Met behulp van ESC-sequenties kunnen een aantal functies met het LCD-scherm uitgevoerd worden. Zoals het afdrukken van inverse teksten. ESC is CHR\$(27).

De volgende ESC-functies zijn mij bekend:

TABEL 1. ESC-sequenties

ESC A, Zet de cursor 1 regel hoger (indien mogelijk).
 ESC B, Zet de cursor 1 regel lager (eventueel scrollen).
 ESC C, Zet de cursor 1 positie verder.
 ESC D, Zet de cursor 1 positie terug.
 ESC E, CLS
 ESC F, ?
 ESC G, ?
 ESC H, Home, zet de cursor op de eerste positie van regel 1.
 ESC I, ?
 ESC J, Maak het scherm schoon vanaf de cursor positie.
 ESC K, Maak de regel schoon vanaf de cursor positie.
 ESC L, Voeg een regel tussen op de cursor positie.
 ESC M, Laat de regel waar de cursor staat vervallen.
 ESC N, ?
 ESC O, ?
 ESC P, Zet de cursor aan.
 ESC Q, Zet de cursor uit.
 ESC R, ?
 ESC S, ?
 ESC T, Lock regel 8. Regel 8 scrollt niet meer mee.
 ESC U, Unlock regel 8. Regel 8 scrollt weer mee.
 ESC V, Schakel scrollen uit (voor het hele display).
 ESC W, Schakel scrollen in.
 ESC X, ?
 ESC Y r k, Positioneer cursor op regel r, kolom k, ASCII-waarde - 32
 ESC Z, ?
 ESC j, CLS (form feed).
 ESC l, Maak de regel met de cursor schoon. (vgl ESC K)
 ESC p, Schakel inverse tekst mode in.
 ESC q, Schakel inverse tekst mode uit.

Een programma om deze ESC-sequenties uit te proberen zou er als volgt uit kunnen zien:

LISTING 3. ESC.BA

```

10 CLS : FOR I=0 TO 7 : PRINT@I*40,I; : NEXT
20 PRINT @80,"abcdefghijk";
25 PRINT @83,"";
30 PRINT CHR$(27)"Y!#";
40 PRINT "123";

```

```
100 IF INKEY$="" THEN 100 ELSE EDIT 30
```

Inverse tekst kun je dus maken met ESC-p en ESC-q.

LISTING 4. INVERS.BA

```
10 ESC$=CHR$(27) : IA$=ESC$+"p" : IU$=ESC$+"q"
20 CLS : PRINT
30 PRINT "Dit is ";IA$;" INVERSE ";IU$;" afgedrukt."
40 END
```

Aan een BASIC-hernummerprogramma voor de model 100/200 wordt momenteel gewerkt.

Vragen en opmerkingen over deze rubriek kunnen worden gestuurd aan:
Ruud Broers, Penningburg 73, 3437 SJ Nieuwegein.

ROOSTER

```
10 DEFINT D-Q:DEFSTR K,T-W:TEL="12345678"
20 WEEK="Maandag Dinsdag Woensdag Donderdag Vrijdag"
30 DIM KLAS(16),KODE(16),UUR(40),WIE(99),WEEK(99),SOM(99)
40 DIM VAK(20):FOR NR=1 TO 19:READ VAK(NR):NEXT NR
50 I=0:SOUND 5,0:FOR DAG=1 TO 5:READ KODE:FOR LES=1 TO 8
60 I=I+1:UUR(I)=KODE+MID$(TEL,LES,1):NEXT LES:NEXT DAG
70 CLS:FOR NR=1 TO 16:READ KODE(NR),KLAS(NR):NEXT J=0
80 READ WIE(J+1),WEEK(J+1):IF WEEK(J+1)<>"0" THEN J=J+1:GOTO 80
90 DOC=J:VAK="NELAGRFADUENSAKECWINASKBIMUTEHVLOSLGD":GOTO 900
100 PRINT CHR$(31):PRINT"Totaal ";SOM
150 SOUND 6,0:PRINT:TIK=INPUT$(1)
160 IF ASC(TIK)=13 THEN RUN ELSE CLS:RETURN
200 KODE=STRING$(LANG,32):FOR I=1 TO LANG:GOSUB 300
210 MID$(KODE,I,1)=TEKEN:NEXT:PRINT:RETURN
250 FOR NR=1 TO DOC:SOM(NR)=0:NEXT:SOM=0:PRINT"Klas-code :",
300 TEKEN=INPUT$(1):Q=ASC(TEKEN):IF Q=13 THEN RUN
310 Q=Q+32*(Q>90):TEKEN=CHR$(Q):PRINT TEKEN;:Q=VAL(TEKEN):RETURN
400 PRINT,:FOR LES=1 TO 40:PRINT RIGHT$(STR$(SOM(LES)),1);
410 IF LES/8=INT(LES/8) THEN PRINT" ";
420 SOM(LES)=0:NEXT:PRINT" vrij":PRINT:GOTO 150
500 PRINT @320,CHR$(31),WEEK:PRINT:RETURN
600 I=0:PRINT WIE(NR),:FOR LES=1 TO 40:KLAS=MID$(WEEK(NR),LES,1)
610 PRINT KLAS,:IF LES/8=INT(LES/8) THEN PRINT" ";
620 IF KLAS>="A" THEN I=I+1 ELSE SOM(LES)=SOM(LES)+VAL(KLAS)
630 NEXT:PRINT USING "####";I:SOM=SOM+I:RETURN
700 SOM=VARPTR(WEEK(J))+1:SOM=PEEK(SOM)+256*PEEK(SOM+1)+I-1
710 SOM=SOM+(SOM>32767)*65536!:POKE SOM,Q:RETURN
```

```
750 J=INSTR("BCADGFKEIJHLXYIT",TEKEN):IF J<>0 THEN RETURN
800 PRINT,"** ONBEKENDE CODE ! **":PRINT:TIK=INPUT$(1):RUN
900 CLS:SOM=0:PRINT"Steunprogramma rooster-voorbereiding"
910 PRINT KLAS(16):PRINT:PRINT,"-- M E N U --":PRINT
930 PRINT:PRINT,1,"Docent-roosters":PRINT,2,"Sectie-roosters"
940 PRINT,3,"Klasse-roosters":PRINT,4,"Totaal-overzicht"
950 PRINT,5,"Losse lesuren":PRINT,6,"Rooster-wijziging"
960 PRINT,7,"Lessentabel":PRINT,8,"Programma-instructies":PRINT
970 PRINT:PRINT"Je kiest : ? ";:GOSUB 300:CLS:I=VAL(TEKEN)
980 ON I GOTO 1000,2000,3000,4000,5000,6000,7000,8000:GOTO 900
1000 LANG=4:CLS:PRINT"Aantal docenten ";:GOSUB 300:GOSUB 500
1010 FOR J=1 TO Q:PRINT"Docent ";:GOSUB 200:FOR NR=1 TO DOC
1020 IF RIGHT$(WIE(NR),4)<>KODE THEN NEXT NR:GOTO 800
1030 PRINT CHR$(27);:GOSUB 600:NEXT J:PRINT:GOSUB 400:GOTO 1000
2000 CLS:PRINT"Vak-code ";:LANG=2:GOSUB 200:FOR I=1 TO 19
2010 IF MID$(VAK,I+1,2)<>KODE THEN NEXT:GOTO 800
2020 CLS:PRINT"Sectie-rooster ";VAK(I):GOSUB 500
2030 FOR NR=1 TO DOC:IF LEFT$(WIE(NR),2)=KODE THEN GOSUB 600
2040 NEXT:PRINT:GOSUB 400:SOM=0:GOTO 2000
3000 GOSUB 250:GOSUB 750:CLS:PRINT"Week-rooster ";KLAS(J):PRINT
3010 FOR I=1 TO 40:PRINT LEFT$(UUR(I),2);" ";MID$(UUR(I),3),
3020 FOR NR=1 TO DOC:IF MID$(WEEK(NR),I,1)<>TEKEN THEN 3100
3030 PRINT WIE(NR);" ";:SOM=SOM+1
3100 NEXT NR:IF I/8=INT(I/8) THEN PRINT
3110 PRINT:NEXT I:GOSUB 100:GOTO 3000
4000 GOSUB 250:IF TEKEN="T" THEN J=16 ELSE GOSUB 750
4100 CLS:PRINT"ROOSTER 1981-1982 : ";KLAS(J)
4120 FOR NR=1 TO DOC:FOR LES=1 TO 40:KLAS=MID$(WEEK(NR),LES,1)
4130 IF TEKEN="T" AND KLAS>="A" THEN KLAS=TEKEN
4140 IF KLAS=TEKEN THEN SOM(LES)=SOM(LES)+1:SOM=SOM+1
4200 NEXT LES:PRINT @320,WIE(NR),WEEK(NR):NEXT NR
4210 GOSUB 500:FOR LES=1 TO 8:PRINT MID$(TEL,LES,1);"e uur",
4220 FOR I=0 TO 4:PRINT TAB(11*I+19);USING "##";SOM(8*I+LES);
4230 NEXT I:PRINT:NEXT LES:GOSUB 100:GOTO 900
5000 GOSUB 250:UUR=TEKEN:GOSUB 750:PRINT,KLAS(J)
5010 LANG=3:PRINT"Lesuur (code) ";:GOSUB 200:PRINT
5020 FOR I=1 TO 40:IF UUR(I)<>KODE THEN NEXT:GOTO 800
5100 FOR J=1 TO DOC:IF MID$(WEEK(J),I,1)=UUR THEN PRINT WIE(J),
5110 NEXT J:PRINT:PRINT:GOTO 5000
6000 PRINT"Typ de gewenste veranderingen in code."
6010 PRINT,"docent","dag + uur","klas":PRINT:PRINT"Voorbeeld :",
6020 PRINT RIGHT$(WIE(RND(DOC)),4),UUR(RND(40)),CHR$(RND(6)+64),
6100 PRINT:PRINT,:LANG=4:GOSUB 200:LANG=3:PRINT,CHR$(27);
6110 FOR J=1 TO DOC:IF RIGHT$(WIE(J),4)<>KODE THEN NEXT:GOTO 800
6120 GOSUB 200:FOR I=1 TO 40:IF UUR(I)<>KODE THEN NEXT:GOTO 800
6130 PRINT,,CHR$(27);:GOSUB 300:GOSUB 700:GOTO 6100
7000 FOR I=1 TO 14:READ WEEK(I):NEXT:TIK=INKEY$:CLS:PRINT,
7100 FOR NR=1 TO 19:PRINT" ";MID$(VAK,NR+NR-1,2);:NEXT
```

```

7110 PRINT:FOR I=1 TO 14:PRINT:PRINT" ";KLAS(I),:FOR J=1 TO 19
7120 PRINT" ";MID$(WEEK(I),J,1);:NEXT:PRINT:PRINT
7130 PRINT"Wil je de tabel wijzigen (J = ja N = nee) ? ";
7140 GOSUB 300:PRINT:IF TEKEN="J" THEN GOSUB 250 ELSE RUN
7200 GOSUB 750:PRINT:LANG=2:PRINT"Vak ";:GOSUB 200
7210 FOR I=1 TO 19:IF MID$(VAK,I+I-1,2)<>KODE THEN NEXT:GOTO 800
7300 PRINT VAK(I),KLAS(J)," Aantal uren ";:GOSUB 300
7310 CLS:PRINT,:IF TEKEN<="9" THEN GOSUB 700:GOTO 7100
8000 PRINT,"** Overzicht code-tekens **":PRINT
8010 FOR I=1 TO 14:PRINT KODE(I);" = ";KLAS(I),:NEXT:PRINT
8020 PRINT:PRINT,"1 = beschikbaar",,"T = schooltotaal":PRINT
8030 FOR NR=1 TO DOC:PRINT WIE(NR);" ";:NEXT:PRINT:PRINT
8040 FOR LES=1 TO 40:PRINT UUR(LES);" ";:NEXT:PRINT
8050 PRINT,"ENTER-toets :",,"nieuwe start (RUN)"
8060 PRINT,"Anders :",,"vervolg programma":GOSUB 150:GOTO 900
30000 DATA Nederlands,Latijn,Grieks,Frans,Duits,Engels
30010 DATA Geschiedenis,Aardrijkskunde,Economie,Wiskunde
30020 DATA Natuurkunde,Scheikunde,Biologie,Muziek,Tekenen
30030 DATA Handvaardigheid,Lich. Opvoeding,Studieles,Godsd.-Ml.
30040 DATA MA,DI,WO,DO,VR,B,Brug,C,2 gym,A,2 ath.,D,2 HAVO
30050 DATA G,3 gym,F,3 ath.,E,3 HAVO,K,4 gym,I,4A ath.,J,4B ath.
30060 DATA H,4 HAVO,L,5 VWO,X,5 HAVO,Y,6 VWO,l,(tussenuren)
30070 DATA T,Henric van Veldeke-college Maastricht
31000 DATA NE DUPO,00Y1BBB000YL0000YLB001L00YB1LYOY1BB1LLO
31010 DATA NE FLAT,0YHY1L000HHYYY000000000000YLY00HY1L000
31020 DATA NE GILS,00HXX000LX11XL00HHXX00000000X00HX1L0000
31030 DATA NE HENE,00000000JCI0000000000000JCI1J100JIC00000
31040 DATA NE HERP,0XXHBBB00LHH1XXX00000XHOBL1XXB000LBBB00
31050 DATA NE JANE,FFD10BB000000000FFB00000FDBF1DB000000000
31060 DATA NE SPRK,EED00000EEDD000000000000EE1D000000000000
31070 DATA NE THOM,AAK000000000AKG0G1KAAA000000000000000000
31100 DATA LA LEUN,KLG111YYYYLC11LLYGKCL00LKGC0000KCLYG000
31110 DATA GR KNOO,L1YY1G00L1KYGL000KLLKY00K0000000YGYLK000
31200 DATA FA CAND,J11HB000FHDIK000FDF1IJH0D1HBKFO0FJB0F000
31210 DATA FA CUYK,00XYBBB0BB1Y0000XXC000000000XXGB00BYCXGX0
31220 DATA FA HEUB,0Y1EAA0000A1EYEA0A1E00000AAEEY0000000000
31230 DATA FA LEMM,0000BBB00000L1D00000LLOOL111DBBOL1LDBB00
31300 DATA DU JADU,EAECLO00000AFL00ACEGEFLOAFACAGLO0EA1LEL00
31310 DATA DU VAES,XJFD1X00KDFDXJ00D1XXX100IXDK1F00IXD1JD00
31320 DATA DU PELT,HH0000000Y1DYH000YH1Y000000000000Y1Y0000
31400 DATA EN CAST,BBED0000B00000D0ED1D0000BDDE000000000000
31410 DATA EN EIJK,XXIHJX00XYG1LXXOKY11LXHGXH00000LKYJH100
31420 DATA EN INBR,BB0FAE0BBAA00000000BFE0000A1FEB000000000
31430 DATA EN RAAY,00HYC00000FYXLA000XXFCL00HH1FA00AXYLH000
31440 DATA EN WIHO,00BBLY00BBHHY000BB1YYLXOLYX11LHOXYLHXL00
31500 DATA GS DUIS,OF1FHHH0HFYGHF00YGYHEF00EGY1Y000E1HHY000
31510 DATA GS JAGS,00BB1LLO0000LD000BBOL00000000000LD11L000
31520 DATA GS HESN,DK000000DKC0000000000A00000000000A11C00

```

```

31530 DATA GS ORBO,BBBBX000AJBOIIE00JIEBBX000XAIX000E1IXX00
31600 DATA AK SAES,DDXY00000LYYBBHOY1BBHHO0DLYHXK000LYD1KX0
31610 DATA AK KOER,000GL000000000000000000000000000000000000
31620 DATA AK GERU,00JIEFF0000FBB00CA0BB000FJEICA000000000000
31700 DATA EC KOST,X1YXYX00000L00000LY1X0000000YXYYY111YXLL
31710 DATA EC PLUY,0000XY00Y0000Y00Y0Y000000000000000000Y0Y00
31720 DATA EC DOVN,1H1XHL1LXLL1HHOLLHHH00000HXLLOHHXIXLL
31800 DATA WI GORG,00X000000GXX000000000G00000XX000000G00000
31810 DATA WI GRDS,BB0BDED000ADDA00BBEDA000AB1DB0000BBOED00
31820 DATA WI STEV,YCXX000CXLOYYL0L1FF0L0OLF1Y0XLLCYLOFX00
31830 DATA WI UMML,BBBB00000000BBB00BBB0000000000000000000000
31840 DATA WI SIPS,000ELY00LF111LHOEFAYHHLOYYFHAL00FHELAL00
31850 DATA WI BALM,YY11YJKH000KLYHOJKYJLH000IKHYJYJOLHI1Y000
31900 DATA NA MIEN,HHYJGLLOFEJF1H0000HFGY000000LJYYYF1EL000
31910 DATA NA CLAE,XDLLDC00XL10000000DCL00XXLL0000LLD000000
31920 DATA NA SRIJ,XE1KAY000AA11GY0EAYXKY0XXE1AK000GE0000000
32000 DATA SK DIRK,0XLL1LLO000LJXX00LLJXX00LL1LXXXLXXL000
32010 DATA SK JASK,YY000000HHY1HY00HHY1HHY00YHY000H1HYYYY
32020 DATA SK HUIS,00000000000000000000000000000000000000000
32100 DATA BI WASS,AX1A000000LLXX0LLXXDX00BBBBDL00X1ADAL0
32110 DATA BI LEVR,00000000000000000000000000000000000000000
32120 DATA BI SLOT,HHYKH0000IKJYH0000HHKY1HCBBYBB00YHYJCO00
32200 DATA MU BERG,00000DX00BBBEEAH00DA0000000000000000000000
32210 DATA MU ZAAD,00000000000000BB00000000000000000000000000
32300 DATA TE TUIN,0000EE000000CC000000000000BB1BBEE0000000000
32310 DATA TE HETE,LLAA1HH00HXX1XXOH110000BBB0000000000000000
32400 DATA HV ROOM,LLFF1DD0HXXFF00HHL00000H11HH00BBXX1JJ0
32410 DATA HV DUKR,00000000000000000000000000000000000000000
32500 DATA GD TIJS,LLA10HH00B1H0B000ELL0000HLL1C00H1KKBB00
32510 DATA GD LOUR,LLLLFFJ000000000I1J00000000000000D1GAD000
32520 DATA GD ORTM,00000000B0BBHE0000000000000000000000000000
32600 DATA LO FOLB,0000KKXX00EE000000000000000000000000000000
32610 DATA LO FOLJ,000000000000BBA000000BB00000000000000000000
32620 DATA LO JALO,CCLLI10000B0B0YXXLLBB00Y11HHHH00BB00000
32630 DATA LO ZEYL,00000000AA0B00Y00000000000LLHHHHA100BB00
32640 DATA LO GEUS,GGLL11XXDDEEDD00XXLL0000YJJ0000DDFF00000
33000 DATA 0,0,4003032204002121322,3402322203202020301
33010 DATA 3003332203202120321,3003332203202102321
33020 DATA 2432223203220000201,3003333204220002201
33030 DATA 3003333203220120201,3452222204323000202
33040 DATA 4003324232001020202,4003322204322002202
33050 DATA 4004443485444142202,3663333387443122202
33060 DATA 4004443385444142200,3663333387443000200
35000 'Rooster 1981-82 Henric van Veldeke-College
35010 'Maarten van Gils - Churchill-laan 40 Maastricht
35020 'Demonstratie-programma voor TRS-80 Model 4 (juni 1986)

```

 --- NIEUWS VAN ---
 --- T E L E B O A R D ---
 --- E I N D H O V E N ---

Voor de trouwe gebruikers van TELEBOARD EINDHOVEN zal het niet zo'n nieuwtje meer zijn: het bulletinboard van de afdeling Eindhoven is weer op de lijn.

Wie de laatste tijd heeft proberen in te loggen is wel eens bedrogen uitgekomen en daar ineens, daar was-ie weer, maar nu geheel vernieuwd. (En toch is het geen wasmiddel). De reden voor het tijdelijk stilleggen was uiteraard de vernieuwing. Hier lichten wij dan de sluier op:

TELEBOARD EINDHOVEN draait onder Viditel protocol op een Model IV.

Wij hebben in het verleden al vele vragen gekregen van niet-gebruikers, waarom wij toch niet over gingen op het Viditelprotocol. Uiteindelijk hebben wij besloten de overstap te wagen, dit in samenwerking met onze software-auteur. Nu al blijken er meer inloggers te zijn dan onder het oude Viditerm protocol. Is Viditerm dan onbruikbaar geworden? Ja, helaas wel, tenminste voor ons board. Dit is de prijs die voor de vooruitgang betaald moet worden.

Ook nieuw is TELEPOORT. Hier lopen diverse databanken parallel. Deze banken kunnen aangeroepen worden vanuit het Viditel programma.

TELEPOORT start op pagina *96#

Nog meer nieuws: TELEBOARD EINDHOVEN biedt op pagina *95# een gebruikers index, en wel met zoek sleutel!

Niet nieuw, maar wel vermeldenswaard is het gastgebruikers nummer 123456. Toch schuilt hier ook een addertje onder het gras. Wie voor het eerst inlogt onder dit nummer, moet een gebruikersnummer aanvragen. Verder kan de nieuweling niet over het programma beschikken. Pas na enkele dagen kan de nieuwe gebruiker inloggen onder zijn eigen nummer. In deze paar dagen worden de gegevens van de nieuweling ingevoerd.

Wij hopen hierdoor te voorkomen dat gebruikersnummers worden uitgegeven aan ongebruiknummers.

Nu we het toch hierover hebben: wie na 1 januari 1986 niet meer heeft ingelogd, wordt verwijderd uit het bestand, daar dit nodig opgeschoond moest worden. (Onnodige plaatsruimte verwijderen.) Wie eenmaal een gebruikersnummer heeft, kan 20 minuten over het TELEBOARD beschikken.

TELEBOARD EINDHOVEN zal op landelijke manifestaties, zoals HCC-dagen en TRS-80 dagen, aanwezig zijn met een Viditel georiënteerd programma, dat Viditerm moet vervangen.

Ook zoeken wij mensen, die vaste rubrieken willen vullen. Wie daar belangstelling voor heeft neme contact op met het secretariaat, J. Strijbos, 04950-21994. Zij krijgen dan, als hun rubriek voldoet aan bepaalde eisen, toegang tot enkele bladzijden TELEBOARD.

Tenslotte het nummer, waaronder TELEBOARD EINDHOVEN 23 uur per dag te bereiken is: 040-480666.

Tot bellens!

Ad Valkenburg

WERKEN ZONDER SYSTEM!

Veel mensen met een drive zouden graag zonder systeem schijf willen werken om zo meer ruimte op een schijf te benutten. Met het onderstaande programma is dit mogelijk. Dit programma zet namelijk de SYStem files in het geheugen en laadt elke keer als NEWDOS een SYStem file nodig heeft deze uit het geheugen. Het kost natuurlijk een bepaalde hoeveelheid RAM geheugen, maar dat is niet zo erg.

Het programma heeft nog een ander groot voordeel. Als je bijvoorbeeld DIR intikt, dan gaat de kop van de drive enkele malen heen en weer over de disk, voordat de Directory verschijnt. Met dit programma is dit niet meer zo. De kop gaat direct naar de DIRectory track, omdat geen SYStem files meer hoeven worden ingeladen. Dit levert dus een fikse snelheidswinst op bij het aanspreken van een drive.

K. Hemstra
 Oosthem.

```
00100 ; SYSRES : (C) Door K.Hemstra
00110 ; Maakt SYSxx/SYS files memory resident
00120 ; resulterend in een veel snellere diskdrive
00130 ; Voor NEWDOS/80 Version 2
00140 ;
00150 ;
00160 ;Parameters : (in elke combinatie !!)
00170 ;      C   maak Copy module (SYS6/SYS) resident
00180 ;      D   maak Debug module (SYS5/SYS) resident
00190 ;      B   maak BASIC modules resident
00200 ;      E   maak Basic Editing modules resident
00210 ;
00220 ;Opmerking: Het resident maken van de COPY mo-
00230 ;dule heeft niet veel zin en "vreet" geheugen.
00240 ;Zo ook de DEBUG module.
00250 ;Voor BASIC gebruikers is als AUTO opstart
00260 ;aan te bevelen: SYSRES BE;BASIC
00270 ;
00280 ;      ;<command> Execute command afterwards.
00290 ;
00300 ;Extra commando :
00310 ; *RESEND ==> Gooi SYS-files uit het geheugen
00320 ;
7100      ORG      07100H ;Boven alle SYS modules
00340 ;Deze routine wordt net onder HIMEM in het ge-
00350 ;heugen gezet en laadt een SYS file uit het
00360 ;geheugen als DOS hem nodig heeft en als hij
00365 ;aanwezig is.
7100 E5    00370 SLOAD  PUSH   HL
7101 D5    00380          PUSH  DE
```

7102 C5	00390	PUSH	BC	
7103 F5	00400	PUSH	AF	
7104 217371	00410 REL1	LD	HL, TABLE ;TABLE verandert ook	
7107 D603	00420	SUB	3 ;A= te laden SYS file	
7109 5F	00430	LD	E,A	
710A 1600	00440	LD	D,0	
710C 19	00450	ADD	HL, DE ;Kijk in Tabel	
710D 7E	00460	LD	A, (HL)	
710E FE4D	00470	CP	4DH ;4D betekent:	
7110 2008	00480	JR	NZ, LOADIT ; niet aanwezig	
7112 F1	00490	POP	AF	
7113 C1	00500	POP	BC	
7114 D1	00510	POP	DE	
7115 E1	00520	POP	HL	
7116 77	00530	LD	(HL), A ;Executeer oude NEWDOS	
7117 E607	00540	AND	7 ; code & spring terug	
7119 C9	00550	RET	; naar oude inleesrout.	
711A 67	00560 LOADIT	LD	H, A ;Laad SYS-file uit het	
711B 2E00	00570	LD	L, 0 ; geheugen	
711D 7E	00580 LOADL	LD	A, (HL) ;Het geheugen bevat een	
711E FE02	00590	CP	2 ; exacte copy v/d file	
7120 281A	00600	JR	Z, LOADEN ; dus een inleesroutine	
7122 FE01	00610	CP	1 ; l = laad block	
7124 2807	00620	JR	Z, LOADBL	
7126 23	00630	INC	HL ;Niet 1 of 2 betekent	
7127 5E	00640	LD	E, (HL) ; commentaar, sla over	
7128 1600	00650	LD	D, 0	
712A 19	00660	ADD	HL, DE	
712B 18F0	00670	JR	LOADL	
712D 23	00680 LOADBL	INC	HL ;Laad block	
712E 4E	00690	LD	C, (HL) ;C= aantal bytes	
712F 23	00700	INC	HL	
7130 5E	00710	LD	E, (HL)	
7131 23	00720	INC	HL	
7132 56	00730	LD	D, (HL) ;DE = adres	
7133 23	00740	INC	HL	
7134 0600	00750	LD	B, 0	
7136 0D	00760	DEC	C	
7137 0D	00770	DEC	C	
7138 EDB0	00780 LLOOP	LDIR	;Laad een aant. bytes	
713A 18E1	00790	JR	LOADL	
713C 23	00800 LOADEN	INC	HL ;2' dus einde laden	
713D 23	00810	INC	HL	
713E 7E	00820	LD	A, (HL)	
713F 23	00830	INC	HL	
7140 66	00840	LD	H, (HL)	
7141 6F	00850	LD	L, A ;HL = entry adres	
7142 221E4C	00860	LD	(4C1EH), HL	

7145 F1	00870	POP	AF	
7146 C1	00880	POP	BC	
7147 D1	00890	POP	DE	
7148 E1	00900	POP	HL	
7149 77	00910	LD	(HL), A	
714A 33	00920	INC	SP	
714B 33	00930	INC	SP	
714C C3DD4B	00940	JP	4BDDH ;Terug naar NEWDOS	
714F 0000	00950 COM	DEFW	0 ;NEWDOS *COMMAND	
7151 0000	00960	DEFW	0 ; link adressen	
7153 52	00970	DEFM	'RESEND ' ;Voor het *RESEND	
715B 21E04B	00980	LD	HL, 4BE0H ; commando	
715E 3677	00990	LD	(HL), 77H ;Herstel oude NEWDOS-	
7160 23	01000	INC	HL ; code	
7161 36E6	01010	LD	(HL), 0E6H	
7163 23	01020	INC	HL	
7164 3607	01030	LD	(HL), 7	
7166 21FFFF	01040 REL2	LD	HL, 0FFFFH ;En zet oude HIMEM	
7169 224940	01050	LD	(4049H), HL ; terug	
716C 214F71	01060	LD	HL, COM ;Gooi ook *RESEND	
716F CD6444	01070	CALL	4464H ; commando weg	
7172 C9	01080	RET	;Ga terug naar Newdos	
0015	01090 TABLE	DEFS	21 ;Tabel van SYS files	
7188	01100 TABEND	EQU	\$	
	01110	;Hier begint initialisering van het programma		
7188 E5	01120 START	PUSH	HL ;Save parameter adres	
7189 217371	01130	LD	HL, TABLE	
718C 062A	01140	LD	B, 42	
718E 364D	01150 SLOOP	LD	(HL), 4DH ;Initialiseer tabel	
7190 23	01160	INC	HL	
7191 10FB	01170	DJNZ	SLOOP	
7193 2A4940	01180	LD	HL, (4049H)	
7196 226771	01190	LD	(REL2+1), HL ;Zet HIMEM in Relo-	
7199 018800	01200	LD	BC, TABEND-SLOAD ; catable code	
719C AF	01210	XOR	A ;Bereken adres v code	
719D ED42	01220	SBC	HL, BC ; vlak onder HIMEM	
719F 2B	01230	DEC	HL	
71A0 E5	01240	PUSH	HL	
71A1 110500	01250	LD	DE, REL1-SLOAD+1 ;Pas adres van	
71A4 19	01260	ADD	HL, DE ; TABLE aan in de code	
71A5 E5	01270	PUSH	HL	
71A6 117000	01280	LD	DE, TABLE-REL1+1	
71A9 19	01290	ADD	HL, DE	
71AA EB	01300	EX	DE, HL	
71AB E1	01310	POP	HL	
71AC 73	01320	LD	(HL), E	
71AD 23	01330	INC	HL	
71AE 72	01340	LD	(HL), D	

71AF E1	01350	POP	HL
71B0 EB	01360	EX	DE,HL
71B1 210071	01370	LD	HL,SLOAD ;Verplaats Sysfile
71B4 D5	01380	PUSH	DE ; LOAD code naar
71B5 EDB0	01390	LDIR	; vlak onder HIMEM
71B7 E1	01400	POP	HL
71B8 23	01410	INC	HL
71B9 25	01420	DEC	H
71BA 2EFF	01430	LD	L,OFFH
71BC 224940	01440	LD	(4049H),HL ;Zet Himem lager
71BF 3ECD	01450	LD	A,0CDH
71C1 32E04B	01460	LD	(4BE0H),A ;Maak patch in Newdos
71C4 210071	01470	LD	HL,SLOAD ; zodat een CALL naar
71C7 22E14B	01480	LD	(4BE1H),HL ; SLOAD wordt gedaan
71CA 214F71	01490	LD	HL,COM
71CD CD6144	01500	CALL	4461H ;Maak *RESEND commando
71D0 212672	01510	LD	HL,ALTIJD ;Een aantal SYS-files
71D3 CD1B72	01520	CALL	MAKER1 ; zijn altijd resident
71D6 E1	01530	POP	HL ;Haal parameter-adres
71D7 7E	01540	LD	A,(HL) ; terug
71D8 FE0D	01550	CP	13 ;Als Einde regel dan
71DA 2838	01560	JR	Z,NOMORE ; geen parameters meer
71DC FE3B	01570	CP	',' ;Als ',' dan
71DE 2837	01580	JR	Z,EXECUT ; voer commando uit
71E0 FE43	01590	CP	'C' ;Als 'C' dan
71E2 200A	01600	JR	NZ,NOTCOP
71E4 3E06	01610	LD	A,6 ; voeg COPY SYSfile toe
71E6 E5	01620	PUSH	HL
71E7 CD3972	01630	CALL	MAKERE ;Maak een SYS-file
71EA E1	01640	POP	HL ; resident in geheugen
71EB 23	01650	INC	HL
71EC 18E9	01660	JR	TESTS ;Volgende parameter
71EE FE44	01670	CP	'D' ;Als 'D' dan
71F0 2004	01680	JR	NZ,NDEB
71F2 3E05	01690	LD	A,5 ; voeg DEBUG SYSfile toe
71F4 18F0	01700	JR	RESADD
71F6 FE42	01710	CP	'B' ;Als 'B' dan
71F8 200B	01720	JR	NZ,NBAS
71FA E5	01730	PUSH	HL ; voeg BASIC SYSfiles toe
71FB 212F72	01740	LD	HL,BLIST
71FE CD1B72	01750	CALL	MAKER1
7201 E1	01760	POP	HL
7202 23	01770	INC	HL
7203 18D2	01780	JR	TESTS ;Volgende parameter
7205 FE45	01790	CP	'E' ;Als 'E' dan
7207 2006	01800	JR	NZ,BADPAR
7209 E5	01810	PUSH	HL ; voeg BASIC Editing
720A 213572	01820	LD	HL,ELIST ; SYS files toe

720D 18EF	01830	JR	BADD
720F 3E2F	01840	BADPAR LD	A,2FH ;Bad parameter(s)
7211 CD0944	01850	CALL	4409H
7214 C32D40	01860	NOMORE JP	402DH ;Ga terug naar DOS
7217 23	01870	EXECUT INC	HL ;HL = adres van commando
7218 C30544	01880	JP	4405H ;Uitvoeren & naar DOS
721B 7E	01890	MAKER1 LD	A,(HL) ;Sub Maak (HL) SYSfiles
721C B7	01900	OR	A ; resident tot (HL)=0
721D C8	01910	RET	Z
721E E5	01920	PUSH	HL
721F CD3972	01930	CALL	MAKERE
7222 E1	01940	POP	HL
7223 23	01950	INC	HL
7224 18F5	01960	JR	MAKER1
	01970		;Hier volgen de SYS-files die ALTIJD resident
	01980		; worden gemaakt. Alleen de SYS files die de
	01990		; SYSTEM & PDRIVE commando's verzorgen zijn
	01995		; niet ALTIJD resident.
7226 01	02000	ALTIJD DEFB	1
7227 02	02010	DEFB	2
7228 03	02020	DEFB	3
7229 04	02030	DEFB	4
722A 07	02040	DEFB	7
722B 08	02050	DEFB	8
722C 09	02060	DEFB	9
722D 0E	02070	DEFB	14
722E 00	02080	DEFB	0
	02090		;Hier volgen de BASIC SYS-files die resident
	02100		; worden gemaakt als de "B" parameter wordt
	02105		; gegeven.
722F 0D	02110	BLIST DEFB	13
7230 0A	02120	DEFB	10
7231 12	02130	DEFB	18
7232 14	02140	DEFB	20
7233 13	02150	DEFB	19
7234 00	02160	DEFB	0
	02170		;Hier volgen de BASIC Editing SYS-files die
	02180		; resident worden gemaakt als de "E" parameter
	02185		; wordt gegeven.
7235 0C	02190	ELIST DEFB	12
7236 0B	02200	DEFB	11
7237 15	02210	DEFB	21
7238 00	02220	DEFB	0
	02230		;De nu volgende subroutine laadt een SYS file
	02240		; vanaf schijf en zet deze onder HIMEM in het
	02245		; geheugen.
7239 5F	02250	MAKERE LD	E,A
723A 1D	02260	DEC	E

723B 0605	02270	LD	B,5 ;B = lengte in sectors
723D FE06	02280	CP	6
723F 2002	02290	JR	NZ,NCOP
7241 0623	02300	LD	B,23H ;Copy = 23 sectors
7243 1600	02310	LD	D,0
7245 217371	02320	LD	HL,TABLE
7248 19	02330	ADD	HL,DE
7249 7E	02340	LD	A,(HL)
724A FE4D	02350	CP	4DH ;Check of hij al
724C C0	02360	RET	NZ ; resident is
724D 7B	02370	LD	A,E
724E 3C	02380	INC	A
724F E5	02390	PUSH	HL
7250 C5	02400	PUSH	BC
7251 21BF72	02410	LD	HL,SYSSTR ;Maak een Filenaam in
7254 11C772	02420	LD	DE,FCB ; File Controle Block
7257 010300	02430	LD	BC,3 ;Eerst de "SYS" tekst
725A EDB0	02440	LDIR	
725C FE0A	02450	CP	10 ;Dan 't cijfer (1..21)
725E 3813	02460	JR	C,LASTD
7260 D60A	02470	SUB	10
7262 0601	02480	LD	B,1
7264 FE0A	02490	CP	10
7266 3804	02500	JR	C,NGR20
7268 D60A	02510	SUB	10
726A 0602	02520	LD	B,2
726C F5	02530	PUSH	AF
726D 78	02540	LD	A,B
726E C630	02550	ADD	A,30H
7270 12	02560	LD	(DE),A
7271 13	02570	INC	DE
7272 F1	02580	POP	AF
7273 C630	02590	ADD	A,30H
7275 12	02600	LD	(DE),A
7276 13	02610	INC	DE
7277 010500	02620	LD	BC,5 ;Daarna de rest: "/SYS"
727A EDB0	02630	LDIR	
727C 11C772	02640	LD	DE,FCB
727F 21E772	02650	LD	HL,BUFFER
7282 0600	02660	LD	B,0
7284 CD2444	02670	CALL	4424H ;OPEN file
7287 2808	02680	JR	Z,OPENOK
7289 3E2E	02690	LD	A,2EH ;File niet in Directory
728B CD0944	02700	CALL	4409H ; Error boodschap
728E E1	02710	POP	HL
728F E1	02720	POP	HL
7290 C9	02730	RET	
7291 C1	02740	POP	BC ;Lengte = B

7292 2A4940	02750	LD	HL,(4049H)
7295 0E00	02760	LD	C,0
7297 AF	02770	XOR	A
7298 ED42	02780	SBC	HL,BC
729A 224940	02790	LD	(4049H),HL ;Verplaats HIMEM
729D 23	02800	INC	HL
729E 7C	02810	LD	A,H
729F E1	02820	POP	HL ;TABEL positie
72A0 77	02830	LD	(HL),A ;Zet adres in Tabel
72A1 57	02840	LD	D,A ;Hier DE = adres waar
72A2 1E00	02850	LD	E,0 ; de SYS file komt
72A4 C5	02860	PUSH	BC
72A5 D5	02870	PUSH	DE
72A6 11C772	02880	LD	DE,FCB
72A9 CD3644	02890	CALL	4436H ;Lees een sector
72AC 21E772	02900	LD	HL,BUFFER
72AF 010001	02910	LD	BC,256
72B2 D1	02920	POP	DE
72B3 EDB0	02930	LDIR	;Copieer naar geheugen
72B5 C1	02940	POP	BC
72B6 10EC	02950	DJNZ	MAKEL1 ;B sectoren
72B8 11C772	02960	LD	DE,FCB
72BB CD2844	02970	CALL	4428H ;Close File
72BE C9	02980	RET	
72BF 53	02990	DEFM	'SYS/SYS'
72C6 0D	03000	DEFB	0DH
0020	03010	DEFS	32
0100	03020	DEFS	256
7188	03030	END	START

MAILING 2

Op cassette 6 van de softwarebibliotheek bevindt zich het interessante programma **MAILINGLIST**. Ik heb dat omgezet naar disk en een aantal uitbreidingen aangebracht die wellicht ook voor andere leden in een behoefte voorzien. Aangezien er in het verenigingswerk vaak behoefte bestaat aan een up-to-date ledenlijst, is deze mogelijkheid toegevoegd. De regelnummering van het oorspronkelijke programma is aangehouden zodat de wijzigingen gemakkelijk aangebracht kunnen worden.

Verdere opmerkingen zijn:

1. Verandering van tape naar disk
2. Beveiliging van bestand (2 dimensionale string-array !) door uitschakelen van de <BREAK> key en het aanbrengen van een "ERROR TRAP".
3. Geschikt voor A4 etiketbladen zowel als grote etiketten.
4. De mogelijkheid om ook een ledenlijst te printen.

5. Met een geheugen van 48K kunnen ongeveer 300 records van 70 letters opgeslagen en gesorteerd worden.
6. Het programma loopt onder LDOS. Andere systemen vragen wellicht enige kleine aanpassingen.
7. De codering van de lettertypen geldt voor de Tandy lineprinter VIII. Voor andere printers moeten de volgende regels aangepast worden: 1580,1670,1696,1714,1724 en 1750.

Veel succes !

H.de Miranda
Aalsterweg 298
5644 RK Eindhoven

```

100 ' COPYRIGHT 1981, TRS-80 GEBRUIKERSVERENIGING
105 'UITBREIDING EN OMWERKING NAAR DISK: H DE MIRANDA, JUNI 1986
110 CLEAR 20000:DEFINT A-Z:DIM AA$(300,7):ON ERROR GOTO 1850:
    CMD"B","OFF"
150 '      DEFINITIES
155 CLS:PRINT:PRINT:PRINT"PROGRAMMA LEDENBESTAND"
157 PRINT:INPUT"WAT IS PRECIES DE NAAM VAN HET BESTAND ";Q$
160 KK$=STRING$(32,140):KL$=STRING$(64,140)
170 CLS:PRINTTAB(4)"* * *   I N D E X   * * *"
180 PRINTKK$:P=2
190 PRINT TAB(P)"1 - LEES IN VAN DISK" :
    PRINT TAB(P)"2 - SCHRIJF WEG NAAR DISK"
200 PRINT TAB(P)"3 - WIJZIG BESTAND":
    PRINT TAB(P)"4 - ZOEK IN BESTAND"
210 PRINT TAB(P)"5 - ZET GEGEVENS OP SCHERM":
    PRINT TAB(P)"6 - SORTEREN"
220 PRINT TAB(P)"7 - PRINTEN VAN LABELS (KLEIN)":
    PRINT TAB(P)"8 - PRINTEN VAN LABELS (GROOT)"
225 PRINT TAB(P)"9 - PRINTEN VAN LEDENLIJST":
    PRINT TAB(P-1)"10 - STOPPEN"
230 PRINTKK$
245 PRINT:PRINT"(U KUNT HET PRINTEN ONDERBREKEN DOOR OP DE TOETS
    TE DRUKKEN)"
250 INPUT"WAT Kiest U ";KB
260 ON KB GOSUB 370,440,550,930,1100,1380,1550,1690,1720,1810
270 GOTO 170
280 '      KEYBOARD SUBROUTINE
290 KB$ = INKEY$ : IF KB$ = "" THEN 290
300 KB = VAL(KB$) : RETURN
310 '      PAUSE AND CONTINUE MESSAGE
320 PRINT:PRINT "DRUK OP 'ENTER' VOOR VERVOLG." :
    GOSUB 280 : RETURN
330 '      DATA GEGEVENS

```

```

340 DATA "FAMILIENAAM","TIT.EN VOORLETTERS","ADRES","WOONPLAATS"
350 DATA "POSTKODE","TELEFOON","BYZONDERHEDEN"
360 FOR J = 1 TO 7 : READ A$ : PRINT A$;" : " : NEXT J : RETURN
370 '      LEES IN VAN DISK
380 CLS : PRINT @ 320,"PLAATS DE DISK IN DE DISK-DRIVE.":
    GOSUB 310
390 CLS:I = IM
395 OPEN"I",1,Q$
400 I=I+1:INPUT#1,AA$(I,1),AA$(I,2),AA$(I,3),AA$(I,4),AA$(I,5),
    AA$(I,6),AA$(I,7)
410 IF AA$(I,1) <> "END OF FILE" THEN 400
415 CLOSE
420 CLS:I=I-1 : PRINT@320, "IK HEB";I-IM;"NAMEN INGELEZEN."
425 PRINT:PRINT"HAAL NU DE DISK UIT DE DISK-DRIVE"
430 IM=I : GOSUB 310 : RETURN
440 '      SCHRIJF WEG NAAR DISK
450 CLS
470 PRINT:PRINT"PLAATS DE DISK IN DE DISK-DRIVE."
490 GOSUB 310 : CLS
500 AA$(IM+1,1) = "END OF FILE"
505 OPEN"O",1,Q$
510 FOR I = 1 TO IM+1
520 PRINT#1,AA$(I,1);",";AA$(I,2);",";AA$(I,3);",";AA$(I,4);",";
    AA$(I,5);",";AA$(I,6);",";AA$(I,7):NEXT I
525 CLOSE
530 PRINT : PRINT IM; "RECORDS HEB IK OP DISK GESCHREVEN"
535 PRINT:
    PRINT"NU DE DISK UIT DE DRIVE NEMEN EN EEN BACKUP MAKEN."
540 GOSUB 310 : RETURN
550 '      INVOER EN WIJZIGING DATA
560 GOSUB 810 : GOSUB 360 : PRINT STRING$(60,"-")
570 PRINT @ 832, " '@' = KOPIEER VORIGE GEGEVENS"
580 PRINT "'ENTER' - VOOR NOG MEER INVOER"; : RESTORE : P = 148
590 FOR J = 1 TO 7
600 PRINT @ 866, "( "; AA$(0,J); " )";CHR$(30);
610 PRINT @ 704, CHR$(30) : READ A$
620 PRINT @ 704, "ENTER "; A$; " : " : A$ = ""
630 GOSUB 280 : IF KB$ = "@" THEN A$ = AA$(0,J) : GOTO 680
640 IF ASC(KB$) = 31 THEN PRINT "<"; : A$ = "" : GOTO 630
650 IF ASC(KB$) = 13 THEN 680 ELSE IF ASC(KB$) = 8 THEN 630
660 IF KB$ = "," OR KB$ = ":" THEN KB$ = " "
670 A$ = A$+KB$ : PRINT KB$; : GOTO 630
680 IF A$ = "" THEN AA$(0,J) = " " ELSE AA$(0,J) = A$
690 PRINT @ P, AA$(0,J); : P = P+64 : NEXT J
700 PRINT @ 768, CHR$(31)
710 PRINT @ 704, "GEGEVENS INVOEREN, DRUK OP 'ENTER'"
720 PRINT "GEGEVENS NIET INVOEREN, DRUK OP 'CLEAR'"
730 GOSUB 280 : IF ASC(KB$) = 31 THEN 770

```

```

740 IF ASC(KB$) <> 13 THEN 730
750 FOR J = 1 TO 7 : AA$(I,J) = AA$(0,J) : NEXT J
760 I = I+1 : IF I > IM THEN IM = I-1
770 PRINT@704,"NOG MEER INVOEREN, DRUK OP 'ENTER'";CHR$(30)
780 PRINT "KLAAR MET INVOEREN, DRUK OP, '1' "; CHR$(30);
790 GOSUB 280 : IF ASC(KB$) = 13 THEN 550
800 IF ASC(KB$) <> 91 THEN 790 ELSE EF = 0 : RETURN
810 '      SELECTIE INVOER/WIJZIGING SUBROUTINE
820 CLS : IF EF = 1 THEN 890 ELSE IF EF = 2 THEN 870
830 PRINT@320,"WILT U EEN RECORD IN HET BESTAND WIJZIGEN (J/N)"
840 GOSUB 280 : IF KB$ <> "J" AND KB$ <> "N" THEN 840
850 IF KB$ = "N" THEN I=IM+1 : EF=1 : GOTO 890
860 EF=2 : INPUT "WELK RECORD NUMMER ";I
870 IF I<1 OR I>IM THEN 860
880 FOR J = 1 TO 7 : AA$(0,J) = AA$(I,J) : NEXT J
890 CLS : PRINT @ 10,"";
900 IF EF = 1 THEN PRINT "VOER IN"; ELSE PRINT "WIJZIG";
910 PRINT " R E C O R D   N R   ";I
920 RESTORE : PRINT @ 128,""; : RETURN
930 '      ZOEK EEN FILE
940 CLS : PRINT @ 192, "UIT WELKE KATEGORIE -" : PRINT : RESTORE
950 FOR J = 1 TO 7 : READ A$ : PRINT J;" - ";A$ : NEXT J
960 PRINT @ 896, "WELK NUMMER ?";
970 GOSUB 280 : IF KB<1 OR KB>7 THEN 970 ELSE JS=KB
980 PRINT @ 896, "" :
    INPUT "TYP HIER HET GEGEVEN DAT U ZOEKT ";A$
990 CLS : FS = 0 : PRINT " #   NAAM"
1000 FOR I = 1 TO IM
1010 IF LEFT$(AA$(I,JS),LEN(A$))<>A$ THEN 1060
1020 PRINT USING "###"; I;
1030 C$ = AA$(I,1) + ", " + AA$(I,7)
1040 PRINT " "; LEFT$(C$,30)
1050 IF FS = 0 THEN FS = 1 : II = I
1060 NEXT I
1070 IF FS=0 PRINT:PRINT "SORRY, NIETS GEVONDEN" :
    GOSUB310 : RETURN
1080 I = II: INPUT
    "NA 'ENTER' VERSCHIJNT HET HELE RECORD OP HET SCHERM "; I
1090 IF I<0 OR I>IM THEN 1080 ELSE GOTO 1290
1100 '      PRINTEN OP SCHERM
1110 CLS : PRINT @ 320, "WELK RECORD WENST U OP SCHERM ?"
1120 PRINT:PRINT "WANNEER U NIETS IN GEEFT BEGINT NR.1" : I=1 :
    INPUT I
1130 CLS : P=10 : IF I<1 THEN I=1 ELSE IF I>IM THEN I=IM
1140 IL=I : PRINT "NR. NAAM":PRINT
1150 A$ = AA$(I,1) + ", " + AA$(I,7)
1160 PRINT USING "###"; I; : PRINT TAB(5) LEFT$(A$,40)
1170 P = P-1

```

```

1180 I=I+1 : IF P>0 AND I<IM+1 THEN 1150
1190 PRINT @ 896, "1 - PAGINA VOORUIT";
1200 PRINT TAB(30) "'CLEAR' - TERUG NAAR INDEX"
1210 PRINT CHR$(92); " - PAGINA TERUG";
1220 PRINT TAB(30) " NN - VERTOONT EEN HEEL RECORD"; : II=0
1230 GOSUB 280 : N = ASC(KB$) : IF N=31 THEN RETURN
1240 IF N=10 THEN I=IL-10
1250 IF N=10 OR N=91 THEN 1130
1260 IF N>47 AND N<58 THEN II=II*10+KB : GOTO 1230
1270 IF N<>13 AND N<>64 THEN 1230
1280 IF II=0 THEN I=IL ELSE I=II
1290 CLS : RESTORE : PRINT @ 20,"R E C O R D   NR.";I : PRINT
1300 FOR J = 1 TO 7 : READ A$ : PRINT A$; " :";
1310 PRINT TAB(20) AA$(I,J) : NEXT J
1320 PRINT @ 896, "'ENTER' - VOLGEND RECORD";
1330 PRINT TAB(30) "'CLEAR' - TERUG NAAR INDEX"
1340 PRINT " @ - BESTAND OP SCHERM";
1350 GOSUB 280 : N=ASC(KB$) : IF N=31 THEN RETURN
1360 IF N=13 THEN I=I+1 : GOTO 1290
1370 IF N=64 THEN 1130 ELSE 1350
1380 '      SORTEER FILE
1390 CLS : PRINT @ 192, "WELKE KATEGORIE -" : PRINT : RESTORE
1400 FOR J = 1 TO 7 : READ A$ : PRINT J;" - ";A$ : NEXT J
1410 PRINT : PRINT "GEEF NUMMER";
1420 GOSUB 280 : IF KB<1 OR KB>7 THEN 1420 ELSE JS=KB
1430 CLS : PRINT CHR$(23) :
    PRINT @ 450,"IK SORTEER . . . . EVEN GEDULD"
1440 FOR I = 1 TO IM-1 : AA$(0,JS) = AA$(I,JS) : IL=I
1450 FOR II= I+1 TO IM : IF AA$(0,JS) <= AA$(II,JS) THEN 1470
1460 AA$(0,JS) = AA$(II,JS) : IL=II
1470 NEXT II
1480 FOR J = 1 TO 7 : AA$(0,J) = AA$(IL,J) : NEXT J
1490 FOR J = 1 TO 7 : AA$(IL,J) = AA$(I,J) : NEXT J
1500 FOR J = 1 TO 7 : AA$(I,J) = AA$(0,J) : NEXT J
1510 NEXT I : RETURN
1550 '      PRINTEN VAN LABELS (KLEIN)
1560 CLS
1570 INPUT "MET WELKE RECORD WILT U BEGINNEN ";M
1580 LPRINT CHR$(27);CHR$(20)
1590 FOR I=M TO IM STEP 4
1600 KB$=INKEY$:IF KB$=" " THEN LPRINT CHR$(27);CHR$(19):GOTO150
1610 CLS:PRINT@0,"RECORD NO. ";I
1620 LPRINTTAB(2)AA$(I,2);" ";AA$(I,1)TAB(36)AA$(I+1,2);" ";
    AA$(I+1,1)TAB(70)AA$(I+2,2);" ";AA$(I+2,1)TAB(104)AA$(I+3,2);
    " ";AA$(I+3,1)
1630 LPRINTTAB(2)AA$(I,3)TAB(36)AA$(I+1,3)TAB(70)AA$(I+2,3)
    TAB(104)AA$(I+3,3)
1640 LPRINTTAB(2)AA$(I,5);" ";AA$(I,4)TAB(36)AA$(I+1,5);" ";

```

```

      AAS(I+1,4)TAB(70)AAS(I+2,5);" ";AAS(I+2,4)TAB(104)AAS(I+3,5);
      " ";AAS(I+3,4)
1650 FOR N=1 TO 3:LPRINT:NEXT
1660 NEXT I
1670 LPRINT CHR$(27);CHR$(19)
1680 GOTO 150
1690 '          PRINTEN VAN LABELS (GROOT)
1692 CLS
1694 INPUT"MET WELKE RECORD WILT U BEGINNEN ";M
1696 LPRINT CHR$(27);CHR$(17)
1698 FOR I=M TO IM
1700 KB$=INKEY$:IF KB$=" " THEN LPRINT CHR$(27);CHR$(19):
      GOTO 150
1702 CLS:PRINT@0,"RECORD NO. ";I
1704 LPRINT "          "; AAS(I,2);" ";AAS(I,1)
1706 LPRINT "          "; AAS(I,3)
1708 LPRINT "          "; AAS(I,5);" ";AAS(I,4)
1710 FOR N=1 TO 5:LPRINT:NEXT
1712 NEXT I
1714 LPRINT CHR$(27);CHR$(19)
1716 GOTO 150
1720 '          PRINTEN VAN LEDENLIJST
1722 CLS:INPUT"MET WELKE RECORD WILT U BEGINNEN ";M
1724 LPRINT CHR$(27);CHR$(20)
1725 INPUT"TEKST EN DATUM";AS
1726 LPRINT:LPRINT TAB(40) AS:LPRINT
1728 FOR I=M TO IM
1729 KB$=INKEY$:IF KB$=" " THEN LPRINT CHR$(27);CHR$(19):
      GOTO 150
1730 CLS:PRINT@0,"RECORD NO. ";I
1732 LPRINT I;TAB(5)AAS(I,2);" ";AAS(I,1)TAB(40)AAS(I,3)TAB(70)
      AAS(I,5);" ";AAS(I,4)TAB(95)AAS(I,6)TAB(110)AAS(I,7)
1734 IF (I+1-M)/50=INT((I+1-M)/50) THEN
      INPUT"VOOR NIEUWE BLADZIJDE, DRUK OP <ENTER>";CS:
      LPRINT:LPRINT:LPRINT
1744 NEXT I
1750 LPRINT CHR$(27);CHR$(19)
1760 GOTO 150
1810 '          EINDE
1820 CLS:PRINT:INPUT"STAAT ALLES WEER OP DISK, J/N";ZZ$
1830 IF ZZ$<>"J"THEN GOTO 150
1840 CMD"B","ON":CLS:END
1850 CLS:PRINT:PRINT:PRINT"*** ER IS EEN FOUT GEMAAKT. DIT KAN A
AN DE APPARATUUR LIGGEN OF AAN DE BEDIENING. WEES NU VOORZICHTIG
MET DE ADRESSENSCHIJF EN DE BACK-UP DAARVAN !!! ***":PRINT:PRI
NT"DRUK OP <ENTER> VOOR VERVOLG":INPUT RS:RESUME 100

```

ADVERTENTIE

DATA PROCESSING SYSTEMS BV

DE MEEST INNOVERENDE IN NEDERLAND

BIEDT AAN:

D.P.S. 16-bit IBM PC/XT COMPATIBLE MICRO

Deze volledig IBM-compatible configuratie bestaat uit:

- * IBM-PC compatible moederbord 640 KRAM met 8088 processor en 8087 als optie
- * turbo mode 7.33 Mhz omschakelbaar naar 4.77Mhz
- * 8 expansie slots, BIOS in Rom
- * Standaard Hercules monochrome grafische kaart
- * 2 Diskdrives DS/DD 360 Kb per drive
- * KL 50 keyboard + functietoetsen
- * Philips monochrome monitor met TTL aansluiting
- * MS DOS en GW Basic
- * 1 jaar garantie

De totaalprijs voor deze set (eenmalige aanbieding): f 4950,--

Diskdrives:	Mitsubishi diskdrive 40 tracks DS/DD	f 595,--
	Mitsubishi diskdrive 80 tracks DS/DD	f 675,--
	TEAC diskdrive 40 tracks DS/DD	f 625,--
	TEAC diskdrive 80 tracks DS/DD	f 685,--
Inktlinten/ cassettes	Lincassette EPSON 80-serie zwart	f 15,--
	Lincassette EPSON 80-serie kleur	f 20,--
	Inktlint voor STAR Gemini 10/15-X/SG-10/15	f 6,--
	Inktlint voor STAR Gemini SG10 kleur	f 9,--
Papier en etiketten	Doos à 2500 vel papier 240 x 12 inch	f 68,--
	Doos à 2000 vel papier 240 x 11 inch	f 55,--
	Etiketten 2000 stuks 1 baans	f 27,--
Diskettes	Datalife 10 stuks DS/DD 40 tracks	f 110,--
	Memorex 10 stuks DS/DD 40 tracks	f 65,--
	Memorex 10 stuks DS/DD 80 tracks	f 95,--
	I/O diskettes 10 stuks 40 tracks 5 jaar garantie	f 39,--
Opbergdozen	Diskette-opbergdoos voor 40 diskettes	f 22,--
	Diskette-opbergdoos voor 80 diskettes	f 25,--
	Diskette-opbergdoos voor 10 diskettes	f 4,--
Printers:	EPSON LX 80 F	f 1325,--
	EPSON FX 80 F/T+	f 1375,--
	EPSON FX 85	f 2100,--
	EPSON FX 105 F/T+	f 2725,--
	STAR SG-10	f 1275,--
	STAR SD-10	f 1755,--
	SILVER REED daisywheel printer	f 1350,--
	Parallel printer kabel	f 95,--
Interfacekaarten: meer dan 500 voor IBM, Apple// en Macintosh!!!	Multifunction kaart 384K (zonder RAM)	f 660,--
	Hercules monochrome grafische kaart 64 K	f 705,--
	IBM kast + accessoires	f 230,--
Diversen:	TI programmer en calculator speciaal voor omrekenen HEX, OCT, AND, OR	f 205,--
	Graftax 80 voor Epson MX-80	f 95,--
	Boek: Programmeren voor iedereen	f 38,--

Alle genoemde prijzen zijn inclusief BTW. Te bestellen op kantoordagen telefonisch van 08.00 tot 17.00 uur, schriftelijk of via het FIDO-computernet. Verzendkosten f 7,50. Documentatie of informatie op aanvraag. Bel eens of kom eens langs in Vaassen (9 kilometer van Apeldoorn)!!!

DATA PROCESSING SYSTEMS B.V.

De Pirk 1 8171 CA Vaassen

Telefoon 05788-2029 FIDO(computer) tel. 05788-5325

AFDELINGSNIEUWS

Afdeling BREDA

Voor alle zekerheid nog eens : De vaste bijeenkomst avond (2e vrijdag van elke maand) zal in augustus helaas niet door kunnen gaan. Bent u bang dat u zich daardoor zult vervelen en zit u altijd te rommelen met schakelaartjes en kabels tussen uw printer en computer? Bestel dan bij afdeling Breda een printerschakelaar of een computerschakelaar. Een beschrijving van de computerschakelaar kunt u elders in deze Remarks vinden, een beschrijving van de printerschakelaar (2 printers op 1 computer met mogelijkheden zoals bypass en off-line) staat in Remarks 39 (juni 1985). De prijs van de printerschakelaar is sinds die Remarks veranderd. De prijs is nu als bouw-pakket f 125,00 en gebouwd f 175,00. Heeft u die Remarks nr. 39 niet, zodat u de beschrijving van de printerschakelaar niet heeft, of heeft u vragen over een van deze schakelaars, belt u dan gerust naar een van de bestuursleden van onze afdeling.

Deze schakelaars zijn schriftelijk te bestellen bij:

Bert van Nes, Daalakker 17, 4854 AC Bavel, gironummer 4298894.

Afdeling EINDHOVEN

Bijeenkomsten van de afdeling Eindhoven : elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur in het Wijkgebouw 'De Ketting' te Eindhoven. Let op het juiste adres, want dat is in dit blad wel eens foutief afgedrukt : **Tinelstraat 3 a !**

Bij zulke gelegenheden zijn uiteraard TRS-80-computers te bewonderen, maar daarnaast meestal ook IBM-achtige PC's : bovendien staan diverse specialisten voor u klaar om uiteenlopende hard- en softwareproblemen deskundig op te lossen. De toegang is natuurlijk gratis : en als u zelf een computer meebrengt, bent u op zo'n dag extra-welkom ! Voor de rest van het jaar 1986 zijn de volgende data gereserveerd (en die moet u dus maar vast vrijhouden) :

zaterdag 2 augustus
zaterdag 6 september

zaterdag 4 oktober
zaterdag 1 november
zaterdag 6 december

Op zaterdag 6 september presenteren we een nieuwe bijdrage aan de software-bibliotheek, die voorlopig alleen binnen de afdeling Eindhoven te koop zal zijn : een diskette die speciaal bestemd is voor de bezitters van een Model 4 ! Behalve deze nieuwe schijf kunt u ook andere diskettes en (voor zover de voorraad nog strekt) tapes bestellen bij de penningmeester van de afdeling Eindhoven te Breugel, postrekening 5265578. Vermeld dan op het giroformulier niet alleen de catalogus-nummers, maar ook het gewenste formaat : Model I of Model III, NEWDOS80 of TRSDOS, single of double density.

In ons bestuur zijn of komen enkele belangrijke functies vacant : wij zoeken onder meer een nieuwe voorzitter en een nieuwe penningmeester. Wie biedt zich aan ?? Graag even contact opnemen met secretaris Dim Kramer, Refelingse Erven 17, 5672 TD Nuenen (telefoon 040 - 833238).

MAARTEN VAN GILS

Afdeling UTRECHT.

De afdeling Utrecht heeft een nieuwe secretaris. De heer J. Woermeyer heeft deze functie op zich genomen. Daarmee is het postadres van de afdeling Utrecht veranderd in:

TRS-80 Gebruikers Vereniging Afdeling Utrecht
p/a Egelweide 4
3437 WJ Nieuwegein

In de maanden Juli en Augustus is er i.v.m. de zomervakantie geen bijeenkomst in de Dierenriem in Bilthoven.

Echter, voor diegene die niet zolang zonder TRS-80 contact kunnen is er op de derde maandag van Augustus (de 18e) een bijeenkomst gepland in het TANDY Computer Centrum aan de Nachtegaalstraat 49 in Utrecht.

In September vangen we weer met het nieuwe seizoen aan. Vanaf die maand zullen er weer afdelingsbijeenkomsten worden gehouden in gebouw de Dierenriem, Dierenriem 2 in Bilthoven.

De bijeenkomsten zijn ook voor mensen van buiten de afdeling Utrecht gratis toegankelijk. De zaal is open vanaf 19.00 uur tot ongeveer 23.00 uur. Koffie, thee, koek, bier, etc is verkrijgbaar in de zaal.

Present zijn steeds: de software bibliotheek beheerder van onze afdeling (Sam Vreekamp), de bibliotheek beheerder en model III vraagbaak bij uitstek (Karel Honings) en andere leden van het bestuur van de afdeling Utrecht, dus ook de auteur van Laptop Corner is steeds (met model 100) aanwezig.

Op 15 September zal er weer een demonstratie van Viditel-(Compatibele) Bulletin Boards gegeven worden. Dan zal er ook verbinding worden gemaakt met TUBBS, het Bulletin Board van de Afdeling Utrecht.

Afdeling WEST.

Secretariaat:

De functie van secretaris van de afdeling West wordt thans vervuld door Laurens Ory, Pr. Beatrixlaan 38, 1111 GE Diemen, telefoon 020 - 902800. Zijn voorganger Henk van Dijk wordt bij deze bedankt voor zijn werkzaamheden.

Bijeenkomsten:

De bijeenkomsten in de maanden april, mei en juni werden helaas matig bezocht door de leden. Zij die verstek hebben laten gaan, misten twee

goed verzorgde voordrachten van de heren Kamp en Cornet over VISICALC en LESCRIPT.

Het seizoen 1986/87 starten we op vrijdag avond 12 september om 19.30 uur, wederom in het M.O.C. gebouw, Lindenlaan 75 te Amstelveen-Zuid. Op deze avond geeft Gordon Rahman weer acte de presence met "Basic en bestanden". Na een kort opfrissertje van zijn vorig verhaal gaat hij verder op de materie in. Voor de activiteiten op de andere bijeenkomsten van het seizoen wordt U op de hoogte gehouden door de afdelings-convocatie.

Cursussen.

In het seizoen 85/86 konden de geplande cursussen wegens te geringe deelname niet doorgaan. Herman Borger heeft zich bereid verklaard om weer een tweetal cursussen te verzorgen; n.l. "Machinetaal voor beginners" en "Hoe werkt Uw computer" (een eenvoudige hardware cursus).

Beide cursussen heeft hij ook enige jaren geleden met veel succes gegeven. Willen de lessen dit (waarschijnlijk laatste) jaar doorgaan dan moet er wel voldoende belangstelling zijn en moet U er 25 gulden voor over hebben. Wilt U meedoen, dan meteen opgeven bij het afdelings bestuur voor U de rest van deze Remarks uitleest.

Gordon Rahman zet zijn cursus "Basic en bestanden" voort in de Juliana school te Amsterdam en wel op de maandag avonden. Deze Basic cursus is niet geschikt voor beginners.

Model III - IV groep.

De afdeling heeft de bezitters van een Tandy model III en Model IV verenigd in een aparte werkgroep. Deze groep komt ook nog eens maandelijks bijeen. Nadere inlichtingen bij het secretariaat of de voorzitter en stimulator van deze werkgroep, Kees Korver, telefoon 020 - 621363.

PC-groep?

Indien er voldoende belangstelling is, wil Uw afdeling West voorzitter, de bezitters van een 16 bitter graag in een werkgroep samen voegen, die dan hun activiteiten en hun problemen kunnen voorleggen op een maandelijkse bijeenkomst te Amstelveen. De voorzitter wacht op Uw reacties en zou graag eens een lezing horen over MS-DOS; Wie???????

Software e.d.

Alle software op cassette tot en met nummer 30 voor model I en tot en met nummer 32 voor model III zijn, zolang de voorraad strekt, verkrijgbaar voor de spotprijs van f.5,00, mits afgehaald op de afdelings bijeenkomsten. Voor toezending van die cassettes geldt een prijs van f10,--. Informeer bij onze software beheerder Cor Bouwmeester 020 - 434149 voor U geld over maakt of een acceptgirokaart opstuurt. De overige software is te verkrijgen tegen de landelijk vastgestelde prijzen en wordt gratis opgezonden.

Lektuur e.d.

De herdrukken van Remarks 1 t/m 12 zijn **UITVERKOCHT**.

De herdrukken van Remarks 13 t/m 17 zijn leverbaar (a f15,--).

De herdruk van Remarks 18 is **UITVERKOCHT**.

De samenvatting SCRIPSIT is leverbaar (a f2,50).

Pascal80 Nederlands en voor de Z80 is **UITVERKOCHT**.

Benodigdheden voor de Hobbyscoop Basicode is te bestellen via het landelijk contact adres.

Losse handleidingen voor diverse cassette's en diskette's zijn leverbaar (a f1,--).

De handleiding voor diskette 16 kost echter f5,--.

Bestellingen (zonodig eerst even bellen met Cor Bouwmeester) per giro 184056 t.n.v. A.B.N. te Bussum, rek.nr. 55.41.35.655 t.n.v. TRS-80 Gebr.ver. Afd. West.

(Vermeld het cassette /of diskette nummer, model I /of Model III /of IV)

Data van de bijeenkomsten afdeling West in 1986:

vrijdag avond 12 september	19.30 - 23.00 uur
zaterdag middag 11 oktober	13.00 - 17.00 uur
vrijdag avond 14 november	19.30 - 23.00 uur
zaterdag middag 13 december	13.00 - 17.00 uur

Noteer deze dagen in Uw agenda.

m.vr.gr. A.J. Jager

De afdelingsbijeenkomsten gaan vanaf september weer gewoon door. De eerstvolgende bijeenkomstavonden zijn op 12 september en 10 oktober. Tot ziens op een van deze avonden !!

Ivor Breukink.

Afdeling DEN HAAG

Allereerst een dienstmededeling voor Haagsche leden:

Zoals op de afdelingsleden vergadering al is besproken is de financiële positie van de afdeling niet denderend. Een groot deel van onze uitgaven gaat linea recta naar de PTT en daar willen we wat aan gaan doen. De oplossing is als volgt:

De EERSTE avond zal zoals normaal via een convocatie aan alle leden worden bekendgemaakt, daarna zal alleen aan diegenen die de avond bezocht hebben of een schriftelijk bericht van verhindering aan het contact-adres hebben gestuurd een volgende convo worden gezonden.

Om er voor te zorgen dat er toch nog haagsch nieuws bij haagsche leden komt hebben wij ons voorgenomen een wat ruimere toelevering aan Remarks te gaan verzorgen waar in ieder geval steeds data en (voorzover bekend) het programma voor de afdelingsavond vermeld staan. Deze besparing zal ons hopelijk ook in staat stellen de gehaatte Haagsche Knaak af te schaffen.

Op de laatste avond van het vorig seizoen is ook de afdelingsledenvergadering gehouden, waar een vrijwel ongewijzigd afdelingsbestuur zonder voorzitter is verkozen.

IS ER NOG IEMAND DIE ONS voor WIL zitten???

De plannen voor het komend seizoen gaan van start op de fameuze DERDE DINSDAG VAN SEPTEMBER (de zestiende), wanneer we na het voorlezen van de hoeveelheid peculanten die DEN HAAG het komend jaar denkt te gaan spenderen naar goede Haagsche gewoonte weer aan de computerslag gaan in de school aan de Assumburgweg 11.

De stijl die nu al een jaar nieuw heet te zijn zal in iets gewijzigde vorm weer nieuw worden met als hoogtepunten op deze avond:

- De Haagsche Hardware OMNI/O print is verkrijgbaar en de zaken gaan direkt van start met het maken van afspraken over het waar en wanneer aanschaffen van de benodigde onderdelen. De print gaat, inclusief handleiding en bouwbeschrijving 30,- gulden kosten en is ALLEEN verkrijgbaar op de afdelingsavond(en)!!!

Bellen naar bestuursleden of contactadres over deze print is niet gewenst.

- Er start met ingang van deze avond ook een afdelingscommunicatieclub waarin duidelijkheid geschapen zal worden op het gebied van de bits over de telefoonlijn (wat was er eerst het stopbit of de pariteit?)
- Inmiddels gemeengoed als EHBDOS, rommelmarkt, INFOTHEEK staan naast het PRIKBORD uiteraard ook weer tot uw beschikking. De CLOAD-groep heeft zich door de beschikbare problemen heengeslagen en zal niet terugkeren.
- Er worden nog pogingen in het werk gesteld om een lezing over een algemeen aansprekend onderwerp te organiseren, maar over inhoud en aanvang hiervan was bij het ter perse gaan van dit nummer nog niets bekend.

Voor een ieder die het bovenstaande afdelingsnieuws nog eens (betalend) door willen lezen en nog andere nieuwtjes over de afdeling willen meepikken:

**** Via TRSTEL (010-4515992) pagina 352 e.v. kunt U 24 uur per dag ***

**** HAAGSCH COMMUNICEREN (beschaafd dus!) ****

Afdeling ROTTERDAM

Ondanks de vakantie toch een kort bericht uit de werkstad. De werkers van de afdeling genieten van hun verdiende rust. Dit is geen standaard opmerking maar welgemeend! Toch is er zelfs nu het nodige aan de gang.

Op dit moment wordt er toch al weer gewerkt aan de vervolg ronde van het SMO-spel. Zie onderstaande tekst en de brochure in het midden van deze REMARKS.

Voor het volgende seizoen zijn er al plannen ontwikkeld en aan de uitvoering daarvan wordt ook gewerkt. Het zal zeker weer de moeite waard zijn om de bijeenkomsten te bezoeken. De eerste avond in het nieuwe seizoen is

natuurlijk weer de eerste vrijdag van de maand september. Nadere aankondigingen vindt U in de nieuwsbrief van de afdeling.

SMO II (1986): Helpers weg, Nieuwe ronde!

U las het al REMARKS 45: na het grote succes in het seizoen 1985/86 gaat dit jaar wederom het Nationale Ondernemingsspel van SMO (de Stichting Maatschappij en Onderneming) van start. Een goed bericht voor alle enthousiaste deelnemers aan het vorige spel (en daaronder bevonden zich een groot aantal TRS-80-ers).

We schreven het de vorige keer al: ditmaal wordt het nog grootser, nog spannender. We kunnen nu wat preciezer worden, want we kregen heet van de naald informatie binnen. (Dit artikel moet dan ook per modem worden overgebracht om nog voor sluitingstijd bij de redactie binnen te kunnen zijn.)

Wat is er allemaal gewijzigd? In de eerste plaats wordt er nu per ronde een winstbelasting geheven die ook afhankelijk is van het bedrijfsresultaat in eerdere rondes. Bij langzaam-aan-acties zal de produktie niet met 50% dalen, maar met 25%. Bij de vaststelling van uw produktbeleid kunt u nu kiezen uit drie soorten grondstoffen en uit twee kwaliteiten eindprodukt (chocolade, dus). Tenslotte kunt u uw onzekerheid in de markt nog verder reduceren door uitgebreider marktonderzoek, maar dat kost u uiteraard wel meer geld.

Voor degenen die het bovenstaande niet kunnen volgen maar wel nieuwsgierig zijn geworden, geven we nog wat algemene informatie. Het spel is een zogenaamde simulatie, het bootst de werkelijkheid na met gebruikmaking van een computer (die het ingewikkelde rekenwerk doet). Deze simulatie betreft een denkbeeldige markt waarin een aantal fabrikanten beslissingen neemt over tal van zaken die met elkaar samenhangen: wat wordt geproduceerd, hoeveel en tegen welke prijzen gaan we verkopen; wat betalen we aan lonen, reclame, onderzoek; wat gaan de concurrenten doen? Nadat iedereen zijn individuele beslissingen met gebruikmaking van zijn/haar eigen computer heeft genomen en ingezonden (een "ronde"), neemt de centrale computer alle individuele acties door en brengt ze met elkaar in verband. De gevolgen voor iedereen worden bepaald en individueel toegezonden - die zijn dan weer het uitgangspunt voor de volgende ronde. De "ondernemer" met het beste eindresultaat is de winnaar.

Dit soort simulaties wordt in het bedrijfsleven gebruikt om toekomstige managers te trainen op het nemen van beslissingen (zoals piloten een deel van hun vak leren op een vluchtsimulator). "Ons" spel is gebaseerd op een model dat bij Unilever in gebruik is.

Bij dit spel hoort een goede en uitgebreide documentatie die aan alle deelnemers ter beschikking wordt gesteld.

De aanpassing van de programmatuur voor de TRS-80-wereld is verzorgd door de Afdeling Rotterdam, en die hoopt dat u een prettige maar ook spannende en leerzame ervaring tegemoet gaat.

Vervolg van In antwoord op een vraag van pagina 36

Van een twaalfstal gefingeerde personen heb ik als DATA-statements de gegevens vastgelegd t.w. de naam, voornaam, het adres, de postcode en de woonplaats. Zo'n geheel van gegevens die een persoon betreffen noemt men een RECORD. De afzonderlijke onderdelen ervan worden ITEMS genoemd. Ieder RECORD bestaat dus uit vijf ITEMS. Er zijn in het bestand een aantal RECORDS. Voordat het eerste RECORD wordt ingelezen, wordt het aantal RECORDS ingelezen en vastgelegd in de variabele N. Zie regel 1010.

Het komt wel vaker voor dat een gegevensbestand op dezelfde manier als in dit programma wordt vastgelegd. Elegant is het echter geenszins. We hebben betere methoden zoals o.a. het vastleggen op een diskette. Omwille van de uit te leggen methode van sorteren heb ik gekozen voor deze wijze van gegevensopslag. Een volgende keer is het dan eenvoudiger dezelfde methode toe te passen op een diskette bestand. Na het inlezen van de RECORDS wordt de rij X\$(I) ingelezen. Deze rij maakt het mogelijk dat de afdrukroutine met slechts een subroutine kan worden afgewerkt. Voor een goed begrip van het een en ander is deze rij niet belangrijk.

Met de opdrachten van regel 1100 tot en met regel 1130 worden alle RECORDS afgedrukt en wel eerst ongesorteerd, daarna gesorteerd op ieder afzonderlijk ITEM. Let erop dat bij elke sortering een rij getallen A(I,I2) wordt opgezet, die de volgorde aangeeft van de RECORDS na sortering op een van de ITEMS. De RECORDS zelf worden niet gewijzigd!

In de regels 1140 tot en met 1160 wordt gesorteerd op woonplaats en naam. Wanneer men de opdrachten van die regel begrijpt dan zou men zich kunnen afvragen of hiermee niet kan worden volstaan. Ik meen van niet. Het aantal RECORDS in ons voorbeeld is klein en daardoor kan volstaan worden met een beperkte STRING-ruimte (zie regel 1000). Gaat men echter ofwel het aantal RECORDS vergroten ofwel een sortering opzetten op meer dan twee ITEMS per RECORD dan zal de STRING-ruimte al gauw te klein zijn. Vergroten van die STRING-ruimte kan, maar niet onbeperkt. Daarom volgt in de regels 1170 tot en met 1320 een andere methode voor het sorteren op twee ITEMS per RECORD. We maken daarbij geen gebruik meer van de ITEMS als zodanig maar van de index getallen A(I,I2).

Er gebeurt echter nog meer. Het is niet aan te nemen dat in een groot bestand de woonplaats van alle personen verschilt. Is dit wel zo dan heeft het sorteren op woonplaats en naam geen zin. In dit voorbeeld komen dan ook drie woonplaatsen voor. We gaan nu aan iedere woonplaats een nummer toekennen. In grote bestanden gebeurt dat net andersom: Men heeft een bestand van woonplaatsen en geeft in het RECORD bij het ITEM 'woonplaats' het nummer ervan op. Wij hebben dat (nog) niet gedaan dus we doen het alsnog. Daarbij is het van belang dat we letten op de rangschikking naar woonplaats. Daarbij komt het bestaan van de indexgetallen die horen bij die rangschikking goed van pas. Die is immers vastgelegd in de rij A(I,5) (regel 220). Elk element van de rij A1(I) zal dan het nummer van de woonplaats worden dat hoort bij RECORD I (regel 1260). Hier is dus sprake van een afbeelding van het vijfde ITEM van RECORD I op de getallenrij A1(I).

De volgorde bij het sorteren op naam is vastgelegd in de rij A(I,1) (regel 220). Van belang is het nu om te weten welk rangnummer een RECORD heeft bij rangschikking op naam. Deze wordt vastgelegd in de rij A2(I) (regel 1280). Hier is sprake van een inverse afbeelding. Na initialisatie van de ranggetallen A0(I) (Regel 160) wordt dan gesorteerd op de twee ITEMS: woonplaats en naam.

De voordelen van deze methode zijn duidelijk:

De ITEMS behoeven niet nog eens te worden ingelezen waardoor extra STRING-ruimte niet nodig is, en we hebben een nieuw bestand verkregen met behulp waarvan een print naar iedere gewenste sortering direct mogelijk is.

Dit alles blijkt zeer handig te zijn als we gebruiken maken van een gegevensbestand op een diskette. Daarover stel ik mij voor in een volgende bijdrage iets te schrijven.

Hier volgt het programma:

```
10 GOTO1000
100 REM Subroutines.
110 X$="":PRINT"Tk <P> voor print op papier anders <ENTER>."
120 X$=INKEY$:IFNOT(X$=CHR$(13)ORX$="P")THEN120
130 IFX$=CHR$(13)THENRETURN
140 PRINT@896,CHR$(31);:CMD"JKL":RETURN
150 REM Initialiseren van rangnummers.
160 FORI=1TO12:A0(I)=I:NEXTI:RETURN
170 REM Uitlezen waarop gesorteerd moet worden.
180 FORI=1TON:X0$(I)=X$(I,I2):A0(I)=I:NEXTI
190 REM Sorteren.
200 CMD"O",N,X0$(1),A0(1)
210 REM Index van sortering bewaren.
220 FORI=1TON:A(I,I2)=A0(I):NEXTI
230 REM Afdrukken van resultaten.
240 CLS:PRINT"Ordenen op "X$(I2):REM Kop van de print.
250 REM Print van alle RECORDS.
260 FORI=1TO12:FORI1=1TO5
270 PRINT@I*64+(I1-1)*10-(I1>3)*4,X$(A0(I),I1),
280 NEXTI1:PRINT:NEXTI:GOTO110
1000 CLEAR500:REM De sorteerroutine werkt alleen met integers.
1010 DEFINT A-Z
1020 READ N:REM Het aantal RECORDS wordt ingelezen.
1030 REM De rij X$(I,I1) is het gegevensbestand.
1040 REM De rij A(I,I1) is het indexbestand.
1050 DIM A0(N),A1(N),A2(N),A3(N),A(N,6),X$(N,5),X0$(N)
1060 REM De RECORDS worden ingelezen.
1070 CLS:FORI=1TON:FORI1=1TO5:READX$(I,I1):NEXTI1,I
1080 REM Hulpteksten voor het printen worden ingelezen.
1090 FORI2=0TO7:READX$(I2):NEXTI2
1100 REM Afdruk van data zoals opgeslagen in DATA-reeks.
```

```

1110 I2=0:GOSUB160:GOSUB240
1120 REM Alle sorteringen afzonderlijk.
1130 FORI2=1TO5:GOSUB180:NEXTI2
1140 REM Sorteren op plaats en naam 1e methode.
1150 I2=6:GOSUB160
1160 FORI=1TON:X0$(I)=X$(I,5)+X$(I,1):NEXTI:GOSUB200
1170 REM Sorteren op plaats en naam 2e methode.
1180 REM Aan elke persoon wordt een plaatsnummer toegekend.
1190 REM Het rangnummer van de persoon bij ordening op naam
1200 REM wordt bepaald.
1210 IP=0:XP$=""
1220 FORI=1TON
1230 REM Nagaan of het dezelfde woonplaats betreft.
1240 IFX$(A(I,5),5)<>XP$THENXP$=X$(A(I,5),5):IP=IP+1
1250 REM Het plaatsnummer wordt toegekend.
1260 A1(A(I,5))=IP
1270 REM Het rangnummer bij ordenen naar naam wordt toegekend.
1280 A2(A(I,1))=I
1290 NEXTI:GOSUB160
1300 REM Er wordt weer gesorteerd.
1310 CMD"O",N,A1(1),A2(1),A0(1)
1320 I2=7:GOSUB240
9990 END
10000 REM Datareeks.
10010 DATA12
10020 DATAFreriks,Antoon,Pstraat 25,5442 CD,Hens
10030 DATAAvers,Dirk,Splein 652,4110 AA,Kaalslag
10040 DATAHakniet,Jan,Ahorst 10,7002 DD,Helgoland
10050 DATABroers,Cees,Kstraat 56,5446 XY,Hens
10060 DATAZoland,Harry,Bstraat 98,4110 VC,Kaalslag
10070 DATANodacht,Johannes,Splein 124,4108 BE,Kaalslag
10080 DATADoeler,Berry,Hstraat 32,7010 AZ,Helgoland
10090 DATAEzanger,Corry,Mstraat 42,5421 FG,Hens
10100 DATAGoorits,Leo,Ndreef 64,7025 VV,Helgoland
10110 DATAIdema,Martijn,Wdonk 78,4125 HJ,Kaalslag
10120 DATAPosloot,Ryan,Meplein 46,5436 KV,Hens
10130 DATAFrituur,Appel,Modonk 15,7066 OF,Helgoland
10140 DATAdatareeks,naam,voornaam,straat,postcode,woonplaats
10150 DATAwoonplaats en naam 1e methode,woonplaats en naam 2e
methode

```

Tot zover succes ermee. Tot de volgende keer.

A. Querelle
APELDOORN
Tel 055-336031

TUBBS 030 - 791451

Wat is TUBBS?

Er is weer een telefoonnummer bijgekomen dat niet met een stem antwoordt, maar met een 1200 baud signaal.

Dat is het nummer van TUBBS.

TUBBS staat voor:

(T)RS-80 Gebruikers Vereniging afd. (U)trecht
(B)ulletin (B)oard (S)ystem

en is een systeem dat volgens het Viditel-protocol werkt. TUBBS kan je dus bereiken als je een Viditel (PTT) modem of een ander modem hebt, dat kan ontvangen met 1200 en zenden met 75 baud. Viditel maakt gebruik van een beeldscherm van 24 regels met 40 tekens per regel. Op een model I en III wordt dit in twee gedeelten getoond.

Waarom Viditel-protocol?

De keuze is op het Viditel-protocol gevallen, omdat daarvoor al programmatuur bestaat voor een groot scala aan computers, o.a. ook de TRS-80's. Door nu niet voor een specifiek TRS-80 formaat te kiezen leggen ook andere merken computers verbinding met TUBBS, waardoor het aantal mensen waarmee ervaringen kunnen worden uitgewisseld, middels het prikbord of de mailbox, een stuk groter wordt.

TUBBS hardware.

TUBBS draait op een ASTER-computer (model I compatibel), op 4 Mherz, die is uitgerust met een 5 1/4" 40 tracks DS en een 3.5" 80 tracks DS drive. Voor beide drives wordt gebruik gemaakt van Dubbele Dichtheid, zodat er een opslagcapaciteit van ongeveer 1 miljoen tekens beschikbaar is. Dit komt overeen met zo'n 1200 pagina's. Verder beschikt de ASTER over een RS-232 interface en wordt momenteel gebruik gemaakt van een Viccom-modem, uitgebreid met de auto-answer-optie.

De computer staat dagelijks aan van ca. 18.00 - 23.00 uur;
in het weekend van 10.00 - 23.00 uur.

TUBBS software.

Het programma, of beter de programma's, die de zachte zijde van TUBBS vormen (TELEBOARD) zijn afkomstig van Cornelis Oud, o.a. de auteur van het TRS-80 terminal-programma VIDITERM.

De afdeling Utrecht, en in het bijzonder de SYSOP van TUBBS Hans den Braber, kan getuigen van een goede samenwerking, zowel voor wat betreft het verhelpen van fouten, als voor de response op opmerkingen en wensen en het verstrekken van updates op het TELEBOARD-pakket.

MarsKramers

AANGEBODEN

- TRS-80 M3 48K + 2 drives SSDD en heel veel software incl. boeken + extra's f 1500,- Tel.078-185927
- Model 4 128K 2 drives Bfr 44000 of f 2200,- Tel.02-2512896 België
- TRS-80 M1L2 48K Mon. Cassrec 2800 bd snellader Basicode-int Vraagprijs f 700,- Tel.05130-24214
- TRS-80 M3 2 drives RS-232 printer + Modem + boeken Vraagprijs f 1800,- Tel. 05163-629 na 17 uur.
- TRS-80 M3 48K 2 drives en printer DW2 met enveloppen- en tractor feeder. De org. Scripsit en Profile III PLUS. Weinig gebruikt! Vraagprijs: f 3500,- E.D.Katz Tel.085-646948 na 19 uur.
- Adler-Triumph computer type P2 Adler-Triumph printer type DHR80 Fin adm, Tekstverwerking, aangifte IB. Vr.pr. f 4000,- Tel.08330-22735
- TRS-80 M1L2 16K, lineprinter VII, stringy floppy, wafers, boeken en bandjes. Koopje f 1000,- Tel.015-570247
- TRS-80 M3 48K 2 drvs TRSDOS,div boeken, floppy's, handleiding, cas- recorder. Prijs f 1750,- Tel.05716-313
- TRS-80 M1L2 48K EI 2 drives en software. Vraagprijs f 1000,- Tel.08851-11046
- TRS-80 M4 128K 3 drives incl. boekh.prog en div. software. f 1000,- Tel.079-315730
- % TRS-80 M3 48K 2 drives boeken tekstverw. en disc. f 2200,- /idem met printer DMP 110 Prijs f 3000,- Tel.01650-43739 alleen na 20 uur.
- TRS-80 M1L2 16K compleet met gr.mon. cass.rec. handboek. f 450,- A.de Gooyer Tel.020-311569

- Orig.Softw.v.M3-M4, NEWDOS 80/3 LDOS 513,Profile III+HD,CPM + etc evt. ruilen tegen MS-DOS software. Tel.01720-31286, na 19 uur.
- TRS-80 M1L2, lichtpen, videoinv. ontstr. f 150,- Voeding voor comp + EI + drives f 100,- Tel.08380-33980 (Ferry)
- TRS-80 M3 48K 2 drives. RS232C, lineprinter II, cass.rec, software boeken en bladen. Prijs f 2500,- Tel.05209-1846 n.o.z.
- TRS-80 M1L2 48K + doubledensity board + monitor + 2 drives 40 tr. dsdd + 80 tr. dsdd t.e.a.b. Tel.08330-15921 na 17.30 uur.
- TRS-80 M3 16K + data rec. + handboek f 750,- Tel.03408-88090
- TRS-80 M1L2 gr.monitor, EI, 2 drives dsdd + veel software TTY + interface + software alles in uitst. staat. Tel.020-433678
- TRS-80 M3 48K 2 drives + EPSON printer MX80FT, joystick, cassetrec en vele programma's. Prijs f 2250,- Tel.05293-2918
- TRS-80 M1L2 48K + EI + 3 drives 40 tr dsdd. Zeer compleet en veel documentatie. Prijs f 1500,- Tel.01815-4282
- % TRS-80 M3 48K 2 drives, div. programma's + doc. f 1600,- Tandy printer DMP-200 + handl. f 750,- een koop f 2100,- Tel.02502-5920
- Geheugenset 64K om Model 4 gate-array uit te breiden tot 128K. F.v.Leersum. Tel.020-188323
- TRS-80 M3 64K als nieuw f 750,- Brother M8300 daisywheelprijs (ook als typemach. bruikbaar) f 650,- Tel.010-4528004
- TRS-80 M1L2 48K + EI incl. 2 teac diskdrives alles nog org. werkt prima, voor slechts f 1250,- Tel.070-295967

- TRS-80 M4 16K + div. boeken f 1500,- Tel.030-522597
- TRS-80 M1L2 48K groene monitor cass.recorder snellader 2800 bd. speedup basicodeprint software f 600,- Tel.05130-24214

GEVRAAGD

- Macrotronics RTTY interface + soft voor Mod 1 Tel.02-2512896 België
- Ned.Handl. Superscrips M3. Hoe is printerinst. Trend JP80A t.b.v. superscrips. Red. vergoeding. Tel.04259-1808
- Remarks 1 t/m 24, tevens het boek Inside Super Utility Plus. R.Hensen. Postbus 7126, 6050 AC Maasbracht.
- Doubler voor TRS-80 M1, werkend onder NEWDOS/80. Tel.03462-62762
- Disk controller voor TRS-80 M1L2 48K. Voorkeur voor inbouw in toet- senbord. Bel na 18.30 u (Wim) Tel.040-415696 (na 10 augustus)

RUILEN

- TRS-80 M4 tegen TRS-80 M4P P.Boeren. Tel.010-4215991